

Azərbaycanla Polşa arasında bir çox istiqamətdə əməkdaşlığı genişləndirmək üçün böyük potensial var

Prezident İlham Əliyev Polşanın ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

2

Azərbaycanla Sudan daim bir-birinin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəkləyir

Prezident İlham Əliyev Sudanın ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

2

İranla İsrail arasında baş vermiş qarşıdurma ilə əlaqədar Azərbaycan öz mövqeyini ifadə edən ilk ölkələrdən biri olub

Prezident İlham Əliyev İranın Azərbaycanda yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

2

AZƏRBAYCAN: SABİTLİK, İNKİŞAF, TƏRƏQQİ MƏKANI

Ölkəni də, xalqı da xaos, anarxiya, qanunsuzluq, özbaşınalıq bəlasından Ulu Öndər Heydər Əliyev qurtardı!

Xalq ən çətin və ağır dövründə sınanmış oğluna, əsl rəhbərinə müraciət etdi, onu yeni-dən ölkə rəhbərliyinə çağırdı.

Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqın bu çağırışına biganə qalmadı və çox çətin və ağır bir missiyamı yerinə yetirməli oldu!

- * Ölkədə sabitlik və əmin-amanlıq yaratmaq...
- * Yeni ərazilərin işğalının qarşısını almaq...
- * Pozulmuş iqtisadiyyatı bərpa və inkişaf etdirmək...
- * Enerji böhranına son qoymaq...
- * İşsizliyi və yoxsulluğu minimuma endirmək...
- * Xalqın milli birliyinə nail olmaq!
- * İqtisadiyyatın bərpasına və inkişafına nail olmaq...

Bütün bunlar qısa dövrdə həll edilməli problemlər idi.

Amma necə, hansı vasitələrlə.

Bunu yalnız Ulu Öndər Heydər Əliyev bildirdi!

Amma Azərbaycanın daxili və xarici düşmənləri, onun müstəqilliyini istəməyən dövlətlər və qüvvələr də sakit dayanmırdılar!

Düz iki dəfə - 1994-cü ilin oktyabrında və 1995-ci ilin martında dövlət çevrilişinə cəhdlər göstərildi.

Lakin əvvəlki dövlət başçılarından fərqli olaraq Ulu Öndər Heydər Əliyev təyyarəyə minərək ölkəni tərk etmədi.

"Mən ömrümün yerdə qalan hissəsini də xalqıma bağışlayıram!" - söylədi.

Ulu Öndərimiz bu dəfə də vədinə sadıq çıxdı!

Lap qısa desək:

- * Vətəndaş müharibəsinin alovlarını söndürdü;
- * Müharibədə atəşkəsə nail oldu;
- * Əhalidəki külli miqdarda qanunsuz silah-sursatı yığdırdı;
- * Xaos və anarxiya, qanunsuzluq və özbaşınalıqlara son qoydu;
- * "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasına nail oldu;
- * Yeni ordu quruculuğuna başladı və 22 kəndi düşmən işğalından azad etdi;
- * Azərbaycanı dünya birliyinin bərabər hüquqlu üzvləri sırasına çıxardı;
- * Ölkədə möhkəm və dönməz sabitlik yaratdı;
- * Azərbaycanın müstəqilliyini əbədliliyə çevirdi;
- * Dövlətin gələcək inkişafının möhkəm təməlini yaratdı!

Ömür bundan artığına imkan vermədi!

Azərbaycanın yeni dövr inkişafı cənab İlham Əliyevin adı ilə bağlıdır.

Yeni Prezident hər şeydən əvvəl yarımçıq qalmış işləri başa çatdırmalı idi.

BELƏ DƏ OLDU!

- * İlham Əliyev Azərbaycanı Heydər Əliyev siyasi kursu əsasında inkişaf etdirdi.
- * Müstəqil, yalnız milli maraqlara xidmət edən daxili və xarici siyasət yürütdü.
- * Beynəlxalq təşkilatlarda işi gücləndirdi, hücum diplomatiyasına keçid etdi.
- * Transmilli layihələrin reallaşdırılmasını başa çatdırdı, bunun üçün zəruri maliyyə vəsaitləri tapa bildi.
- * İnkişafın Azərbaycan modelini yaratdı, onun əsasında ölkənin davamlı və sürətli yüksəlişinə nail oldu.

5

Qanun insanları qorumaq üçündür, öldürmək üçün deyil

25 il əvvəl baş verən cinayəti araşdırmaq adı ilə aparılan və çoxsaylı qanunsuzluqlarla müşayiət olunan polis axtarış və saxlamalarının ilkin nəticəsi iki ölüm hadisəsi və çoxsaylı ağır bədən xəsarətləridir. İstər-istəməz sual yaranır: məqsəd çoxlarının unuduğu ağır cinayəti törədənləri axtarıb tapmaqdır, yoxsa başqadır?

Zorakılığa məruz qalan və öldürülən insanların Rusiya Federasiyasının vətəndaşları olması hüquq-mühafizə orqanlarının törətdiyi

əməllərin ağırlıq dərəcəsini daha da artırır. Belə çıxır ki, bu cəmiyyətdə vətəndaşlıq hüququ etnik və digər mənsubiyyətdən asılı olaraq fərqli mənə daşıyır. Qeyd etmək yerinə düşər ki, beynəlxalq hüquq baxımından mənsubiyyətlərdən asılı olmayaraq bütün vətəndaşlara, o cümlədən qanuni miqrantlara bərabər münasibət hər bir cəmiyyətdə demokratiyanın, tolerantlığın və insan ləyaqətinə hörmət kimi ümumi dəyərlərə sadıqlığın göstəricisi hesab edilir.

4

Yekaterinburq vəhşiliyi

Diskriminasiya, dözümsüzlük, milli və irqi zəmində olan ayrı-seçkilik

Bir müddət öncə Azərbaycanın informasiya resurslarına qarşı kiberhücum təşkil olunması və bunun arxasında Rusiyanın dayanması ilə bağlı Milli Məclisin komissiyasının hesabatı göstərdi ki, media resurslarımız ən sət kiberhücumlara məruz qalıb. Hücumlar konkret faktlarla sübut olundu. Hətta bu hücumlarda Rusiyanın xüsusi xidmət orqanları tərəfindən geniş istifadə olunan "saxta

bayraq" (false flag) əməliyyatlarının da təbiq edildiyi məlum oldu. Soloviyov kimi ünlülərin öli ilə guya "Artsax" ifadəsinin mövcud olmadığını bilmirmiş kimi bu ifadənin bilə-bilə, üzünə basa-basa səsləndirilməsi, xalqımızın təhqir olunması mərkəzdən təlimat alan bu şəxsin və onun kimilərin öli ilə yürüdülməli siyasətdir.

7

Azərbaycanla Polşa arasında bir çox istiqamətdə əməkdaşlığı genişləndirmək üçün böyük potensial var

Prezident İlham Əliyev Polşanın ölkəmizdə
yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 27-də Polşa Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Pavel Radomskinin etimadnaməsini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirə söhbət etdi.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanla Polşa arasında bir çox istiqamətdə əməkdaşlığı genişləndirmək üçün böyük potensialın olduğunu vurğuladı, siyasi və iqtisadi sahədə

əlaqələrimizin inkişafından məmnunluğunu bildirdi.

Prezident İlham Əliyev Polşanın Avropa İttifaqının üzvü olduğunu deyərək, Azərbaycan-Avropa İttifaqı əməkdaşlığı istiqamətində də ölkələrimiz arasında qarşılıqlı fəaliyyətin önəminə toxundu. Dövlətimizin başçısı son dövrlərdə Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı ara-

sında yüksək səviyyəli təmasların ikitərəfli münasibətlərdə yeni səhifənin açılmasına şərait yaratdığını qeyd etdi.

Səfir Polşa Respublikasının Prezidenti Andrey Dudaanın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Andrey Dudaaya çatdırmağı xahiş etdi.

Pavel Radomski Bakının inkişafının şahidi olduğunu deyərək, işğaldan azad edilmiş torpaqlarımıza səfər etdiyini

bildirdi və orada aparılan gənciyyətlə quruculuq işlərinin, həmçinin həmin ərazilərin təbii təsəvvürü onda dərin təəsşürat hissi yaratdığını vurğuladı.

Söhbət zamanı münasibətlərimizin genişləndirilməsində iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın və parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qruplarının fəaliyyətinin əhəmiyyəti qeyd edildi.

Görüşdə iqtisadi-ticari, energetika, nəqliyyat və digər sahələrdə əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

İranla İsrail arasında baş vermiş qarşıdurma ilə əlaqədar Azərbaycan öz mövqeyini ifadə edən ilk ölkələrdən biri olub

Prezident İlham Əliyev İranın Azərbaycanda
yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 27-də İran İslam Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Müctəbə Dəmirçilunun etimadnaməsini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirə söhbət etdi.

Dövlətimizin başçısı İran İslam Respublikasının Prezidenti ilə dünən telefon danışığını və Məşud Pezeşkiyanın Azərbaycana səfəri zamanı aparılmış müzakirələri məmnunluqla xatırladı, bu səfərin bütövlükdə iki ölkə arasındakı münasibətlərin inkişafında yeni səhifə açdığını qeyd etdi.

Prezident İlham Əliyev vurğuladı ki, Məşud Pezeşkiyanın ölkəmizə səfəri zamanı

səsləndirdiyi bəyanatlar və fikirlər Azərbaycan ictimaiyyəti tərəfindən çox müsbət qəbul olunub.

Dövlətimizin başçısı İranla İsrail arasında baş vermiş qarşıdurma ilə əlaqədar Azərbaycanın öz mövqeyini ifadə edən ilk ölkələrdən biri olduğunu deyərək, bu gərginliyi qınadığını vurğuladı və qarşıdurma zamanı həlak olan İran vətəndaşları ilə bağlı bir daha başsağlığını ifadə etdi. İranla İsrail arasında bu gərginliklə əlaqədar bəzi dairələrin və media təmsilçilərinin Azərbaycan-İran əlaqələrinə xələl

götürmək üçün şayiələr və yalanlara əsaslanan məlumatlar yaydığını deyən Prezident İlham Əliyev bütün bunların tamamilə cəfəngiyyət olduğunu bildirdi.

Müctəbə Dəmirçilu İran İslam Respublikasının ali rəhbərliyinin də Azərbaycanla münasibətlərin inkişafına xüsusi diqqət göstərdiyini vurğuladı.

Səfir Azərbaycanla İran arasındakı münasibətlərin dostluğa, qonşuluğa və qarşılıqlı əsaslandığını qeyd etdi. O, İranla İsrail arasında baş vermiş qarşıdurma ilə əlaqədar Azərbaycanın prinsipial və qəti mövqeyinin İranla yüksək qiymətləndirildiyini vurğuladı və buna görə də təşəkkürlərini çatdırdı. Səfir qeyd etdi ki, İran tərəfi də tam

əmindir ki, Azərbaycan ərazi-sindən İrana qarşı heç vaxt istifadə oluna bilməz, Azərbaycan dövləti buna heç zaman imkan verməz.

Diplomat həmçinin xarici və İran vətəndaşlarının ölkəmizə keçidi üçün yaradılmış şəraitə görə minnətdarlığını bildirdi.

Görüşdə Azərbaycanla İran arasında ikitərəfli siyasi, iqtisadi, ticari, mədəni, humanitar və digər sahələrdə əməkdaşlığın inkişaf perspektivlərinə dair geniş fikir mübadiləsi aparıldı. "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin inkişafı, Araz çayı üzərində inşa olunan, Ağbend və Kələlə məntəqələrini birləşdirən avtomobil körpüsünün tikintisi, ümumilikdə Araz nəqliyyat dəhlizinin inkişafı məsələləri müzakirə olundu.

Azərbaycanla Sudan daim bir-birinin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəkləyir

Prezident İlham Əliyev Sudanın ölkəmizdə
yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 27-də Sudan Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Ənəs Eltayeb Elqaylani Mustafanın etimadnaməsini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirə söhbət etdi.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanla Sudanın daim bir-birinin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəklədiyini, Birləşmiş Millətlər Təşkilatında (BMT), İslam Əməkdaşlıq Təşkilatında (İƏT), Qoşul-

mama Hərəkatında və digər beynəlxalq təşkilatlarda ölkələrimizin uğurlu əməkdaşlığını vurğuladı.

Prezident İlham Əliyev Sudanın Suveren Keçid Şurasının Sədri Abdel Fattah Al-Burhan Abdelrahman Al-Burhanın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Səfir Sudan Respublikasının Suveren Keçid Şurasının Sədri Abdel Fattah Al-Burhan Abdelrahman Al-Burhanın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Abdel Fattah Al-Burhan Abdelrahman Al-Burhana çatdırmağı xahiş etdi.

Səfir Azərbaycanın Sudanın ərazi bütövlüyünə, suverenliyinə və siyasi birliyinə göstərdiyi dəstəyinə görə minnətdarlığını bildirdi. O, iki ölkənin dövlət başçıları arasında tapşırıqlarına uyğun olaraq ikitərəfli əlaqələrin inkişaf etdirilməsi üçün Sudan tərəfindən işçi qrupunun yaradıldığını vurğuladı.

Ənəs Eltayeb Elqaylani Mustafa sudanlı tələbələrə ölkəmiz tərəfindən təhsil təqaüdünün ayrılmasına görə minnətdarlığını bildirərək, bu təqaüdlərin artırılması xahiş etdi.

Birgə səylərin davam etdirilməsinin vacibliyi vurğulanıb

İyunun 26-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevlə İran İslam Respublikasının Prezidenti Məşud Pezeşkiyan arasında telefon söhbəti olub.

Dövlətimizin başçısı İranla İsrail arasında baş vermiş qarşıdurma ilə əlaqədar ölkəmizin mövqeyini və regionda vəziyyətin gərginləşməsi ilə bağlı Azərbaycanın narahatlığını bir daha ifadə edib.

Prezident İlham Əliyev son hadisələr zamanı İran vətəndaşlarının həlak olması ilə əlaqədar başsağlığını çatdırıb, Allahdan onlara rəhmət diləyib, yaralananların tezliklə sağalmalarını arzulayıb.

Dövlətimizin başçısı İran-İsrail qarşıdurmasının dayandırılması, atəşkəsin əldə olunması ilə bağlı Məşud Pezeşkiyana təbriklərini çatdırıb, bölgədə sülhün və əmin-amanlığın vacib şərt olduğunu bir daha qeyd edib.

Məşud Pezeşkiyan başsağlığına görə təşəkkürünü bildirib.

Telefon söhbəti əsnasında dövlət başçıları ikitərəfli münasibətlərin perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıb, Məşud Pezeşkiyanın Azərbaycana uğurlu səfərini məmnunluqla xatırlayıb və səfər nəticəsində əldə olunan razılaşmaların həyata keçirilməsi istiqamətində birgə səylərin davam etdirilməsinin vacibliyini vurğulayıblar.

Prezident İlham Əliyev Məşud Pezeşkiyanı iyulun əvvəlində Azərbaycanda keçiriləcək İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) Sammitinə bir daha dəvət edib.

Prezidentin Mətbuat xidməti

F.F.Məmmədovun "Şərəf" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikasının ədliyyə və məhkəmə orqanlarında uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə Fikrət Fərrux oğlu Məmmədov "Şərəf" ordeni ilə təltif edilsin.

*İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Bakı şəhəri, 30 iyun 2025-ci il

Cibuti Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İsmail Ömər Gellehə

Hörmətli cənab Prezident!

Cibuti Respublikasının milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə Sizi və Sizin simanızda bütün xalqınızı öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından səmimi-qəlbədən təbrik edirəm.

Biz xoş əməllərə əsaslanan Azərbaycan-Cibuti dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişaf etdirilməsinə böyük əhəmiyyət veririk. İnanıram ki, qarşılıqlı hörmət və etimad üzərində qurulmuş dövlətlərarası əlaqələrimizi daha da möhkəmləndirmək, qarşılıqlı maraq doğuran bir sıra sahələr üzrə əməkdaşlığımızın potensialından tam bəhrələnmək üçün bundan sonra da birgə səylər göstərəcəyik.

Bələ bir xoş gündə Sizə möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, işlərinizdə uğurlar, dost Cibuti xalqına daim əmin-amanlıq və firavanlıq arzulayıram.

Hörmətlə,

*İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Bakı şəhəri, 24 iyun 2025-ci il

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Özbəkistana işgüzar səfərə gedib

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılığı ilə parlament nümayəndə heyəti Birinci Özbəkistan-Azərbaycan Parlamentlərarası Forumunda iştirak etmək üçün iyunun 30-da Özbəkistan Respublikasına işgüzar səfərə gedib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, Ürgənc şəhərinin Beynəlxalq Hava Limanında

spiker Sahibə Qafarovanı Özbəkistan Respublikası Ali Məclisi Senatının Sədri Tənzilə Narbəyeva və digər rəsmi şəxslər qarşılayıblar.

Səfər çərçivəsində Milli Məclisin spikeri Sahibə Qafarova Özbəkistanın Xivə şəhərində keçiriləcək Birinci Özbəkistan-Azərbaycan Parlamentlərarası Forumunda iştirak edəcək.

"Azərbaycan"

Azərbaycan parlament nümayəndə heyətinin Rusiyaya səfəri ləğv olunub

Milli Məclis Sədrinin birinci müavini Əli Əhmədovun başçılığı ilə parlament nümayəndə heyəti Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilməsi nəzərdə tutulan Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi və Rusiya Federasiyası Federal Məclisi parlamentlərarası əməkdaşlıq komissiyasının

23-cü iclasında iştirak etməyəcək.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, buna səbəb Rusiya Federasiyasının Yekaterinburq şəhərində bu ölkənin hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən azərbaycanlılara qarşı etnik zəmində nümayişkarənə, məqsədlə və

mühakiməsiz şəkildə qətl və zorakılıq əməllərinin həyata keçirilməsi və son dövrdə bu kimi halların mütləqəmi xarakter daşımasıdır.

Yuxarıda deyilənlər nəzərə alınaraq, Azərbaycan parlament nümayəndə heyətinin adıçəkilən səfəri ləğv olunub.

"Azərbaycan"

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il

21 dekabr tarixli 584 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş

“Baza maliyyələşdirilməsinin subyektləri olan elmi müəssisə və təşkilatların Siyahısı”nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 187

Bakı şəhəri, 30 iyun 2025-ci il

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 21 dekabr tarixli 584 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 12 (II kitab), maddə 2531 (Cild I); 2024, № 5 (II kitab), maddə 602; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2025-ci

il 18 iyun tarixli 181 nömrəli Qərarı) ilə təsdiq edilmiş "Baza maliyyələşdirilməsinin subyektləri olan elmi müəssisə və təşkilatların Siyahısı"nın "2. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası üzrə" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 2.9-1-ci bənd əlavə edilsin:

"2.9-1. Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzi";

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 28 aprel tarixli 175 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Əmək pensiyalarının təyin edilməsi, hesablanması, yenidən hesablanması, bir növdən başqa növə keçirilməsi və ödənilməsi Qaydası"nda dəyişiklik edilməsi və "Mülki aviasiya uçuş və uçuş-sınaq heyətində işləyənlərin sığorta stajlarının hesablanması Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2006-cı il 26 oktyabr tarixli 231 nömrəli Qərarının ləğv edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 190

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Əmək pensiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il 16 may tarixli 198-VIIQD nömrəli Qanununun icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 28 aprel tarixli 175 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022, № 4, maddə 421 (Cild I); 2024, № 1, maddə 98, № 3, maddə 301, № 7, maddə 892, № 10, maddə 1160, № 11, maddə 1247; 2025, № 2, maddə 200) ilə təsdiq edilmiş "Əmək pensiyalarının təyin edilməsi, hesablanması, yenidən hesablanması, bir növdən başqa növə keçirilməsi və ödənilməsi Qaydası"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 4.2-ci bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"4.2. Qanunun 9.3-cü və 22.3-cü maddələrinə uyğun olaraq mülki aviasiyanın uçuş və uçuş-sınaq heyətində işləyən və güzəştli şərtlərlə pensiya almaq hüququ olan şəxslərin sığorta stajı aşağıdakılar nəzərə alınmaqla hesablanır:

4.2.1. təyyarədə çalışan siravi heyət üzvləri, avia-kimyəvi işlərdə, aerofotoçəkilişlərdə, keşikçəkəmə, atmosferi zondla tədqiqetmə zamanı və digər xüsusi xarakterli iş növlərində helikopterlərin siravi heyət üzvləri, habelə komanda-uçuş, inspektor, təlimatçı heyətlərinin bu Qaydanın 5.12-ci bəndində göstərilən üzvləri üçün ümumi sığorta stajı - uçuş işinin bütün dövrü ərzində faktiki uçuş saati 18-ə, alınan nəticə isə 12 aya bölünməklə;

4.2.2. hava gəmiləri uçuş heyətinin qəza-xilas etmə (axtarış-xilas etmə) bölmələrinin tərkibində - işlədiyi hər bir ilə görə il yarım sığorta stajı;

4.2.3. Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin tabeliyində "Hərbi Vətənpərvərlik və Mütəxəssis Hazırlığı Mərkəzi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyət ləğv edilənədək həmin qurumun idman aviasiya təşkilatlarının uçuş heyəti vəzifələrində - bir il işə görə il yarım sığorta stajı, bu şərtlə ki, onlar uçuş hazırlığının tədris planını yerinə yetirmiş olsunlar. Bir il ərzində müəkkəb və ya ali pilotaj elementlərinin yerinə yetirilməsinə görə - iki il sığorta stajı;

4.2.4. paraşütçü bölmələrinin rəhbərləri, paraşütçülər, xilasedici paraşütçülər, axtarış və xilaset-

mə ilə məşğul olan paraşütçülər, ən azı 10 metr hündürlükdə helikopterdən asılan xüsusi enən (qalxan) qurğudan paraşütlə tullanana, ştatda olan və ştatdankənar paraşüt-desant qruplarının bir illik işinə görə il yarım sığorta stajı, bu şərtlə ki, onlar şəxsi təyyarələrdən, helikopterlərdən, ən azı 10 metr hündürlükdə olan helikopterlərdən xüsusi enən (qalxan) qurğulardan illik tullanma normasını yerinə yetirmiş olsunlar. Reaktiv təyyarə və helikopterlərdən illik tullanma norması bir il ərzində yerinə yetirildikdə isə iki il sığorta stajı;

4.2.5. imtiyazlı sığorta stajının hesablanması şərtləri yerinə yetirilmədikdə bu Qaydanın 4.2.3-cü və 4.2.4-cü yarımbəndlərinə uyğun olaraq bir illik işə görə - bir il sığorta stajı;

4.2.6. Silahlı qüvvələrin uçuş heyəti vəzifələrində və uçuş-sınaq heyətində xidmət müddəti (müvafiq olaraq hərbi qulluqçular və uçuş-sınaq heyəti üçün müəyyən edilmis qaydada);

4.2.7. məcburi dövlət sosial sığorta haqları ödənilməklə xarici mülki aviasiyanın uçuş heyəti vəzifələrində xaricdəki iş müddəti (müvafiq uçuş işləri üçün bu Qaydanın 4.2.1 - 4.2.4-cü yarımbəndləri ilə müəyyən edilmiş qaydada);

4.2.8. ali və orta aviasiya tədris müəssisələrinin əyani şöbələrindəki təhsil müddəti (faktiki davamiyyət üzrə).";

1.2. aşağıdakı məzmununda 5.12-ci bənd əlavə edilsin:

"5.12. Qanunun 9.3-cü maddəsinə uyğun olaraq mülki aviasiyanın uçuş və uçuş-sınaq heyətində işləyən şəxslər - hava gəmisinin və digər uçuş aparatlarının heyət üzvləri (kapitan, ikinci pilot, navigatör (şturman), bort mühəndisi, bortmexanik, bortradist), uçuş-təlimatçı heyət üzvləri (təlimatçı kapitan, böyük təlimatçı pilot, təlimatçı pilot, təlimatçı navigatör (şturman), təlimatçı bort mühəndisi, təlimatçı bortmexanik, təlimatçı bortradist), komanda-uçuş heyəti, müvafiq qanunvericiliyə uyğun yaradılmış hüquqi şəxslərin və onların struktur bölmələrinin tərkibində uçuş zamanı hava gəmilərinin uçuş heyətinin və ya digər uçuş aparatlarının heyətlərinin hazırlığını, onlara rəhbərliyi, nəzarəti və müfəttiş yoxlanmasını həyata keçirən inspektorlar, paraşütçü bölmələrinin rəhbərləri, paraşütçülər, xilasedici paraşütçülər, axtarış və xilasetmə ilə məşğul olan paraşütçülər, ən azı 10 metr hündürlükdə helikopterdən asılan xüsusi enən (qalxan) qurğudan

paraşütlə tullanana, ştatda olan və ştatdankənar paraşüt-desant qruplarının üzvləri güzəştli şərtlərlə pensiya almaq hüququna malikdirlər.".

2. "Mülki aviasiya uçuş və uçuş-sınaq heyətində işləyənlərin sığorta stajlarının hesablanması Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2006-cı il 26 oktyabr tarixli 231 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu 2006, № 10, maddə 907 (Cild I); 2024 № 2, maddə 233; 2025, № 2, maddə 187) ləğv edilsin.

3. Mülki aviasiya uçuş və uçuş-sınaq heyətində işləyən şəxslərə güzəştli şərtlərlə yaşa görə əmək pensiyasının təyin edilməsi və ya yenidən hesablanması zamanı bu Qərarın qüvvəyə mindiyi tarixədək olan dövr üçün sığorta stajının hesablanması məqsədilə həmin tarixədək qüvvədə olmuş "Mülki aviasiya uçuş və uçuş-sınaq heyətində işləyənlərin sığorta stajlarının hesablanması Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2006-cı il 26 oktyabr tarixli 231 nömrəli Qərarı tətbiq edilir.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Mərakeş parlament nümayəndə heyəti Fəxri xiyabanı və Zəfər parkını ziyarət edib

Ölkəmizdə səfərdə olan Mərakeş Krallığı parlamentinin Savadsızlığın aradan qaldırılması proqramlarının qiymətləndirilməsi üzrə tematik parlament qrupunun sədr müavini Hasan Umribtin başçılıq etdiyi nümayəndə

heyəti iyunun 30-da Fəxri xiyabana gələrək xalqımızın Ümummilli Lideri, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsinə ehtiramla yad edib, tor çiçəklər düzüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, səfər çərçivəsində nümayəndə heyəti Bakıda Zəfər parkını ziyarət edərək abidə önünə gül dəstələri düzüb. Qonaqlara Azərbaycan xalqının

Vətən müharibəsində qazandığı möhtəşəm tarixi Zəfərin yaddaşlarda yaşadılması, şəhidlərimizin əziz xatirəsinin əbədiləşdirilməsi məqsədilə yaradılmış Zəfər parkı barədə məlumat verilib.

"Azərbaycan"

Azərbaycan-Mərakeş əməkdaşlığı genişlənir

İyunun 30-da Milli Məclisin Mərakeşlə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun üzvləri Mərakeş Krallığı Parlamentinin Nümayəndələr Palatasının Savadsızlığın aradan qaldırılması proqramlarının qiymətləndirilməsi üzrə tematik parlament qrupundan ibarət nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, görüşdə parlamentin ictimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri, Mərakeşlə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun üzvü Fazil Mustafa ölkələrimiz arasında münasibətlərdən söz açıb, Azərbaycan və Mərakeş ali rəhbərlərinin söyləri ilə bu dostluğun və əməkdaşlığın daim inkişaf etdiyini və möhkəmləndiyini vurğulayıb. Komitə sədri parlamentlərarası əlaqələrin ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişafına müsbət təsirindən danışmış, bu istiqamətdə dostluq qruplarının əməkdaşlığının, parlamentlərimizin beynəlxalq təşkilatlarda birgə fəaliyyətinin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Mərakeş Krallığı Parlamentinin nümayəndə heyətinin rəhbəri, Nümayəndələr Palatasının tematik parlament qrupu sədrinin müavini Hasan Umribt Azərbaycanla Mərakeşin dostluq və qardaşlıq prinsiplərinə əsaslanan münasibətlərini yüksək dəyərləndirib. Beynəlxalq arenada parlament diplomatiyasının artan nüfuzunu qeyd edən qonaq parlamentlərarası əlaqələrin inkişaf etdirilməsi perspektivləri ilə bağlı fikirlərini bölüşüb.

Sonra Milli Məclisin Mərakeşlə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun üzvləri İlham Məmmədov və Pərvanə Vəliyeva, Mərakeş parlamentinin nümayəndə heyətinin üzvü Fatima Yasin çıxış ediblər, Azərbaycan ilə Mərakeşin həm ikitərəfli formatda, həm parlamentlər səviyyəsində, həm də beynəlxalq platformalar çərçivəsində qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığının bundan sonra da davam etdirilməsinin əhəmiyyətindən danışmışlar.

Görüşdə elm, təhsil sahəsində əməkdaşlıq və qarşılıqlı maraq doğuran digər mövzular barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

* * *

İyunun 30-da Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin üzvləri ölkəmizdə səfərdə olan Mərakeş Krallığı Parlamentinin Nümayəndələr Palatasının Savadsızlığın aradan qaldırılması proqramlarının qiymətləndirilməsi üzrə tematik parlament qrupunun nümayəndə heyəti ilə görüşüblər.

Görüşdə Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri Anar İsgəndərov Azərbaycan və Mərakeş arasında uzun illərə söykənən dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin mövcud olduğunu vurğulayıb. Komitə sədri qeyd edib ki, Mərakeş Krallığı daim Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tanıyır və bu mövqeyi beynəlxalq müstəvidə də dəstəkləyib. Bildirilib ki, bu gün

müxtəlif sahələrdə əlaqələrimizin dərinləşməsi üçün geniş imkanlar var.

Mərakeş Krallığı Nümayəndələr Palatasının tematik qrup sədrinin müavini Hasan Umribt iki ölkə arasındakı siyasi və humanitar əlaqələrin yüksək səviyyədə davam etdiyini deyib. O, Mərakeşin təhsil sahəsində Azərbaycanın əldə etdiyi uğurlu təcrübədən faydalanmaq niyyətində olduğunu bildirib.

Söhbətdə Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin üzvləri Mehriban Vəliyeva, Ceyhun Məmmədov, Şahin Seyidzadə, Mərakeş parlamentariləri Xadidj Slassi, El Ayacı El Farfar, Yussef Çirri çıxış edərək təhsil sahəsində həyata keçirilən islahatlardan, təcrübə və informasiya mübadiləsinin əhəmiyyətindən, habelə bu sahədə gələcək əməkdaşlıq imkanlarından bəhs ediblər.

"Azərbaycan"

Qanun insanları qorumaq üçündür, öldürmək üçün deyil

Rusiya Federasiyasının Yekaterinburq şəhərində azərbaycanlılara qarşı iki nəfərin ölümü ilə nəticələnən zorakılıq və qanunsuzluq Azərbaycan cəmiyyətini dərdindən narahat edir və təəssüfləndirir.

25 il əvvəl baş verən cinayəti araşdırmaq adı ilə aparılan və çoxsaylı qanunsuzluqlarla müşayiət olunan polis axtarış və saxlamalarının ilkin nəticəsi iki ölüm hadisəsi və çoxsaylı ağır bədən xəsarətləridir. İstər- istəməz sual yaranır: məqsəd çoxlarının unuduğu ağır cinayəti törədənləri axtarıb tapmaqdır, yoxsa başqadır?

Zorakılığa moruz qalan və öldürülən insanların Rusiya Federasiyasının vətəndaşları olması hüquq-mühafizə orqanlarının törətdiyi əməllərin ağırılıq dərəcəsini daha da artırır. Belə çıxır ki, bu cəmiyyətdə vətəndaşlıq hüququ etnik və digər mənsubiyyətindən asılı olaraq fərqli mənə daşıyır. Qeyd etmək yerinə düşər ki, beynəlxalq hüquq baxımından mənsubiyyətlərdən asılı olmayaraq bütün vətəndaşlara, o cümlədən qanuni miqrantlara bərabər münasibət hər bir cəmiyyətdə demokratikeyin, tolerantlığın və insan ləyaqətinə hörmət kimi ümumi dəyərlərə sadiqliyin göstəricisi hesab edilir.

Rusiyada şəorflı əməklə məşğul olan bütün insanlar, o cümlədən miqrantlar hərə-

mətə layiqdirlər. Miqrantlar öz zəhməti ilə həlal pul qazanmaqla yanaşı, işlədikləri dövlətin iqtisadiyyatına önəmli töhfə verirlər. ABŞ statistikasına görə, bu ölkənin büdcəsinə daxil olan vəsaitin hər 6 dollarından biri miqrantların əməyinin nəticəsidir. Rusiyada belə bir statistikanın aparılmasından xəbərsizəm, lakin düşünürəm ki, bu ölkədə də miqrantlar iqtisadiyyata layiqli töhfə verən böyük iş qüvvəsidir. Doğlayısı yolla, onlar mahiyyətcə Rusiyanın inkişafına xidmət göstərirlər. İşləməyən və işləmək istəməyən vətəndaş ola bilər, lakin işləməyən miqrant olmur.

Təəssüf doğuran digər məqam isə RF Dövlət Dumasının sədr müavini Pyotr Tolstoyun Azərbaycan tərəfinin hadisə ilə əlaqədar haqlı narahatlıq ifadə etməsinə ən kobud şəkildə münasibət bildirməsidir. Dünya ədəbiyyatına böyük töhfə verən Lev Tolstoyun nəslindən olan bu insan gah

Qazaxistanın dövlətçiliyini şübhə altına alan bəyanatlar verir, gah da Azərbaycanın soydaşlarına qarşı törədilən haqsızlığa etirazını guya Rusiyanın daxili işlərinə qarışmaq cəhdi kimi qiymətləndirir, özü də ən kobud ifadələrlə. P.Tolstoy bilməmiş olmas ki, RF-nın Rossotrudnichestvo adlı dövlət qurumu müxtəlif ölkələrdə yaşayan nöinki rusların, habelə rusdilli insanların hüquqlarını qorumaq kimi əcaib vəzifəni özünün əsas məqsədlərindən biri elan edib.

İnsan hüquqlarının kobud şəkildə pozulmasına münasibət bildirmək müasir dünyanın qəbul etdiyi vacib dəyərlərdəndir. Eləcə də soydaşlarının hüquqlarının pozulmasından narahatlıq ifadə etmək hər bir xalqın legitim haqqı sayılır. Xüsusilə də əgər polisin qanunsuz əməlləri iki nəfərin həyatının itirilməsi ilə müşayiət olunsunsa, onda haqlı itihamlardan qaçmaq mümkün deyil.

P.Tolstoyun insanlara qarşı polis zorakılığına etirazlara qadağa qoyması, yumşaq desək, beynəlxalq hüquqa hörmətsizlikdən başqa bir şey deyil. Düzgün yol isə bundan ibarətdir ki, vətəndaşların və insanların hüquqlarına hörmətlə yanaşmağı bacarasın. Onda heç bir irad və anlaşılmaqlıq yol qalmayacaq.

Əli ƏHMƏDOV,
Milli Məclis Sədrinin birinci müavini

Rusiya sovet totalitarizminin repressiya təfəkküründən qopa bilməyib

Rusiyanın Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin Yekaterinburq şəhərində azərbaycanlıların yaşadığı evlərə qəbul edilməz zorakılıqla müşayiət olunan basqını, nəticədə həmvətənlərimizin həlak olması, bəzələrinin ciddi bədən xəsarətləri nəticəsində ağır yaralanması, habelə soydaşlarımızın heç bir hüquqi prosedur gözlənilmədən saxlanması bu ölkədə yuxarıdan idarə olunan və dövlət siyasətinə çevrilmiş şovinizmin, diskriminasiyanın, milli ayrı-seçkiləyin bariz nümunələridir.

Milli Məclisin deputatı Bəhruz Məhərrəmov "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında bildirib ki, dövlətimiz ümumbəşəri dəyərlərə sadiq olaraq bütün dünya xalqları ilə dostluq, sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşamaq və bu məqsədlə qarşılıqlı fəaliyyət göstərməyi özünün konstitusion niyyəti kimi bəyan edib. Azərbaycan ələxüsüs qonşu ölkələrlə hərtərəfli tərəfdaşlıq əlaqələrinin inkişaf etdirilməsinə böyük önəm verir. Respublikamız bu ölkələrlə münasibətlərdə əsas problemlərin qarşılıqlı şəkildə və beynəlxalq hüquqa uyğun həllinin tərəfdaşdır və separatçılığın, etnik, siyasi və dini ekstremizmdən qaynaq olan risklərin zərərsizləşdirilməsində digər dövlətlərlə, xüsusən qonşuluq təmaslarına malik ölkələrlə harmonik münasibətlərin qurulmasının mühüm əhəmiyyətə malik olması qənaətinədir. Regionda sülhün və sabitliyin bərqərar olması üçün regional əməkdaşlığı əvəzlənməz amil kimi qiymətləndirən Azərbaycan həmrəhdə dövlətlərlə sülh və məhriban qonşuluq şəraitində yaşamaq və müxtəlif layihələrdə birgə iştirakda maraqlıdır. "Məhz bu çərçivədə Azərbaycan ötən dövr ərzində Rusiya ilə münasibətlərinə regionun sabitliyi və inkişafı üçün mühüm amil kimi yanaşıb, bu ölkə ilə ikitərəfli əsaslarda, eləcə də beynəlxalq və regional təşkilatlar, xüsusilə də MDB çərçivəsində çoxtərəfli əsaslarda siyasi, iqtisadi, humanitar, təhlükəsizliyin təmin edilməsi, cənəyəkərlığa qarşı mübarizə və digər sahələrdə strateji tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq edib. O cümlədən Rusiya və Azərbaycan arasında dostluq, əməkdaşlıq və qarşılıqlı təhlükəsizlik haqqında 3 iyul 1997-ci il tarixli müqavilə, dostluq və strateji tərəfdaşlıq haqqında 3 iyul 2008-ci il tarixli Bəyannamə və prezidentlərin 1 sentyabr 2018-ci il tarixli Birgə Bəyannatı və ən nəhayət, 2022-ci ilin 22 fevral tarixində "Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamə" imzalanıb".

Deputatın sözlərinə görə, Azərbaycan iki ölkənin qarşılıqlı hörmət və etimad prinsiplərinə əsaslanan hərtərəfli və bərabərhüquqlu əməkdaşlığın genişləndirilməsi, iki ölkənin siyasi, iqtisadi, müdafiə, mədəni, humanitar, təhsil, sosial sahələrdə, eləcə də gənclər arasında əməkdaşlıq və idman sahəsində yaxınlaşmasının xalqların maraqlarına tam şəkildə cavab verəcəyini, regional və beynəlxalq təhlükəsizliyin və sabitliyin təmin edilməsinə və möhkəmləndirilməsinə töhfə verəcəyini nəzərə alaraq sənədlər imzalayıb və əlaqələri keyfiyyətcə yeni, müttəfiqlik səviyyəsinə qaldırmağa çalışıb. Moskva da münasibətləri iki ölkənin müstəqilliyinə, dövlət suverenliyinə, orazi bütövlüyünə və dövlət sərhədlərinin toxunulmazlığına qarşılıqlı hörmət, eləcə də bir-birinin daxili işlərinə qarışmamaq, hüquq bərabərliyi və qarşılıqlı fayda, mübahisələrin dinc yolla həlli və güc tətbiq etməmək və ya güclə hədələməmək prinsiplərinə sadiqlik əsasında qurmağı öhdəsinə götürüb.

Deputat qeyd edib ki, ötən iki ilin period ərzində olduğu kimi, son dövrlər də Rusiyanın zaman-zaman öz imzasına hörmət etməyən öhdəliklərini, hüququ, o cümlədən beynəlxalq hüququ heçə sayan subyekti kimi davrandığını şahidlik etməkdəyik: "Sirr deyil ki, 1990-cı il iyunun 12-də Rusiya Federasiyasının xalq deputatlarının birinci qurultayı "Rusiyanın dövlət suverenliyi haqqında" bəyannaməni təsdiq, ilay ayında Moskvanın Ali Sovetinin "Suverenliyin prinsipləri haqqında" bəyannaməni qəbul etməsi ilə müstəqil ittifaqdan çıxsa da, Rusiya bütün güc və imkanlarını 70 il birlikdə yaşadığı sovetlər birliyi subyektləri üzərində təzyiq rıçaqlarına malik olmağa, yoxdursa bu rıçaqları yaratmağa sərf edib. Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü, Qarabağda separatizm ocağının yaranması və möhkəmlənməsi də məhz bu qəbildən şərh oluna biləcək təhlükəli proses idi. Bəllidir ki, təqribən 30 il davam etmiş və Cənubi Qafqazda inkişaf və tərəqqinin qarşısında əsas maneəyə çevrilmiş işğal, təcavüz və separatizm əsaslanan statuskonvon qorunmasında Rusiya aparıcı mövqelərdən biri, bəlkə də birincisinə sahib olub, soydaşlarımıza qarşı çoxsaylı cinayətlərin törədilməsində Ermənistanın havadarı kimi çıxış edib".

B.Məhərrəmov vurğulayıb ki, Prezident İlham Əliyevin Müzəffər Ali Baş Komandanlığında Vətən müharibəsi və antiterror tədbirlərində müstəsna Zəfəri, hərbi-siyasi yolla işğal və təcavüzə öz gücü hesabına son qoyması regionda qeyri-adekvat və birtərəfli maraqlar güdən subyektləri, o cümlədən Rusiyanı təsir rıçaqlarından məhrum etdi, amma paralel olaraq da bərabərhüquqlu və beynəlxalq hüququn ümumtənnis normalarında əksini tapan prinsiplərə uyğun formatda əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq üçün yeni üfüqlər açmış oldu: "Təəssüf ki, Rusiya nöinki bu obyektiv realığı düzgün qiymətləndirirdi, əksinə, münasibətlərin sağlam inkişafına özünün şovinist və imperialist maraqlarına təhdid kimi yanaşmağa başladı. Kremlin nəzarətində olan media resurslarının, o cümlədən dövlətin rəporları kimi çıxış edən siyasətçilərin zamanla Azərbaycanı əleyhinə sət ritorikaya baş vurmması, bir müddət öncə Azərbaycanın informasiya resurslarına qarşı arxasında Rusiyanın dayandığı kibərhücumun təşkil olunması, Milli Məclisin Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı müvəqqəti komissiyasının hesabataında da ifadə olunduğu kimi, media sahəsindəki etibara zərbə vurmaq və rəqəmsal təhlükəsizliyi sarıtmmaq məqsədilə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən ondan çox aparıcı media resursuna qarşı koordinasiyalı və siyasi motivli kibərhücumların bəyənəni sübutdur. Azərbaycanın mülki təyayrəsinin vurulması və Rusiyanın bu məsələdə günahkarları cəzalandırmaması, müvafiq kompensasiyaları ödəməməsi, habelə bu yaxınlarda Həştərxanda keçirilən tədbirə dəvət olunmuş deputat Azər Badamovun dövlət səviyyəsində hörmətsizliklə üzləşərək Rusiya ərazisinə buraxılmaması bu ölkədə Azərbaycanı qarşı formalaşdırılan münasibətin inkişaf tendensiyanı göstəricisidir".

Deputat hesab edir ki, Yekaterinburqda azərbaycanlılara qarşı törədilən cinayətlər Moskvanın dayanıq niyyətində olmadığını nümayiş etdirir. Rusiya göstərir ki, hələ də sovet totalitarizminin repressiya təfəkküründən qopa bilməyib, təəssüf ki, hələ də terrorla cəmiyyətlər üzərində nüfuz qura biləcəyini düşünür".

Siyasətçi bildirib ki, iki ölkə arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında 22 fevral 2022-ci il tarixli Bəyannaməyə əsasən, Moskva Azərbaycan ilə strateji tərəfdaşlığa və müttəfiqlik münasibətlərinə xələl gətirən hər hansı hərəkatlardan çəkinməyi, eyni zamanda Bəyannamənin 40-cı maddəsində milli qanunvericilik çərçivəsində iqtisadi, mədəni və humanitar əlaqələrin genişlənməsinə töhfə verəcək diaspor təşkilatlarının fəaliyyətlərinin təşviqi üçün addımlar atacağını öhdəsinə götürüb. Hətta sənəddə ifadə olunur ki, hər hansı anlaşılmaqlıq aradan qaldırılması məqsədilə iki ölkənin Xarici İşlər nazirlikləri xəttillə daim məsləhətləşmələr mexanizmi yaradılır. Belə bir məqamda sual meydana çıxır, bu kimi öhdəliklərin, o cümlədən məsləhətləşmə mexanizminin mövcudluğu şəraitində Rusiya güc strukturlarının quldrucasına davranışının təməlində nə dayanır, yaxud Azərbaycan nə zaman Rusiya üçün müzakirə pəncərəsinə bağlayıb? Görünən odur ki, ənənəvi şəkildə beynəlxalq öhdəliklərə sadiq olmayan Rusiya digər bəzi ölkələrdəki təcürübəsinə əsaslanaraq Azərbaycanla özünün dikte etdiyi dialoq mühitini yaratmaq xülyasına düşüb və aralarında ələ Rusiyanın öz vətəndaşları da olan soydaşlarımıza qarşı bu cinayətlərlə, habelə Koçaryan, Sarkisyan və Rusiya tərəfindən idarə olunan digər şəxsləri aktivləşdirərək Ermənistanda radikalizm, revanşizm ideyalarının güclənməsinə dəstək verməklə, Cənubi Qafqazı yenidən müharibə arenasına çevirərək özü üçün "münbit mühit" yaratmağa çalışır.

B.Məhərrəmov qeyd edib ki, Rusiya bu proseslərdə hədəfə çevirdiyi şəxslərin öz vətəndaşı olub-olmamasına məhəl qoymur və nəticədə bu gün orada qeyri-rus olmağın cinayətə çevirən bir situasiyası hakim olmaqdadır. Rusiyada ənənəvi formada digər xalqlara qarşı şovinist əhvali-ruhiyyə hökm sürməsi, diskriminasiyanın geniş yayılmış praktika olması, bu proseslərdə Rus Pravoslav kilsəsinin qızışdırıcı yer tutmaqla, ideoloji təxribatları əsaslandırmaqla, hüquq-mühafizə orqanlarının qəddarlığına, qanunsuzluq və özbaşınalığa haqq qazandırmaqla müsəlman xalqlarına, bu ölkədə yaşayan və ya ora gedən müsəlmanlara qarşı açıq təzyiqlərə start verməsi fonunda Yekaterinburqda soydaşlarımıza qarşı törədilən cinayətlər bu ölkədə adı qarşılanmaqdadır. "Üstəlik, əgər əvvəlki dövrlərdə Rusiya tərəfi şovinist, diskriminasiya və islamofob siyasətinin müəyyən formalarla pərdələyərək dövlət siyasəti olmadığını iddia edirdisə, (1990-cı illərdə Rusiya xüsusi xidmət orqanları di-

gər xalqların nümayəndələrinə qarşı qəddarlığı ilə seçilən skinhed hərəkatı vasitəsilə bu vəhşilikləri törədirdisə) bu gün artıq hüquq-mühafizə orqanları pərdələnməyə ehtiyac duymayaraq cinayətləri daha qəddar və açıq formada həyata keçirirlər. Nəticə etibarilə Rusiya güc strukturlarının gecə vaxtı Yekaterinburqda dinc azərbaycanlıların evindən aparıb öldürməsi, yaralaması 5 il əvvəl Ermənistanın gecə Gəncədə mülki sakinlərin yaşadığı binanı raket atəşinə tutması ilə mahiyyətcə eyni məzmunə gəlir. Düzdür, öz daxilində çəçen xalqına qarşı etnik təmizləmə həyata keçirən, habelə eyni dil və dinə malik slavyan Ukrayna xalqına qarşı qəddar siyasət yürüdən, Ukraynanın şəhər və kəndlərini yer üzündən silən, soyqırımına həyata keçirən, dinc yaşayış məntəqələrini və mülki obyektləri qadınlaşdırılmış dağıdıcı silahlarla vuran Rusiyadan digər xalqlara qarşı daha amansız davranış təəccüb doğurmur. Lakin istənilən halda hazırda dünyada təkləndiyi bir situasiyada Rusiya tərəfi başa düşməlidir ki, Cənubi Qafqazda özünün maraqlarını dövlət gücünü cılız məqsədlərə alət etməklə yox, yalnız pragmatik siyasət yürütməklə təmin edə bilər. Xüsusən nəzərə alanda ki, Azərbaycan kimi bu günə qədər daim dürtüst davranmış, Rusiya əleyhinə hər bir şəxsi ifşa etməyə və cinayət məsuliyyətinə cəlb etməyə yönəlib. Aydınldır ki, Rusiya hüquq-mühafizə orqanlarının ixtira etdiyi etnocinayətkarlıq anlayışı fonunda bu ölkədə daha çox digər xalqların nümayəndələrinin artıq cinayətkar kimi təqdim olunmasına hüquqi əsas yaratmaq cəhdlərinə fokuslanıb. Qanunla və oturuşmuş beynəlxalq təcürübə ilə məhkəmə qərarı olmadan kimisə cəzalandırmaq, cinayət törətməkdə təqsiri olmayan heç kəs cinayət prosesini həyata keçirən orqanların vəzifəli şəxslərinin özbaşına hərəkatları ilə qanunsuz və ya zərurət olmadan prosesual məcburiyyət tədbirlərinə, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının digər məhdudiyyətlərinə, şəxslərin həyatı və səhhəti üçün təhlükə törədən, insan ləyaqətini alqdan rəftara və cəzaya məruz qalmasına yol verilməməli olsa da, görünən odur ki, Rusiya Federasiyası beynəlxalq hüquqa olduğu qədər öz dövlətdaxili qanunlarına da hörmət etmir. Üstəlik, cərəyan edən hadisələrin təkəə Yekaterinburq ilə məhdudlaşmaması və bütün regionların əhatə etməsi Rusiyanın törətdiyi və daha da genişləndirməyi planlaşdırıldığı etnotemizləmə siyasəti üçün zəmin yaratdığını göstərir.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan-Bolqarıstan strateji tərəfdaşlığının müxtəlif aspektləri müzakirə olunub

İyunun 30-da Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Bolqarıstanın xarici işlər nazirinin müavini Elena Şekerletova ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, görüşdə Azərbaycan-Bolqarıstan strateji tərəfdaşlığının müxtəlif, o cümlədən iqtisadi, ticarət, enerji təhlükəsizliyi, "yaşıl enerji", humanitar, mədəni və sair aspektləri, gələcək planlar, habelə regional və beynəlxalq təhlükəsizlik məsələləri müzakirə olunub.

Ölkələrimiz arasında mövcud strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin inkişafında ali səviyyəli səfərlərin və siyasi dialoqun əhəmiyyəti vurğulanıb. Azərbaycan və Bolqarıstan arasında ticari-iqtisadi və elmi-texniki əməkdaşlıq üzrə Müstəqil Komissiyanın rolu qeyd edilib.

Enerji sahəsi üzrə həyata keçirilən birgə təşəbbüslərin Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində vacib rol oynadığı diqqətə çatdırılıb, bu istiqamətdə əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsinin, xüsusilə "yaşıl enerji" sahəsi üzrə yeni layihələrin icrası üçün geniş perspektivlərin mövcud olduğu bildirilib. Ceyhun Bayramov həmçinin

nin qarşı tərəfi postmünaqişə dövründə bölgədə mövcud vəziyyət və reallıqlar, işğalədən azad olunmuş ərazilərdə aparılan genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri, mina təhdidi ilə mübarizə söyləyər, habelə Azərbaycan-Ermənistan normallaşma prosesi barədə məlumatlandıırıb.

Görüş zamanı həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər

məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Eyni gündə Azərbaycanın və Bolqarıstanın Xarici İşlər nazirlikləri arasında siyasi məsləhətləşmələr aparılıb. Siyasi məsləhətləşmələrə Azərbaycan tərəfindən nazir müavini Fəriz Rzaev, Bolqarıstan tərəfindən isə xarici işlər nazirinin müavini Elena Şekerletova rəhbərlik edib.

Azərbaycanla Ukrayna arasında konsulluq məsləhətləşmələri aparılıb

İyunun 30-da Bakı şəhərində Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi və Ukrayna Xarici İşlər Nazirliyi arasında sayca yeddinci konsulluq məsləhətləşmələri keçirilib.

Xarici İşlər Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, məsləhətləşmələrdə Azərbaycan nümayəndə heyətinə Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Konsulluq idarəsinin rəisi Emil Səfərov, Ukrayna nümayəndə heyətinə isə Ukrayna Xarici İşlər Nazirliyinin Konsulluq xidməti departamentinin rəisi Vladislav Kanevski rəhbərlik ediblər.

Məsləhətləşmələrdə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu, Daxili İşlər Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, Elm və Təhsil Nazirliyi, Diaspora İş üzrə Dövlət Komitəsi, Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəsmiləri, həmçinin ölkəmizin Ukraynadakı səfirliyinin və Ukraynanın Azərbaycandakı səfirliyinin əməkdaşları da iştirak ediblər.

Məsləhətləşmələr zamanı konsulluq sahəsi üzrə iki ölkə arasında əlaqələrin hazırkı vəziyyəti və perspektivləri, ikitərəfli müqavilə-hüquq bazasının genişləndirilməsi imkanları müzakirə edilib.

Müzakirələrdə Azərbaycanın və Ukraynanın vətəndaşlarının hüquq və qanuni mənafələrinin qorunması istiqamətində əməkdaşlığın genişləndirilməsi məsələlərinə toxunulub, konsulluq sahəsində rəqəmsal xidmətlərin və proseslərin tətbiqinə dair qabaqcıl təcrübə üzrə, həmçinin hər iki ölkənin viza-miqrasiya siyasəti barəsində fikir mübadiləsi aparılıb.

Tədbirin yekununda məsləhətləşmələrdə çərçivəsində keçirilmiş müzakirələrin nəticələrinə dair protokol imzalanıb.

Azərbaycan-Özbəkistan

müttəfiqliyindən irəli gələn planlar və birgə layihələr müzakirə edilib

İyunun 30-da Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Özbəkistanın xarici işlər nazirinin müavini Bobur Usmənovla görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüş zamanı Azərbaycan-Özbəkistan müttəfiqliyindən irəli gələn planlar və birgə layihələr, ikitərəfli ali səviyyədə planlaşdırılan səfərlərə hazırlıq, o cümlədən çoxtərəfli əməkdaşlıq gündəliyi, ölkəmizdə keçiriləcək İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) 17-ci Zirvə Görüşünə hazırlıq məsələləri müzakirə olunub.

Azərbaycan və Özbəkistan arasında qardaşlıq və dostluğa əsaslanan müttəfiqliyin inkişafında iki ölkənin liderləri arasında mövcud yüksək səviyyəli təmasların, Hökumətlərarası Komissiyanın, siyasi məsləhətləşmələr mexanizminin əhəmiyyəti vurğulanıb.

Görüşdə həmçinin qarşılıqlı maraq kəşb edən digər ikitərəfli və regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

İnsan psixologiyası qərribə və maraqlıdır. Olanların və olanlarımızın heç də həmişə qədrini bilmirik.

Yalnız nəyisə, nələrisə itirdikdən sonra olanların fərqinə varırıq.

İndi adi və bəlkə də gülməli görünə biləcək bir neçə məqama diqqət yetirək:

* İşdən evə qayıdanda mağazaya girib istədiyimiz qəndər və çeşiddə ərzaq alırıq.

* Mağazalarda və ticarət mərkəzlərində istənilən növde, çeşiddə, ölçüdə, rəngdə, dəbdə geyim, ayaqqabı və s. tapmaq mümkündür.

* Evə gəlirik, suyumuz gəlir, işığımız yanır, qışda istiliyimiz, yayda sərinlik yaradacaq işlək kondisionerimiz var.

* Toya gedən qadınlarımız rahat şəkildə bəzənib-düzənə, qır-qızıllarını taxa bilirlər və ilaxır.

Normal həyat tərzidir!

Hər şey belə də olmalıdır!

Amma indi belədir!

Bəs illər öncə də belə olubmu?

Orta və yaşlı nəsil bugünkü adillərin illər öncə əsl problem olduğunu yaxşı xatırlayır.

Həm də unutmayıb!

Yeri gələndə gənclərə və yeniyetmələrə "naşükürlük etməyin!" - deyə irad da tuturuq.

Çünki bunların olmadığı dövrdə, həm də yaxın dövrdə yaşamış axı!!!

Müstəqillik niyyətinə düşəndə mərkəzin başbirlərləri digərlərinə də görk olsun deyər Azərbaycan xalqının təmsalında müttəfiq respublikalara - "kiçik qardaşlara" qulaqburması verdi.

Sovet qoşunları 1990-cı ilin 20 yanvarında Bakıya yeridilərək mülki əhaliyə, silahsız insanlara divan tutdu.

Silahsız insanlara odlu silahlardan atəş açıldı, dövlət vətəndaşlarını qanına qəltan edərək öldürdü.

Bir neçə gün evdən bayıra çıxmaq yasaq olundu.

Çünki tərkibində ermənilərin üstünlük təşkil etdiyi sovet ordusu qarşısına çıxanı güllələyirdi.

Bundan sonra anarxiya və özbaşınalıq dövrü başladı.

O dövrün rəhbərləri - əvvəlcə Ə.Vəzirov, sonra isə A.Mütəllibov xalqın qəzəbindən qorxaraq təyyarəyə minib Moskvaya qaçdılar.

Azadlıq meydanında fasiləsiz mitinqlər başladı.

Xalqı etirazlara səsləyən AXC-Müsavat cütlüyü vəziyyətin ciddiliyini görərək milli azadlıq hərəkatının dalğalarında həkimiyətə gəlmək niyyətinə düşdü:

* Mitinq və piketlər ara vermədi.

* Xalq itaətsizliyə səsləndirdi.

* Zavod və fabriklərdə, kolxoz və sovxozlarda işlər dayandırıldı.

AXC-Müsavat cütlüyü məqsədinə çataraq parlament çevrilişi yolu ilə həkimiyətə gəldikdən sonra vəziyyət daha da qəlizləşdi.

Xaos, anarxiya, qanunsuzluq, özbaşınalıq baş alıb gəldi!

Sərsiştəsizlər, təcrübəsizlər bir gün belə dövlət idarəçiliyində çalışmayanlar yüksək postlara gətirilərək ölkəni yaman günə qoydular!

Daha heç kim heç kimi eşitmir, heç kəs heç kəsin "kitab"ını oxumurdu:

* Mağazalarda ərzaq qəhətə çıxmış, vitrinlərin rəfləri boşalmışdı.

* Qıt, yağ, digər məhsullar tapılmırdı.

* İnsanlar saatlarla çörək növbəsinə dayanırdılar.

* "Boy"lər vaxtında taxıl tədarük etmədiklərinə görə ölkəyə kənardan mal-qara üçün nəzərdə tutulan arpa-buğda gətirərək insanlara jımx yedizdirirdilər.

* Çiyini avtomatlılar mağaza və bazarları gözərək bac-xərac toplayırdılar.

Özlərinin təbircinə desək, ölkədə "bəspredel" yaranmışdı.

Alverçilərin bir yolla Türkiyədən gətirdikləri pal-paltar matah mal kimi ələ düşmürdü.

Elektrik enerjisi qutlığı yarandığından işq fəsilələrlə verilir, gecələr qaranlıqda qalırdıq.

Rusiya bizə verdiyi qazını kəsdiyindən mənzillər isidilə bilmirdi.

Toya gedən qadınlar oğru-quldur qorxusundan zinet əşyalarını taxmırdılar.

Nə həyat normal idi, nə də yaşayışı!

* Bax onda bildik ki, sabitlik nədir!

* Bax onda gördük ki, dövlətsizlik nədir!

Bax onda əsl rəhbərin, idarəçiliyin qədrini dərk etdik!

İndi də həmin dövrü xatırlayarkən "Getsin o günlər gəlməsin!" ifadəsini ürəkdən söyləyirik!

❖ ❖ ❖

Ölkəni də, xalqı da chaos, anarxiya, qanunsuzluq, özbaşınalıq bəlasından Ulu Öndər Heydər Əliyev qurtardı!

Xalq ən çətin və ağır dövüündə sınaqmış oğluna, əsl rəhbərinə müəciət etdi, onu yenidən ölkə rəhbərliyinə çağırdı.

Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqın bu çağırışına biganə qalmadı və çox çətin və ağır bir missiyanı yerinə yetirməli oldu!

* Ölkədə sabitlik və əmin-amanlıq yaratmaq...

* Yeni ərazilərin işğalının qarşısını almaq...

* Pozulmuş iqtisadiyyatı bərpa və inkişaf etdirmək...

* Enerji böhranına son qoymaq...

* İşsizliyi və yoxsulluğu minimuma endirmək...

* Xalqın milli birliyinə nail olmaq!

* İqtisadiyyatın bərpasına və inkişafına nail olmaq...

Bütün bunlar qısa dövüdə həll ediləməli problemlər idi.

Amma necə, hansı vasitələrlə.

Bunu yalnız Ulu Öndər Heydər Əliyev bildirdi!

Amma Azərbaycanın daxili və xarici düşmənləri, onun müstəqilliyini istəməyən dövlətlər və qüvvələr də sakit dayanmırdılar!

Düz iki dəfə - 1994-cü ilin oktyabrında və 1995-ci ilin martında dövlət çevrilişinə cəhdlər göstərildi.

Lakin əvvəlki dövlət başçılarından fərqli olaraq Ulu Öndər Heydər Əliyev təyyarəyə minərək ölkəni tərk etmədi.

"Mən ömrümün yerdə qalan hissəsini də xalqıma bağışlayıram!" - söylədi.

Ulu Öndərimiz bu dəfə də vədinə sadıq çıxdı!

Lap qısa desək:

* Vətəndaş müharibəsinin alovlarını söndürdü;

* Müharibədə atəşkəsə nail oldu;

* Əhalidəki külli miqdarda qanunsuz silah-sursatı yığdırdı;

* Xaos və anarxiya, qanunsuzluq və özbaşınalıqlara son qoydu;

* "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasına nail oldu;

* Yeni ordu quruculuğuna başladı və 22 kəndi düşməni işğalından azad etdi;

* Azərbaycanı dünya birliyinin bərabərliyiylə üzləri sırasına çıxardı;

* Ölkədə möhkəm və dönməz sabitlik yaratdı;

* Azərbaycanın müstəqilliyini əbədiyyə çevirdi;

* Dövlətin gələcək inkişafının möhkəm təməlini yaratdı!

Ömür bundan artığına imkan vermədi!

❖ ❖ ❖

Azərbaycanın yeni dövr inkişafı cənab İlham Əliyevin adı ilə bağlıdır.

Yeni Prezident hər şeydən əvvəl yarımcı qalmış işləri başa çatdırmalı idi.

BELƏ DƏ OLDU!

* İlham Əliyev Azərbaycanı Heydər Əliyev siyasi kursu əsasında inkişaf etdirdi.

* Müstəqil, yalnız milli maraqlara xidmət edən daxili və xarici siyasət yürütdü.

* Beynəlxalq təşkilatlarda işi gücləndirdi, hücum diplomatiyasına keçid etdi.

* Transmilli layihələrin reallaşdırılmasını başa çatdırdı, bunun üçün zəruri maliyyə vəsaitləri tapa bildi.

* İnkişafın Azərbaycan modelini yaratdı, onun gənclər nəsli tərbiyə etdi.

* Enerji çatışmazlığını və onun nəticələrini aradan qaldırdı.

* Yeni gənclər nəsli tərbiyə etdi.

* Müasir tələblərə cavab verən ordu qurdu.

* Azərbaycanın strateji tərəfdaşlarının sayını artırdı.

Bütün bu və digər uğurlar sayəsində Azərbaycanın inkişafında mühüm yeniliklərə nail oldu:

* Tarixinin ən qüdrətli Azərbaycanı yaradıldı.

* Qadın səhərcikləri ləğv edildi, 116 yaşayış kompleksi tikilərək məcburi köçkünlərin həyat şəraiti xeyli yaxşılaşdırıldı.

* İşsizliyin və yoxsulluğun səviyyəsi 5 faizə endirildi.

* Azərbaycan "Şərq-Qərb" və "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizlərində açar ölkəyə çevrildi.

* Açıq dənizə birbaşa çıxışı olmayan ölkəmiz beynəlxalq logistika mərkəzi oldu.

* BMT-nin qeyri-daimi üzvü seçilərək Təhlükəsizlik Şurasına rəhbərlik və burada qaldırılan təşəbbüslər, Qoşulmama Hərəkatına uğurlu rəhbərlik və onun müddətinin daha iki il artırılması, COP29-un yüksək səviyyədə keçirilməsi və qəbul edilən qərarlar Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunu əsaslı şəkildə yüksəltdi.

* Cənubi Qafqaz Qaz Boru Kəməri genişləndirilərək "Cənub qaz dəhlizi"nə çevrildi.

* Yeni ordu qurularaq ən yeni texnologiyalara əsaslanan silahlarla təchiz olundu.

44 gün ərzində 30 illik işğala son qoyan Azərbaycan düşməni üzərində Zəfər

çalaraq ərazi bütövlüyünü, dövlət suverenliyini və ölkənin Konstitusiyası əsaslarını bərpa etdi.

Beləliklə, sürətli inkişafın real nəticələrini görərək əsas problemini də uğurla, qısa zamanda həll etdi!

❖ ❖ ❖

Bütün bu uğur və nailiyyətlər, milli maraqlara əsaslanan müstəqil siyasət Azərbaycanı yeni dövrə, tərəqqi dövrünə gətirdi.

Cənab İlham Əliyevin sözləri ilə desək:

"Reallıq budur ki, bu gün bizim ölkəmiz sabitlik, inkişaf, tərəqqi məkanı kimi dünya miqyasında tanınır və bu adı biz öz əməyimizlə, zəhmətimizlə, düşünülmüş siyasətlə qazanmışıq".

Artıq Azərbaycan öz mövqeyi və imkanları ilə dünyaya, tərəfdaşlarına böyük faydalar gətirəcək dövlətə çevrilmişdir.

İlham Əliyevdən daha bir iqtibas:

"Bu gün Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyini təmin edən ölkələr sırasındadır və təsədüfi deyil ki, Avropa İttifaqı tamamilə haqlı olaraq Azərbaycanı etibarlı tərəfdaş və Pan-Avropa qaz təchizatçısı adlandırdır. Çünki bu gün Azərbaycan qazı 12 ölkəyə qaz kəmərləri vasitəsilə ixrac edilir. Onlardan 10-u Avropa ölkəsidir və məhz bu göstəriciyə görə, qaz təchizatımızın coğrafi əhatəsinə görə Azərbaycan bu gün dünya miqyasında qabaqcıl yerlərdədir".

* Bir vaxtlar Azərbaycan chaos və anarxiyadan əziyyət çəkirdi.

Bu gün dünyanın ən sabit və əmin-aman ölkələrindən biridir.

* Bir vaxtlar vətəndaşlarımız ərzaq və digər mal-məhsul tapmaqda çətinliklər çəkirdilər.

İndi hər yanda bolluqdur, Azərbaycan özü bir çox ölkələrə müxtəlif çeşiddə məhsul ixrac edir.

* Bir vaxtlar təbii qaz çatışmazlığından korluq çəkirdik.

İndi Azərbaycan 12 dövlətə qaz ixrac edir və onun həcmiini ilbəil artırır.

* Bir vaxtlar "məcburi köçkün" adını almış vətəndaşlarımız ehtiyac içində, namünasib şəraitdə yaşayırdı, Vətən həsrətilə qovrulurdular.

İndi doğma yurda qayıdaraq dövlətin onlara verdiyi rahat evlərdə yaşayırdı, peşə və ixtisaslarına uyğun işlə təmin olunaraq doğma yurdda xoşbəxt ömür sürürdülər.

* Bir vaxtlar torpağı işğaldan, məğlub xalq kimi sıxıntı içində yaşayırdı, hərdən ölməzliklə qapılırdıq.

İndi Vətən müharibəsində qalib gəlmiş, düşməni yerlə yeksan etmiş, dağıntılarda ən müasir və smart tipli yaşayış məntəqələri salan qalib dövlət, qürurlu və xoşbəxt millət kimi fərəh içində yaşayırdı!

Bütün bunlara İlham Əliyev zəkası, qətiyyəti və uzaqgörənliyi sayəsində, Heydər Əliyev siyasi kursuna sədaqətimizlə, milli birliyimiz və düşünülmüş siyasətimizlə nail olmuşuq.

* Heç bir xalq və dövlət son otuz ildə müharibədə tam qələbə çalmayıb, bu qədər sürətli və möhtəşəm inkişaf yolu keçməyib!

* Heç bir dövlət qısa bir zamanda sabitlik, inkişaf və tərəqqi məkanına çevrilməyib.

Bu da özünəməxsus Azərbaycan möcizəsidir!

* Müharibə dağıntı, ölüm, əlillik, qaçqınlıq və səbəba qeyri-müəyyənlik, ümid-sizlik deməkdir!

* Müharibə heç bir döyüşən tərəfə uğur, rahatlıq və firavanlıq gətirmir.

* Müharibədə dövlətlər böyük pullar xərcləyir, qazandıqlarını silah-sursata verir, insanların və dövlətlərinin gələcəyini təhdid və təhlükə altında qoyurlar.

Həttə qalib gələndə tərəf də müəyyən maddi və insan itkisinə məruz qalır.

Bu səbəblərdən heç zaman müharibədə uduş və iqtisadi irəliləyişlər olmur!

Amma Azərbaycan bu sahədə də möcizə yaradı.

* Müharibəni ən qısa müddətdə - cəmi 44 gündə başa vurdu!

* Düşməni işğalında olan 20 ərazi-ni azad etdi!

* Hücum edən tərəf olsa da, müdafiə olunandan qat-qat az itki verdi.

* Yeni dövrün ilk müharibəsini apardı, ən yeni strategiya və taktika tətbiq etdi.

* Nümunəvi müharibə apardı, mülki obyektlərə, vətəndaşlara atəş açmadı, zərər vermədi.

* Qisasını döyüş meydanında aldı, düşməni diz çökdürərək sülhə gəlməyə, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin bütün şərtlərini yerinə yetirməyə məcbur etdi.

İndi Azərbaycan qalib dövlət olaraq quruculuqla, keçmiş məcburi köçkünləri geriyyə qaytarmaqla məşğuldur.

Burada da gördüyü işlər, qabaqçılıq tədbirlərlə fərqlənir.

Əvvəla, kimsənin köməyi olmadan ərazilərini minalardan təmizləyir.

Kimsədən yardım gözləmədən və ummadan yeni yaşayış məntəqələri sala-

raq insanları smart tipli kənd, şəhər və qəsəbələrə qaytarır.

Həm də yeni, gələcəyə ünvanlanmış layihələr reallaşdırır.

Buna dövlətimizin gücü və imkanları da çatır.

Hazırda Ukrayna ilə müharibə səbəbindən Rusiyaya qoyulan sanksiyalara görə rus qazından imtina edən Avropaya Azərbaycan mavi yanacaq satır.

Tələbat yüksək olduğundan onun həcmi getdikcə artırır.

Bunun bir yolu da ölkə daxilində istifadə olunan mavi yanacaqda qənaətdir.

İlham Əliyevin uzaqgörənliyi sayəsində Azərbaycan "yaşıl enerji"yə keçiddə böyük uğurlara imza atdı.

Artıq ölkəmizin bir sıra yerlərində günəş və külək enerjisi istehsal edən qurğular quraşdırılmışdır.

Bu günlər Prezident İlham Əliyev Mingəçevir şəhərində müstəqillik illərinin ən böyük elektrik stansiyasının açılışını etdi.

Dost İtaliya və Çin mütəxəssislərinin köməyi ilə inşası qısa müddətdə başa çatdırılan bu nadir qurğu yüksək məhsuldarlıqla yanaşı, ekoloji cəhətdən daha təmiz və yanacaq sərfində qənaətcildir.

Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun sürətli bərpası və Böyük qayıdış prosesi ilə bərabər bölgədə "yaşıl enerji" istehsalı sahəsində də geniş və çoxsaylı işlər görülür.

Yeni su anbarları və tutumları yaradılır, su-elektrik stansiyaları tikilərək istifadəyə verilir, elektrik enerjisinin geniş nəqli şəbəkəsi yaradılır.

Azərbaycan dost ölkələrlə birlikdə Qara dənizin dibi ilə Avropaya "yaşıl enerji" daşıyacaq yeni kabelin çəkilişinə hazırlıq görür.

İlham Əliyev hadisələri qabaqlamağı, dünya bazarının ehtiyac və tələblərini irəlicədən müəyyənəşdirərək ona uyğun məhsullar istehsal və ixrac etməyi də məharətlə bacarır.

Ölkədə möhkəm və dönməz sabitlik, sarsılmaz xalq-iqtidar birliyi mövcuddur.

Bu şərait iqtisadiyyatı sürətlə inkişaf etdirməyə, dövlətin iqtisadi imkanları isə bir-birindən maraqlı və gəlirli layihələri reallaşdırmağa zəmin yaradır.

Yeni tərəqqi dövrünə qədəm qoyan Azərbaycan hələ neçə-neçə möcüzələri ilə dostlarını sevindirəcək, dünyanı hey-rətləndirəcəkdir!

Bəxtiyar SADIQOV

Müstəqil siyasətin gücü

Azərbaycan müstəqil dövlət olaraq bütün qərarları özü verir, qətiyyətli siyasəti ilə milli maraqlarına təhdid olan istənilən gücə qarşı layiqli şəkildə mübarizə aparır. Buna görədir ki, Cənubi Qafqaz bölgəsi ilə bağlı çirkin maraqları olan dairələrin ölkəmizə qarşı apardıqları kampaniyalar, müxtəlif yollarla həyata keçirmək istədikləri təzyiq cəhdləri hər zaman iflasa məhkum olub və bu gün də belədir.

Azərbaycanın yaratdığı reallıq

Azərbaycanın iradəsinə heç kimin təsir edə bilmədiyinə hələ 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə, eləcə də 2023-cü ilə də keçirilmiş 23 saatlıq antiterror tədbirləri zamanı bütün dünya şahid oldu. Hər kəs gördü ki, tarixə, haqq-ədalətə, beynəlxalq hüquqa əsaslanan milli hədəflərinə uzanan yolda Azərbaycanı heç kim maneə yarada bilməz. Həmin dövrdə ölkəmizlə təhdid, diktat dili ilə danışan, təzyiq göstərmək istəyən xarici güclər bütün bunların heç bir nəticəsi olmadığını əyani şəkildə gördülər. Azərbaycana qarşı qeyri-dost hərəkət sərgiləyənlərin, düşmən mövqedə dayananların, təcavüzkarə dəstək verənlərin mənfur söylərinə baxmayaraq, torpaqlarımız işğaldan azad edildi, bayrağımız bütün sərhədlərimiz boyu dalğalandı, suverenliyimiz təmin olundu, Konstitusiyamız bütün ərazilərimizdə hüquqi qüvvəyə mindi. Onilliklər boyu təcavüzkar Ermənistanın və ona havadarlıq edən xarici qüvvələrin Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə yaratdıqları "boz zona" ləğv edildi. Qarabağda separatizmin möhv edilməsi ilə Rusiya sülhməramlılarının fəaliyyətinə də bölgədə ehtiyac qalmadı və onlar vaxtdan əvvəl Azərbaycan ərazilərini tərk etdilər. Ardınca Qazax rayonunun 4 kəndi azad edildi ki, bütün bunlar Prezident İlham Əliyevin ötən illərdə qətiyyətli həyata keçirdiyi uzaqgörən siyasətin məntiqi nəticələri kimi xarakterizə olunmalıdır.

Azərbaycanın son beş ildə qazandığı silsilə qələbələr ümumilikdə bölgə üçün yeni reallıqlar yaradılıb. Ən əsası regionda dayanıqlı sülh üçün mühüm zəmin forma-

laşdırılıb, birmənalı şəkildə ölkəmiz bölgədə təhlükəsizliyin qərantına çevrilib. Regionu xarici qüvvələrin bitməyən münaqişə mərkəzinə çevirmək kimi çirkin planlarından xilas edən Azərbaycanın yaratdığı yeni reallıqları gücündən, mövqeyindən asılı olmayaraq, dünyanın istənilən ölkəsinin qəbul etmək məcburiyyətində olduğu da bir gerçəklikdir.

Düşünülən siyasətin nəticəsi

Təsədüfi deyil ki, Azərbaycan nəinki Cənubi Qafqazın lideri, eyni zamanda beynəlxalq arenada aktiv rol oynayan qüdrətli ölkə nüfuzuna sahibdir. Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi məharətli diplomatik siyasətin sayəsindədir ki, əksər ölkələr Azərbaycanla tərəfdaş olmağa, əlaqələr yaratmağa can atırlar. Etibarlı, güvənli ölkə olaraq verdiyi bütün sözləri, vədləri məsuliyyətlə gerçəkləşdirən Azərbaycan dünyanın enerji, neqliyyat qovşağına çevrilib. Avropanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynayan, dünya nəhəngləri olan ABŞ, Çin kimi ölkələrə hərtərəfli əlaqələrin inkişafına maraq göstərən ölkəmiz həm də balanslaşdırılmış siyasəti, beynəlxalq problemlərin həllində aparıcı güc mərkəzi rolunu oynaması ilə diqqət çəkir.

Cənubi Qafqazda, eləcə də dünyada baş verən geosiyasi prosesləri dərindən analiz edən Prezident İlham Əliyevin verdiyi qərarların, atdığı düzgün addımların nəticəsində Azərbaycan yer üzünün dörd bir yanında, o cümlədən sərhədlərimizin bir addımında baş verən münaqişələrin, müharibələrin fonunda təhlükəsizlik ünvanı kimi ön plana çıxır.

Yasəmən MUSAJEVA,
"Azərbaycan"

TDT dövlətlərinin ÜDM-in həcmi 594 milyard dollara çatıb

Qlobal qeyri-müəyyənlik fonunda türk dövlətləri güclü iqtisadi artım, ticarət və investisiya performansını ilə dünya iqtisadiyyatının artım tempini üstələyib.

Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) üzv və müşahidəçi dövlətləri - Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Türkiyə, Özbəkistan, Türkmənistan, Macarıstan və Şimali Kipr Türk Respublikası (ŞKTR) - birgə ÜDM həcmi 593,8 milyard dollara çatdıraraq global iqtisadiyyatın 2,1 faizini təşkil edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə məlumat İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin (İİTKM) Türk Dövlətləri Təşkilatının Katibliyi ilə birgə 8 dildə təqdim etdiyi "Türk iqtisadi icmalı"nın 2025-ci ilin birinci rübünə dair buraxılışında qeyd olunub.

Məlumatla görə, orta hesabla 5,04 faiz iqtisadi artım qeydə alan türk dövlətləri Dünya Bankının 2025-ci il üçün hesabladığı 2,3 faizlik global orta göstəricini iki dəfə üstələyib. Qırğızıstan 13,1 faiz, Özbəkistan 6,8 faiz, ŞKTR 6,4 faiz, Türkmənistan 6,3 faiz, Qazaxıstan 5,6 faiz artım nümayiş etdirib, Türkiyə və Azərbaycanda isə müvafiq olaraq 2 faiz və 0,3 faiz səviyyəsində artım qeydə alınıb. Macarıstanda isə ÜDM-də cü-

zi azalma (-0,2 faiz) müşahidə olunub.

Ticarət sahəsində də güclü göstəricilər qeydə alınıb: TDT ölkələrinin ümumi ticarət dövriyyəsi 369,3 milyard dollara çataraq global ticarətin 4,4 faizini təşkil edib (WTO, UNCTAD, 2025). Bu göstərici TDT ölkələrinin global ÜDM-dəki payından ikiqat çoxdur. Türkiyə, Qazaxıstan, Özbəkistan və Azərbaycanda ixracın artması müşahidə edilib. Xüsusilə Qazaxıstan və Azərbaycan Orta dəniz üzrə yük axınlarında davamlı artıma nail olub.

Sektorlar üzrə göstəricilər də diqqətəlayiq olub. Qırğızıstanın kənd təsərrüfatı istehsalı 17 faiz artıb ki, bu da suvarma infrastrukturunun genişləndirilməsi və subsidiyalar hesabına gerçəkləşib. Özbəkistanda ərzaq məhsullarının istehsalı 7,4 faiz artıb, aqro-ixrac genişləndib. Qazaxıstan taxıl ixracını

22 faiz artıraraq Çin və Türkiyə ilə ərzaq təhlükəsizliyi əməkdaşlığını gücləndirib.

Sənaye sahəsində Türkiyədə artım əsasən avtomobil və maşınqayırma sektorlarında baş verib. Özbəkistanda yüngül sənaye və tekstil sektorunda ikrəqəməli artım qeydə alınıb, bu artıma re-eksport fəaliyyəti və xarici investisiyalar töhfə verib. Azərbaycanda qeyri-neft sənayesi 4,1 faiz artaraq emal sənayesi və tikinti materialları üzrə inkişafı seçilib. Neqliyyat və logistika sahəsində də irəliləyişlər olub, Bakı Limanı Orta dəniz üzrə konteyner axınına əhəmiyyətli dərəcədə artıraraq, Özbəkistan isə yeni multimodal logistika mərkəzi istifadəyə verib.

Rəqəmsal transformasiya sahəsində də irəliləyişlər müşahidə edilib. Özbəkistan İKT islahatlarını sürətləndirib, Qırğızıstan isə əsas şəhərlərdə

"Safe City" sistemlərini pilot mərhələdə tətbiq edib.

Hesabat dövründə Qazaxıstan 7 milyard dollardan çox xarici investisiya cəlb edib, Türkiyə və Özbəkistan isə sənaye və rəqəmsal sahələrdə əsas investisiya istiqamətləri olaraq qalıb. Qırğızıstan sabit kapitala qoyulan investisiyalarda 90 faizə yaxın artım göstərmiş, ŞKTR-də bank aktivləri 43 faiz artıb. Qazaxıstanın bank sektorunun aktivləri isə 17 faiz yüksəlib.

Yaşıl və rəqəmsal keçid sahəsində də mühüm addımlar atılıb. Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistan COP29 çərçivəsində razılaşdırılmış Xəzər-Qara Dəniz-Avropa "Yaşıl Enerji" Dəhlizi üzrə irəliləyişə nail olub. Özbəkistan isə 2030-cu ilə qədər enerji istehsalının 40 faizini bərpaolunan mənbələrdən təmin etməyi qarşısına məqsəd qoyub. Bəşkek 2025-ci il üçün "Rəqəmsal Paytaxt" elan edilib (OTS, UNEP).

Bütövlükdə, türk dövlətləri strateji dəhlizlər, yüksək ticarət intensivliyi və investisiya dinamika ilə iqtisadi dayanıqlıq, artan inteqrasiya və global dəyər zəncirləndirilməsinə rolu artırır. "Türk Dünyası 2040 Vizyonu" çərçivəsində region dayanıqlı inkişaf, ticarət əlaqələrinin gücləndirilməsi və Avrasiya üzrə birləşdirici rolu artırmaq istiqamətində sadıqlığını nümayiş etdirir.

Kəngərlinin hazırda 1000 sakini var

Böyük qayıdış proqramı çərçivəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərə əhalinin mərhələli şəkildə köçürülməsi davam edir. Bu proses təkcə əhalinin məskunlaşması deyil, həm də bölgənin sosial-iqtisadi inkişafı baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə keçirilən tədbirlər, bərpaolunan tarixi abidələr, qurulan sənaye zonaları Azərbaycanın əzəli torpaqlarında sürətli dirçəlişin göstəricisidir.

Zəfərdən dərhal sonra Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə genişmiqyaslı bərpa işlərinə başlanılıb, qısa müddət ərzində infrastruktur qurulub, yollar çəkilib, məktəb və xəstəxanalar inşa edilib, enerji və su təchizatı sistemləri yaradılıb, əhalinin rahat və təhlükəsiz şəkildə məskunlaşması üçün "ağıllı" kənd və "ağıllı" şəhər layihələri tətbiq olunub. Bir sözlə, bu torpaqlara yeni nəfəs gəlib. Reallaşdırılan layihələr əhalinin sosial rifahını yüksəltməklə yanaşı, ətraf mühitin qorunmasını da təmin edir. Köçürülən ailələrə məşğulluq imkanları yaradılır, ökinçilik, heyvandarlıq, kiçik və orta biznesin inkişafı üçün dəstək göstərilir, təlim proqramları həyata keçirilir.

Hazırda Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə, 15300 nəfər (3839 ailə) əzəli torpağına qovuşub. Bölgədə keçmiş məcburi köçkünlərlə yanaşı, ayrı-ayrı layihələrin icrasında çalışan, həmçinin ayrı-ayrı dövlət qurumlarının yerli bölmələrində xidməti vəzifələrini yerinə yetirən, yenidən fəaliyyətə başlamış səhiyyə, təhsil, mədəniyyət, turizm, sənaye, energetika müəssisələrində işləyən, ümumilikdə, 43 mindən çox insan yaşayır.

Düən daha bir köç karvanı doğma yurduna qovuşub. Bu mərhələdə Ağdam rayonu-nun Kəngərli kəndinə 37 ailə - 153 nəfər köçürülüb. Bununla da kənd sakinlərinin sayı 1000 nəfərə çatıb. Doğma yurda qayıdan sakinlər hərtərəfli dövlət qayğısı ilə əhatə olunduqlarına görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya təşəkkür ediblər. Onlar həmçinin torpaqlarımızda işğaldan azad edən rəşadətli Azərbaycan Ordusuna, qəhrəman əs-

gər və zabitlərimizə minnətdarlıqlarını bildirib, bu yolda canlarından keçən şəhidlərimizə rəhmət diləyiblər. Erməni vandalizminin canlı şahidi olmuş Kəngərli kəndi də otuz ilə yaxın müddət ərzində tamamilə viran edilmişdi. Bu gün Kəngərli müasir standartlara cavab verən, bütün infrastrukturuna malik yeni yaşayış məskənidir. Kəndin bərpa işlərinin təməli 2022-ci il oktyabrın 4-də dövlət başçısı tərəfindən qoyulub. Birinci mərhələsinin açılışı bu il mayın 10-da gerçəkləşən Kəngərliyə ilkin dövrdə 1279 nəfərin köçürülməsi planlaşdırılır. Ümumilikdə isə kənd 2544 nəfərin yaşayışı üçün nəzərdə tutulub. Əhalinin gələcək sayı nəzərə alınaraq, kəndin salınmasının birinci mərhələsi üçün 72,5 hektar torpaq sahəsi ayrılıb. Layihələndirilən ümumi ərazi 177 hektardan çoxdur.

Bütün zəruri kommunal xidmətlərlə təchiz olunan evlər hər bir ailənin ehtiyacları nəzərə alınaraq tikilib. İki, üç, dörd və hətta beşotaqlı evlər, ailələrin say tərkibinə uyğun şəkildə inşa edilib. Hər bir evin on iki sotluq geniş həyətyanı torpaq sahəsinin olması sakinlərin həm öz ehtiyaclarını ödəməsinə, həm də kənd təsərrüfatı ilə məşğul olmalarına imkan yaradır. Bu, məşğulluğun təmin edilməsinə, bölgənin aqrar potensialının inkişafına xidmət edir.

Kənddaxili yollar asfaltla örtülüb, yüksək sürətli internet və rabitə xətləri çəkilib. Eyni zamanda Kəngərli və Xıdırli kəndlərinin xarici su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yaradılması layihəsi çərçivəsində 3 kilometr magistral su və 2,1 kilometr kanalizasiya kollektor xəttinin çəkilişi başa çatdırılıb. Hazırda Kəngərli kəndində 3 kilometr magistral su və 5,73 kilometr kanalizasiya kollektor xətlərinin, eləcə də 1 kanalizasiya nasos stansiyasının tikintisi davam etdirilir. Bütün bunlar kənd sakinlərinin rahat və firavan yaşaması üçündür.

Böyük qayıdış proqramının əsas tərkib hissəsindən biri də sosial infrastrukturun yaradılması və qayıdan əhalinin da-

vamlı məşğulluğunun təmin olunmasıdır. Kəngərli kəndində bu məsələlərə də xüsusi diqqət yetirilib. Burada sakinlərin sosial, mədəni və təhsil ehtiyaclarını qarşılayacaq kompleks mühit formalaşdırılıb. Kənddə 484 şagirdin təhsil alması üçün nəzərdə tutulmuş müasir şəraitli geniş məktəb binası inşa edilib. 120 yerlik körpələr evi-uşaq bağçası da sakinlərin ixtiyarına verilib. Klub-icma mərkəzi isə kənd sakinlərinin asudə vaxtının səmərəli təşkili, müxtəlif mədəni-kütləvi tədbirlərin, bayram şənliklərinin keçirilməsi, dər-nəklərin fəaliyyəti üçün nəzərdə tutulub.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə həyata keçirilən hər bir layihə ölkəmizin gələcək inkişafı üçün mühüm zəmin yaradır. Böyük qayıdış Azərbaycanın gücünü, iradəsini və qarşıya qoyduğu hədəflərə çatmaq əzmində olduğunu bir daha sübut edir.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

"Ağdamda oxumaq, çalışmaq və orada gələcəyimi qurmaq istəyirəm"

"Ağdamda oxumaq, çalışmaq və gələcəyimi orada qurmaq istəyirəm. Həmişə istəmişəm ki, öz doğma torpağımızda yaşayım, məktəbə orada gedim".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Ağdam rayonunun Kəngərli kəndinə köç edən azyaşlı Rükəyya Məmmədli deyib.

O bildirib ki, Kəngərliyə gəlməyib, amma qəlbə orada yaşamaq həvəsi ilə doludur: "Böyükülər tez-tez Ağdamdan danışirlər. Mən də o yerləri görmək istəyirəm.

Deyirlər çox gözəldir, təbiəti, havası başqadır. İndi isə artıq orada oxumaq imkanım olacaq. Həyəcanlıyam və çox sevinirəm".

R.Məmmədli deyib ki, dərslərində yaxşı oxumağa, savadlı vətəndaş olmağa çalışacaq: "Mən çalışacağam ki, yaxşı təhsil alım və gələcəkdə elə Ağdamda işləyim, insanlara xidmət edim".

O, həmçinin şəhidlərimizə rəhmət diləyib, qazilərə cənsəğliyi arzu edib.

"Doğma yurda qayıtmaq xoşbəxtlikdir"

"Doğma yurda qayıtmaq, illərlə həsrətini çəkdiyim torpaqlara ayaq basmaq mənim üçün böyük xoşbəxtlikdir. Daha da sevindirici hal odur ki, orada sakinlər üçün yüksək səviyyədə şərait yaradılıb. Dövlətimizin diqqəti və qayğısı hər yerdə hiss olunur".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Ağdam rayonunun Kəngərli kəndinə köç edən keçmiş məcburi köçkün Allahverdi Rüstəmov deyib.

O bildirib ki, kənddə qurulan yeni evlər, infrastruktur, məktəb və digər sosial obyektlər sakinlərin rahat yaşayışı üçün yaxşı imkan yaradır: "Kəndimizə gəlməmişəm, həm özüm görmüşəm, həm də qohumlardan eşidirəm - hər şey çox yaxşıdır. Evlər tam təmirli və rahatdır. Su, işıq, yol var. Hər şey üçün minnətdarım. Bu torpaqlara qayıtmaq arzusu ilə illər keçdi, bu gün isə artıq reallıqdır".

Allahverdi Rüstəmov göstərilən yüksək diqqətə görə minnətdarlıq edib: "Ali Baş Komandanımıza, ordumuza, şəhidlərimizə və qazilərimizə sonsuz təşəkkür edirəm. Onların sayəsində həsrətimizə son qoyuldu".

Demokratiyanın iki üzü - ədalətin ikili standartı

Rusiyada baş verən hadisələr sistemli və məqsədli siyasətin təzahürüdür

"Rusiyanın Sverdlovsk vilayətində, Yekaterinburq şəhərində baş verən hadisələr təkcə fərdi cinayət faktları kimi yox, sistemli və məqsədli bir siyasətin təzahürü kimi qiymətləndirilməlidir. Rusiya hüquq-mühafizə orqanlarının azərbaycanəsilli şəxslərin evlərində vəhşicəsinə reydlər keçirməsi, onları işgəncəyə, ölümə məruz qoyması - sadəcə hüquqi normaların pozulması deyil, etnik təmizləmənin növbəti təzahürüdür".

Bu fikirləri "Azərbaycan" qəzetinə Milli Məclisin deputatı Pərvanə Vəliyeva deyib. O bildirib ki, 25 il əvvəl baş vermiş bir cinayətə görə insanların vəhşicəsinə saxlanılması və qeyri-insani rəftarın tətbiqi beynəlxalq hüququn, o cümlədən BMT-nin İşgəncələrə Qarşı Konvensiyasının açıq pozuntusudur. Bu cür davranışlar insan ləyaqətinə qarşı yönəlmiş vəhşilikdir. Hüquq normalarına görə, əgər bir insan cinayət törətməkdə şübhəli bilinirsə, özü də bütün ailə yox, konkret şəxslər, onların mühakiməsi yalnız məhkəmə tərəfindən aparılmalı, cəzasi qanunvericiliyə uyğun şəkildə verilməlidir. Həç bir hüquq-mühafizə orqanının insanlara işgəncə verməyə, onları öldürməyə haqqı yoxdur. "Rusiyada "rus kimliyi" ideologiyasının süni şəkildə

gücləndirilməsi, monoetnik dövlət modelinə keçid cəhdləri, qeyri-rus xalqlara qarşı artan ksenofobiya və nifrət dili - bu ölkənin imperiya xislətindən imtina etmədiyini sübut edir. Etnik, milli, dini diskriminasiyaya, zorakılığa məruz qalın azərbaycanlılar və Mərkəzi Asiya mənşəli miqrantlar Rusiya iqtisadiyyatının onilliklərdir ki, əsas daşıyıcı qüvvəsi olduqları halda, sosial diskriminasiyaya, inzibati zorakılığa və hüquqi ayrı-seçkiliyə məruz qalırlar", - deyir siyasətçi qeyd edir.

Deputat vurğulayıb ki, bu hadisələr fonunda bir neçə tendensiya aydın görünür: "Rusiya hökumətinin müharibəyə rusları yox, qeyri-rusları göndərmək siyasəti, miqrantların "mütləq günahkar" kimi təqdim olunması, Ukraynada insanlıq əleyhinə cinayətlər törədən

Rusiya rejiminin daxilə də qeyri-rus xalqlara qarşı qəddarlığını artırması, Rusiya mediasının açıq şəkildə anti-azərbaycançı və islamofob ritorikası, Rusiya dövlət təmsilçilərinin mütəmadi olaraq Azərbaycan əleyhinə qərəzli və əsassız fikirlər səsləndirməsi, Rusiya ictimaiyyətini çaşıdıran, Azərbaycanın milli maraqlarına toxunan çıxış və ifadələri, əslində, Rusiya tərəfindən sistemli və məqsədli şəkildə aparılan anti-Azərbaycan siyasətinin tərkib hissəsidir. Azərbaycan Hava Yollarına məxsus mülki hava gəmisinin Rusiya tərəfindən vurulması, məsələnin qes-

dən təkzib və ört-basdır edilməsi, vurulma faktı sübut edildikdən sonra Rusiya tərəfinin uzun müddət hərəkətsizliyi, gecikən üzr və hələ də ödənilməyən kompensasiya, cari ilin fevral ayında ölkəmizə qarşı təşkil edilən kütləvi kiberhücumların Rusiya tərəfindən gəlməsi bunların bariz sübutudur".

P.Vəliyeva bildirib ki, Rusiya dövləti və hüquq-mühafizə orqanları bu cinayətlərin qarşısını almaqla yanaşı, bu vəhşiliyi törədən hər bir şəxsə qarşı dərhal və qəti hüquqi tədbirlər görməlidir. Bu, Rusiyada yaşayan milyonlarla azərbaycanlının və digər qeyri-rus xalqların hüquqlarının qorunması baxımından həyati əhəmiyyət daşıyır. Əgər Rusiya dövləti bu hadisələrə obyektiv hüquqi qiymət verməzsə, bu yalnız ölkədaxili qarşıdurmaları alovlandırmayacaq, ölkəmizlə münasibətlərdə də kəskin qəpəmlər yaradacaq. Rusiya tərəfi törədilən cinayətlərə bağlı Azərbaycan xalqından üzr istəməlidir.

Ə.QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Yekaterinburq vəhşiliyi

Diskriminasiya, dözümsüzlük, milli və irqi zəmində olan ayrı-seçkilik

Beynəlxalq nizamı yerindən oynadan Ukrayna-Rusiya müharibəsində qalib və məğlub tərəf konkret formada görünməsə də, demək olar ki, Qərbbə hərtərəfli məğlub olan Rusiya düşdüyü bataqlıqdan çıxma bilmədiyi üçün çirkəbi fərqli regionlara yaymağa çalışır. Buna görədir ki, yeni cinahlar yara-daraq, yeni düşmən axtarışına başlayıb.

Milli Məclisin deputatı Azər Badamov "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında bildirib ki, özlərini olatmaz və gözəgörünməz hesab edən bəzi şəxslər sanki bütün cahanı cəbhə açaraq yeni müzakirə predmeti ovuna çıxıb, onu fasiləsiz sirkulyasiya etdir-mək üçün addımlar atır, açıqlamalar verirlər. Ondan başlaya-yaq ki, miqrantlara qarşı olan münasibət yeni deyil. Məsələn, 2011-ci ildən İstintaq Komitəsinə rəhbərlik edən Aleksandr Bastrkin dəfələrlə miqrantlara qarşı çıxışlar edib və miqrasiya qanunvericiliyinin sortləşdirilməsini istəyib.

"Komitə rəhbəri sözügedən mövzu ilə bağlı Rusiya hakimiyyətinin Moskva yaxınlığındakı Crocus City Hall-da baş verən hadisədən sonra Mərkəzi Asiya ölkələrindən olan miqrantlara qarşı kampaniya fonunda əsassız açıqlamalar vermişdi.

Deputat qeyd edib ki, bir müddət öncə Azərbaycanın informasiya resurslarına qarşı kiberhücum təşkil olunması və bunun arxasında Rusiyanın dayanması ilə bağlı Milli Məclisin komissiyasının hesabatı göstərdi ki, media resurslarımız ən sort kiberhücumlara məruz qalıb. Hücumlar konkret faktlarla sübut olundu. Hətta bu hücumlarda Rusiyanın xüsusi xidmət orqanları tərəfindən geniş istifadə olunan "saxta bayraq" (false flag) əməliyyatlarının da tətbiq edildiyi məlum oldu. Soloviyov kimi ünsürlərin əli ilə guya "Artsax" ifadəsinin mövcud olmadığını bilmirmiş kimi bu ifadənin bilə-bilə,

üzərinə basa-basa səsləndirilməsi, xalqımızın təhqir olunması mərkəzdən təlimat alan bu şəxsin və onun kimilərin əli ilə yürüdülməsinə siyasətdir.

A.Badamov vurğulayıb ki, Rusiyaya qarşı Ermənistanın son dərcə satqın siyasət yürütməsinə baxmayaraq, Moskvanın heç bir aktora qarşı nümayiş etdirmədiyi səbri və dözümlü Ermənistanı göstərməsi, bu ölkədə radikalizm və revanşizm meyillərinin güclənməsi, Robert Koçaryan, Serj Sarkisyan kimi istənilən sadıq qulun Rusiya tərəfindən dəstəklənməsi olan xəbər verir ki, baş verən bütün proseslər Kremlin senarisidir: "Cənubi Qafqazı yenidən müharibə meydançasına çevirmək istiqamətində silsilə addımlar atıldığının şahidiyik. Buna görədir ki, hətta bu hədəfə gedən yolda Rusiya milli siyasət konsepsiyasını da ortaya qoyur və bu siyasətdə başqa xalqlara qarşı son dərcə dözümsüz münasibət, selektiv yanaşma, qorəz, hiddət, aqressiyanın ən sort forması tətbiq edilir. Baş verən hadisələr, Yekaterinburqda törədilən vəhşilik bu ölkənin qana susadığının, ondan doymadığının əyani təzahürüdür. Bu digər xalqlara qarşı yürüdülmən, ən sort formada tətbiq edilən diskriminasiya, dözümsüzlük, milli və irqi zəmində olan ayrı-seçkilikdir. Yekaterinburqda baş verən proses idarə olunan hadisədir. Bu hadisənin arealı isə Yekaterinburqla məhdudlaşmır. Demək olar ki, bu zəhərli tendensiya Rusiyanın bütün bölgələrində müşahidə olunur. Cəbhə bəş

qalıb, onu doldurmağın yolu-nu isə miqrantlarda görürlər. Buna görədir ki, miqrantları hətta təzyiq, hədə-qorxu, şantaj vasitəsilə müharibəyə yola salmaq üçün çalışırlar. Bəzən miqrantların törətmədikləri ağır cinayətləri üzərlərinə lə-kə kimi atırlar ki, məcburiyyət qarşısında qalıb onlara təbə olsunlar. Bu, azmış kimi, müharibəyə gedən miqrantlara kompensasiya da verilmir, bəzilərinin isə əqibəti haqqında heç bir məlumat yoxdur. Qayıdanları isə yenidən şantaj edib, döyüslərə geri göndərilir".

Deputat bildirib ki, milli kimlik amili üzərindən istənilən qeyri-ruslar bütün bu təzyiqlərin qurbanlarıdır. Miqrantlara qarşı son dərcə amansız münasibət, islamofobiya Rusiyanın dövlət siyasəti səviyyəsindədir ki, bu, son dərcə mənfi tendensiya və addımlardır. Təyyarəmizin vurulması, bu məsələnin xalqımızın heysiyyətinə toxunması Rusiya üçün nəşə ifadə etməyə bilər, lakin bizim üçün bu məsələ çox şey deməkdir. Bu baxımdan Azərbaycan təyyarə hadisəsini beynəlxalq arenada inkişaf etdirib qanlı hadisənin ədalətli həlli, bu hadisədə əli olan günahkarların cəzalandırılması, kompensasiyanın ödənilməsi məqsədinə çatmalıdır.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

İrqi davranışlar Bakı və Moskva arasında münasibətlərə zərbə vurur

Rusiyada azərbaycanlılara qarşı etnik ayrı-seçkilik son zamanlar artıb. Soydaşlarımız səbəbsiz yerə təqib olunurlar. Yekaterinburq şəhərində törədilmiş zorakılıq və işgəncə nəticəsində həmyerlilərimizin amansızlıqla qətlə yetirilməsi və müxtəlif dərəcəli xəsarət almısı insan hüquqlarının kobud şəkildə pozulmasıdır.

Mili Məclisin deputatı Nigar Məmmədova qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, Rusiya hüquq-mühafizə orqanlarının soydaşlarımıza qarşı qəddar davranışına heç bir halda haqq qazandırıla bilməz: "Bu cür aqressiv və irqi davranışlar Bakı ilə Moskva arasında münasibətlərə zərbə vurur. Azər-

baycanlılara qarşı törədilən zorakılığa görə Rusiya baş nazirinin müavini Aleksey Overçukun bu ay ölkəmizə nəzərdə tutulan səfərinin ləğvi də göstərir ki, Azərbaycan hökuməti yaranmış vəziyyətdə Rusiyanın rəsmi şəxslərinin ölkəmizə səfərində heç bir əhəmiyyət görmür.

Rusiyada bəzi qüvvələr Azərbaycana qarşı yersiz qəzəb və qorəzləri gizlədə bilmirlər. Biz bunu Rusiya Kətləvi İnformasiya Vasitələrində bəzi siyasətçilərin, ekspertlərin müxtəlif platformalarda

ikrah hissi ilə səsləndirdikləri fikirlərdə zaman-zaman müşahidə edirik. Bəzi aqressiv dairələr azərbaycanlıların bu ölkədən qovulması iddialarını tez-tez gündəmə gətirirlər.

Halbuki dünyanın hər yerində olduğu kimi, Rusiyada da yaşayan soydaşlarımız heç vaxt destruktiv mövqedə olmayıb. Əksinə, yaşadıkları ölkənin qanunlarına, milli-mənəvi dəyərlərinə hörmətlə yanaşıblar. Bəzi etniklər kimi yaşadıkları ölkəyə qarşı ərəzi iddiası ilə çıxış etmirlər".

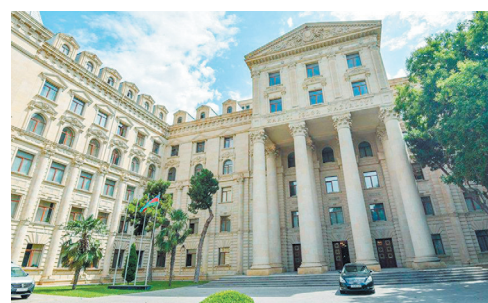
Deputat qeyd edib ki, Azərbaycanda bütün etnik azlıqlar kimi ruslar da dinc şəraitdə ya-

şayırlar. Onlara qarşı heç bir halda milli-etnik zəmində təzyiq, ayrı-seçkilik yoxdur. Biz eyni tolerant münasibətin öz soydaşlarımıza qarşı da sərgilənməsini istəyirik.

Azərbaycan tərəfi bu qəddar cinayətin hərtərəfli, obyektiv və şəffaf şəkildə araşdırılmasını, təqsirkar şəxslərin məsuliyyətə cəlb olunmasını, eyni zamanda zərərçəkən ailələrə hüquqi və psixoloji dəstək göstərilməsini gözləyir. N.Məmmədova vurğulayıb ki, məsələyə ədalətli hüquqi qiymət verilməlidir.

Əsmər QABİLQIZI,
"Azərbaycan"

Azərbaycan XİN Rusiyanın Yekaterinburq şəhərində azərbaycanlılara qarşı hücumlarla bağlı bəyanat yayıb

Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) Rusiyanın Yekaterinburq şəhərində azərbaycanlılara qarşı hücumlarla bağlı bəyanat yayıb.

XİN-dən AZƏRTAC-a daxil olan bəyanatda deyilir: "İyunun 27-də səhər saatlarında Rusiyanın Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin Yekaterinburq şəhərində azərbaycanlıların yaşadığı evlərə basqını nəticəsində həmyerlilərimizin həlak olması və bəzilərinin ağır bədən xəsarətləri nəticəsində yaralanması, habelə 9 nəfərin saxlanması ilə bağlı dərin narahatlığımızı bildiririk.

Rusiya tərəfindən məsələ ilə bağlı təxirəsalınmaz araşdırılma aparılmasını və bu qəbul edilməz zorakılığı törədənlerin qısa müddət ərzində məsuliyyətə cəlb edilməsini gözləyirik".

Rusiya səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili Yekaterinburqda azərbaycanlılara qarşı hücumlarla əlaqədar XİN-ə çağırılıb

İyunun 28-də Rusiya Federasiyasının Azərbaycan Respublikasındakı səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili Pyotr Volokovix Rusiyanın Yekaterinburq şəhərində azərbaycanlılara qarşı hücumlarla əlaqədar Xarici İşlər Nazirliyinə (XİN) çağırılıb.

XİN-dən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Rusiya tərəfinə iyunun 27-də həmyerlilərimizin yaşadığı mənzillərdə Rusiyanın təhlükəsizlik qüvvələri tərəfindən iki azərbaycanlının qəddarlıqla qətlə yetirildiyi, bir neçə nəfərin ağır bədən xəsarətləri aldığı, doqquz nəfərin həbs edildiyi reydləri ilə bağlı kəskin etiraz bildirilib.

Məsələnin araşdırılması, zorakılıq törədən bütün şəxslərin tezliklə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması barədə gözləntimiz qarşı tərəfin diqqətinə çatdırılıb.

Serik MALEYEV: "Azərbaycan haqlı olaraq Rusiyaya etirazını bildirir"

"Müasir Rusiya ideologiyası əsasən qarşıdurma xarakteri daşıyır və ətraf dünyanı daha çox təhdid prizmasından qəbul edir".

Bu fikri Yekaterinburqda azərbaycanlıların hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən döyülməsi hadisəsini şərh edərkən Qazaxıstanın tanınmış jurnalist-tədqiqatçısı, publisist və "Altın Orda" media qrupunun rəhbəri Serik Maleyev AZƏRTAC-a müsahibəsində bildirib.

"Problem ondadır ki, biz əsl səbəbi dərk etmədən nəticə ilə üzləşirik. Səbəb isə dövlət quruluşunun özündə və Rus İmperiyasından miras qalan ideologiyadadır. Millətlərarası kəskin münaqişələr səbəbindən Sovetlər Birliyinin dağılmasından sonra sistem sarsıldı və nəticədə Qorbaçov hakimiyyətə gətirdi", - deyir o vurğulayıb.

Maleyevin sözlərinə görə, SSRİ dağıldıqdan sonra Rusiyada yeni dövlət ideologiyası formalaşdı: "rus dünyası"nı digər xalqlara sırtımaq üzərində qurulan bir ideologiya.

"Bu konsepsiya çərçivəsində keçmiş ittifaq respublikaları müvəqqəti olaraq nəzarətdən çıxışmış ərəzilər kimi qəbul olunur və yenidən Moskvanın nəzarətinə qaytarılmalı sayılır", - deyir o qeyd edib.

Maleyev bildirib ki, bu cür düşüncə tərzini avtomatik olaraq milli azlıqlara və digər xalqlara qarşı dözümsüzlük yaradır. "Təəccüblü deyil ki, Rusiyada qeyri-ruslara qarşı inamsızlıq artır, toqquşmalar daha çox baş verir. Xarakterik nümunə kimi "rus icmaları"nın yaradılmasını göstərmək olar ki, bunlar, əslində, digər millətlərin nümayəndələrinə qarşı yönəlib. Azərbaycanlılar da istisna deyil", - deyir o əlavə edib.

Ukraynalı jurnalist: "Dinc insanlara qarşı terror Rusiya üçün adi hala çevrilib"

"Yekaterinburqda azərbaycanlıların qətlə yetirilməsi Rusiya xüsusi xidmət orqanlarının hansı üsullardan istifadə etdiyini açıq şəkildə göstərir. Dinc insanlara qarşı terror, hüquqların pozulması, azadlıqdan məhrum etmə və qəti Rusiya üçün artıq adi hala çevrilib".

Bu fikri AZƏRTAC-a açıqlamasında ukraynalı jurnalist Lesya Kesarçuk Yekaterinburqda azərbaycanlıların evlərində keçirilən reydləri şərh edərkən bildirib. "Biz Ukraynada hər gün, hər gecə Rusiya hü-

cumlarına məruz qalıraq, günahsız insanlara həlak olur. İndi isə onlar öz radikal metodlarını təkcə ukraynalılara qarşı deyil, digər xalqlara qarşı da tətbiq etməyə başlayıblar. Bütün beynəlxalq konvensiyaları, beynəlxalq hüquqları pozaraq, Azərbaycandan

qarşısalmıraz genişmiqyaslı daxili münaqişəyə gətirib çıxaracaq", - deyir o bildirib.

Onun fikrincə, "rus icmaları" hüquq-mühafizə orqanları üçün ölverişli alətə çevrilib, belə ki, bu yolla bizneslərə təzyiq göstərmək və qazanc əldə etmək asan olur. Dövlətin maraqları onları maraqlandırmır, əsas şəxsi mənaifəldir.

"Bu siyasətin təhlükəsi ondadır ki, Rusiyada yaşayan milli azlıqlar özlərini müdafiə etmək üçün yollar axtarmağa başlayırlar. Əvvəlcə azərbaycanlılar və qırğızlar kimi narazılıq, sonra isə özüni təşkilatlandırma. Artıq "Qafqaz ictimai" yaradılması ilə bağlı çağırışlar səslənir. Əgər onlara özbəklər, azərbaycanlılar qoşulsalar, bu,

olan iki qardaş qətlə yetirilib, digərlerini isə qanunsuz olaraq həbs edirlər. Bu rus vəhşiliyi dünya ictimaiyyəti tərəfindən qətiyyətlə pislənilməlidir.

Mən Azərbaycan xalqı ilə həmrəyəm və hökumətin mövqeyini - Moskvada keçiriləcək iclasda iştirakdan imtina, həmçinin Yekaterinburqda azərbaycanlıların saxlanılmasından sonra Rusiya artistlərinin iştirakı ilə nəzərdə tutulan mədəni tədbirlərin ləğvini tam dəstəkləyirəm. Əminəm ki, birlikdə bu imperiya siyasətinin sərinə məğlub edə bilərik", - deyir ukraynalı jurnalist vurğulayıb.

Rumıniyalı ekspert: "Rusiya digər xalqlara qarşı köhnəlmiş imperiya düşüncəsi ilə davranır"

"Rumıniyalı tanınmış siyasi şərhçi və beynəlxalq münasibətlər üzrə ekspert xanım Teodora Marin AZƏRTAC-ın Rumıniyadakı müxbirinə bildirib ki, Rusiyanın digər xalqlara, xüsusilə də keçmiş sovet məkanında yaşayan millətlərə qarşı davranışları köhnəlmiş imperiya düşüncəsinə əsaslanır".

T.Marin qeyd edib ki, beynəlxalq hüquq və insan haqlarını açıq şəkildə pozaraq digər xalqlara qarşı öz hegemon niyyətlərini dikte etməyə çalışan Rusiya XXI əsrin realitətlərini görməzlikdən gəlir: "Rusiya bu gün də ötən əsrin Leninqrad doktrinası ilə hərəkət edir. Onların davranışı hüquqa yox, zor tətbiqinə, qarşı tərəfi susdurmağa və etnik qruplara qarşı təzyiqə əsaslanır".

Ekspert bildirib ki, Rusiyanın Yekaterinburq şəhərində Azərbaycan vətəndaşlarının ardıcıl şəkildə saxlanılması və bu məsələnin şəffaf şəkildə ictimaiyyətə izah olunmaması rəsmi Moskvanın digər xalqlara qarşı aqressiv və sayğısız münasibətinin göstəricisidir.

"Azərbaycanlıların günahsız yerə saxlanılması həm beynəlxalq hüquq, həm də insan haqları baxımından ciddi pozuntudur. Bu, təkcə Azərbaycan vətəndaşlarına deyil, eyni zamanda bütün region xalqlarına qarşı təzyiq siyasətinin tərkib hissəsidir", - deyir T.Marin əlavə edib.

Müəssisimiz həmçinin vurğulayıb ki, bu cür davranışlar Rusiyanın beynəlxalq arenadakı nüfuzunu daha da zədləyir və onun təcridinə səbəb olur: "Əgər dünya Leninqrad modelinə əsaslanan qanunsuzluqla idarə olunsalar, heç bir beynəlxalq sabitlikdən danışmaq mümkün olmayacaq".

Siyasi şərhçinin fikrincə, Avropa və dünya ictimaiyyəti bu kimi hallara qarşı daha sort və prinsipli mövqə nümayiş etdirməli, digər xalqların hüquqlarının pozulmasına laqeyd yanaşmamalıdır.

O qeyd edib ki, son dövrlərdə Rusiya ərəzində Azərbaycan vətəndaşlarına qarşı artan təzyiqlər və saxlanılma hallarına dair məlumatlar ciddi narahatlıq doğurur və beynəlxalq müşahidəçilər tərəfindən diqqətlə izlənilir.

DİN: "Sputnik Azərbaycan"ın qanunsuz maliyyələşmə əsasında fəaliyyətini davam etdirməsi ilə bağlı araşdırma başlayıb

2025-ci ilin fevralında "Rossiya Seqodnya" İnformasiya Agentliyinin Bakı filialının ("Sputnik Azərbaycan") akkreditasiyası dayandırılsa da, qanunsuz maliyyələşmə əsasında fəaliyyətini davam etdirməsinə dair daxil olmuş əməliyyat məlumatı əsasında Daxili İşlər Nazirliyi (DİN) araşdırmalara başlayıb.

Nazirliyin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, iyunun 30-da filialın ofisində əməliyyat-axtarış tədbirləri keçirilib, saxlanılanlar var.

Əlavə məlumat verilecək.

Azərbaycan Milli QHT Forumu Rusiyada azərbaycanlıların etnik mənsubiyyətinə görə qətl və zorakılığa məruz qalmasına dair bəyanat yayıb

Azərbaycan Milli QHT Forumu Rusiyada azərbaycanlıların etnik mənsubiyyətinə görə qətl və zorakılığa məruz qalmasına dair bəyanat yayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bəyanatda deyilir: "Biz - Azərbaycan vətəndaş cəmiyyətinin səsi olaraq, son zamanlar Rusiyada azərbaycanlıların etnik mənsubiyyətinə görə qətl və zorakılığa məruz qalmasının sistemli xarakter aldığını müşahidə edir, bunu hiddətlə qarşılayırıq.

2025-ci il iyunun 27-də Yekaterinburq şəhərində azərbaycanlılara qarşı məhkəmə mühakiməsi olmadan törədilmiş qətl və zorakılıqlar etnik və dini düzünsüzlük, irqi ayrı-seçkilik və faşizm nümunəsidir.

Faktlar, obyektiv təhlillər və çoxsaylı sübutlar göstərir ki, azərbaycanlılara qarşı bu cür cinayətlər çox vaxt rəsmi Moskvanın ön azı səssiz razılığı ilə sanksiyalaşdırılır.

Azərbaycan Respublikası hər zaman Rusiya ilə mehriban qonşuluq, dostluq və tərəfdaşlıq siyasətinə sadıqlığını nümayiş etdirib. Bu mövqə ölkəmizdə dövlət təhsil müəssisələrində rus bölmələrinin mövcudluğunu saxlaması, Rusiya ilə güclü mədəni əlaqələrin inkişafı, rus məktəbləri, teatrları, mədəniyyət mərkəzlərinin sərbəst fəaliyyəti, Azərbaycanda rus icmasına göstərilən

xüsusi diqqət və qayğı, eləcə də qarşılıqlı faydalı iqtisadi əməkdaşlığın inkişafı istiqamətində ardıcıl tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə təsdiqlənir. Biz Azərbaycanın Rus İcmasının Yekaterinburqda Rusiya güc strukturlarının qəddarlığını qətiyyətlə pisləməsinə də təqdir edirik.

Biz Azərbaycan dövlətini çağırırıq ki, Rusiya Federasiyası tərəfindən azərbaycanlılara qarşı təhdid, hədə-qorxu və şantaj siyasətinin davam etdiyi indiki şəraitdə bu ölkə ilə bütün sahələrdə əməkdaşlıq və münasibətlər yenidən nəzərdən keçirilsin. Bu baxımdan Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin Rusiya ilə dövlət və özəl müəssisələrin xətti ilə Azərbaycanda keçirilməsi nəzərdə tutulan mədəniyyət tədbirlərini, o cümlədən konsertləri, festivalları, tamaşaları, sərgiləri ləğv etməsinə təqdir edirik.

Ötən ilin sonu Rusiya səmasında vurulmuş AZAL təyyarəsi ilə əlaqədar bu günə qədər də günahkarların müəyyən edilərək mühakimə edilməməsi göstərir ki, Rusiya hakimiyyəti bu dəhşətli cinayətlərin açılmasına maraqlı tərəf deyil. Biz şəffaflyq, ədalət, qarşılıqlı hörmət tələb edirik.

Yekaterinburq şəhərində baş vermiş sonuncu cinayət əməli də yalnız Səfərovlar ailəsinə deyil, bütün Azərbaycanı sarsıdır. Hər birimiz özümüzü Səfərovlardan biri hesab edirik".

Azərbaycanın vaxtilə işğalda olmuş ərazilərində erməni hərbcilərin bir-birilərinə qarşı törətdiyi cinayətlərin Ermənistan hərbi prokurorluğu və məhkəməsi tərəfindən araşdırıldığı açıqlanıb

Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşları Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İsxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərinin barəsində olan cinayət işləri üzrə açıq məhkəmə prosesinin baxış iclası iyunun 30-da davam etdirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bakı Hərbi Məhkəməsinə hakimlər Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə, Cəmal Ramazanovdan və Anar Rzayevdən ibarət tərkibdə (ehtiyat hakim Günel Səmədova) keçirilən məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxslərin hər biri bildikləri dildə tərcüməçi, həmçinin müdafiələri üçün vəkillərlə təmin olunub.

İclasda təqsirləndirilən şəxslər, onların müdafiəçiləri, zərərçəkmiş şəxslərin bir qismi, onların hüquqi varisləri və nümayəndələri, həmçinin dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorlar iştirak ediblər.

Məhkəmə iclasında əvvəlcə təqsirləndirilən şəxs Arayik Harutyunyan öz müdafiəçisi tərəfindən suallar ünvanlanıb. A.Harutyunyan suallara cavabında Azərbaycanın vaxtilə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş ərazilərdə yaradılmış qondarma qurumun "müdafiə naziri"ne 2020-ci ildə general-leytenant rütbəsinin Ermənistan prezidenti tərəfindən verildiyini deyib.

O, qondarma rejimin "ordusu"nda (Ermənistan Respublikası silahlı qüvvələrinin silahlı birləşməsi nəzərdə tutulur - red.) belə bir qərar vermək səlahiyyətinin olmadığını deyib və əlavə edib: "Cəlal Harutyunyan general-leytenant rütbəsi Ermənistan Respublikasının prezidenti Armen Sarkisyan tərəfindən verilib. Baş nazirin təqdimatı ilə prezident bu əmri imzalayıb".

Təqsirləndirilən şəxs hərbi cinayətlərə baxılması üçün qondarma qurumun "hərbi polisi"nin, "hərbi prokurorluğu"nun və "hərbi məhkəməsi"nin olmadığını da söyləyib: "Hərbi polis Ermənistan silahlı

qüvvələrinin qurumudur. Hərbi prokurorluq da Ermənistan Prokurorluğunun tərkibində fəaliyyət göstərib. Ümumi məhkəmə proseslərinin Sünik məhkəməsində aparıldığını düşünürəm. Yəni Qarabağda belə bir məhkəmə prosesləri aparılmırdı".

O, vəkiliyin Azərbaycanın vaxtilə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş ərazilərdə yaşayan erməniəsilli şəxslərin 44 günlük müharibədən sonra Azərbaycan Respublikasına inteqrasiyası ilə bağlı sualını cavablandıraraq zaman orada bəzi qrupların qisas meyilli olduğunu deyib: "Elə qruplar var idi ki, onlar çox ekstremist idilər. Onlar haqq-hesab çəkməyə (qisas almağa - red.) hazır idilər və belə hadisələr də baş verib. Elə adamlarımız da var idi ki, onlar çox konstruktiv idilər. Elə adamlar var idi ki, mənə xəyanətdə, əməkdaşlıq etməkdə ittiham edirdilər. Amma elə bir əhali təbəqəsi də var idi ki, onlar başa düşürdülər ki, başqa alternativ yoxdur. Mənə etimad səviyyəsinin azalması nəticə etibarilə o həddə çatdı ki, mən "istefa" verdim".

A.Harutyunyan vəkili "İstefa"dan əvvəl sui-qəsd olubmu?" sualına belə cavab verib: "Sui-qəsd olmayıb, amma elə şeylər olub ki... Çəkilişə də düşüb, bu barədə demək istəmirəm, susmağa üstünlük verirəm".

Müdafiə tərəfinin digər vəkili A.Harutyunyan qondarma rejimin "rəhbəri" kimi onun tabeliyində hərbi bölmə, qanun və s. olduğunu soruşub. Təqsirləndirilən şəxs isə onun tabeliyində yalnız "polis" və "milli təhlükəsizlik xidməti"nin olduğunu söyləyib.

Vəkilin "İstənilən hərbi birləşmə Ermənistan ordusunun tərkib hissəsi idi?" sualına isə "Bəli" cavabını verib.

Daha sonra təqsirləndirilən şəxs Arkadi Qukasyan tribunaya dəvət edilib. Ona Baş Prokurorluğun dövlət ittihamçısi Fuad Musayev suallar verdi. O, qətlə gətirən hadisələri izləyərək, həmçinin nəhəng "Base Metals" şirkətinin fəaliyyəti barədə danışdı. O deyib: "Orada həmin kəşfiyyat işləri aparılan şirkət prioritet hüquq qazandı ki, həmin yataqları işləsin. Məsələ onda idi ki, geoloji kəşfiyyat işlərini yalnız "Base Metals" şirkəti aparırdı və bu səbəbdən o, həmin sahələrdə işləmək üçün prioritet hüquq əldə etmişdi. O dövrdə həmin istiqamətdə işləmək istəyən başqa bir şirkət yox idi. Bu, yeganə şirkət idi".

A.Qukasyan "Base Metals" şirkətinin həmin vaxt Ermənistanın işğalı altında olan Azərbaycanın suveren ərazilərində 2001-ci, yaxud 2002-ci ildən fəaliyyətə başladığını, 2012-ci ilədək Heyvalı yatağından mis çıxardığını söyləyib.

Şirkətin yatağa qoyduğu sərmayələrin məbləği ilə bağlı isə bunları deyib: "Dəqiq deyə bilmərəm, amma burada on milyonlarla sərmayə yatırılırdı. Səhv etmərəmsə, orada 2 minə yaxın işçi çalışırdı. "Büdcə xərcləmələri" də kifayət qədər böyük bir rəqəmi əhatə edirdi. Şirkətin direktoru Mkrtumyan (Artur Mkrtumyan nəzərdə tutulur - red.), sahibi isə Valeri Mejlumyan idi".

A.Qukasyan öldürülən misin Ermənistanı aparıldığını da qeyd edib.

Təqsirləndirilən şəxs 2012-ci ildə Heyvalı yatağına misin bitdiyini, lakin şirkətin bu və digər istiqamətlərdə fəaliyyətini davam etdirdiyini deyib.

A.Qukasyan işverəsi illi erməni iş adamı Vartan Srmakeşin qondarma rejimin ərazisindəki fəaliyyəti barədə də danışdı. Deyib ki, o, "Artsaxbank"ın və Ermənistanıdakı "Armswissbank"ın sahiblərindən idi. Xankəndidə təxminən 20-25 nəfərin çalışdığı müəssisənin rəhbəri olub. İş adamı Azərbaycanın vaxtilə Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərində balıq təsərrüfatı da yaradıb.

Təqsirləndirilən şəxs qondarma rejimin mobil operatoru - "Karabax Telekom"un fəaliyyətindən bəhs edərkən deyib ki, onun sahibi Livan ermənisi idi: "Onlar həmin vaxt Ermənistanı işləyirdilər, bizə də sərmayə yatırıdılar".

O, 2020-ci ildə Bako Sahakyanla birlikdə Arayik Harutyunyanla birlikdə İrəvana gedərək baş nazir Nikol Paşinyanla görüşdüyünü, ona xahiş etdiklərini deyib: "Ondan xahiş etdik ki, öləndən gələnə etsin ki, bu müharibəni dayandırın".

Baş prokurorun xüsusi tapşırıqları üzrə köməkçisi Tuqay Rəhimlinin suallarını cavablandıraraq A.Qukasyan qondarma rejimin "rəhbəri" qismində "Hayastan" ümumerməni

fundunun (həmin fond 1992-ci ildə Ermənistan prezidenti Levon Ter-Petrosyanın fərmanı ilə yaradılıb - red.) Himayəçilər Şurasının üzvü olduğunu bildirib.

Əlavə edib ki, fondun Himayəçilər Şurası arasında Ermənistan prezidenti, baş naziri, parlament sədri, maliyyə naziri, iki katolikos, tanınmış erməni diaspor təşkilatlarının rəhbərləri və s. şəxslər (ümumilikdə 30-40 nəfər) olub. O, fondun Azərbaycanın vaxtilə Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərində gördüyü işlərdən də danışdı. Bu sıraya Ermənistanla qondarma rejimi birləşdirən yolun çəkilməsi, məktəblərin tikilməsi və s. daxildir. Təqsirləndirilən şəxs fond üçün vəsaitlərin telemarafonlar vasitəsilə yığıldığını, özünün də telemarafonlarda iştirak etdiyini bildirib. Deyib ki, telemarafonlar ABŞ-də (Los-Ancelesdə), Fransada (Parisdə), Almaniya, Avstriya, İsveçrədə keçirilib: "İnsanlar telemarafonlar vasitəsilə ianələr edirdi, biri 5 dollar, o biri 10 min dollar, başqası 50 min dollar verirdi".

A.Qukasyan Azərbaycanın vaxtilə Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərində 2001-ci ildə məskunlaşma ilə bağlı onillik strateji planın qəbul edildiyini təsdiqləyib. Lakin iddia edib ki, bu qərar qondarma rejimin ərazisində gedənlərin geri qaytarılması məqsədilə qəbul olunub. Bununla yanaşı, etiraf edib ki, qondarma rejimin ərazisində gedənlərin geri qaytarılması məqsədilə qəbul olunub. Bununla yanaşı, etiraf edib ki, qondarma rejimin ərazisində gedənlərin geri qaytarılması məqsədilə qəbul olunub.

A.Qukasyanın mənzilində baxış zamanı aşkarlanmış erməni dilində olan sənəd - Azərbaycanın vaxtilə Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərində məskunlaşma ilə bağlı xəritə məhkəmədə tədqiq edilib.

Burada müxtəlif ərazilər və ailələrin, sakinlərin sayları göstərilib.

A.Qukasyan prokurorun suallarını cavablandırarkən belə bir sənədi xatırladığını deyib və əlavə edib: "Bu, mənim dövrümə aid sənəd deyil. Ola bilsin 2015-2016-cı illərə aid olan sənəddir".

Məhkəmə prosesi iyulun 3-də davam etdiriləcək.

Qeyd edək ki, Ermənistan dövlətinin, onun dövlət qurumlarının vəzifəli şəxslərinin, hərbi qüvvələrinin və qanunsuz silahlı birləşmələrin bilavasitə rəhbərliyi və iştirakı, şifahi-yazılı qaydada verdiyi tapşırıq, göstəriş və təlimatları, maddi, texniki, şəxsi heyətlə verdiyi dəstəyi, mərkəzi qaydada idarəçiliyi əsasında, eləcə də ciddi nəzarəti altında Azərbaycan ərazisində daxili və beynəlxalq hüquq normalarına zidd şəkildə, Azərbaycana hərbi təcavüz etmək məqsədilə yaradılmış, həmçinin Köçəryan Robert Sedrak, Sarkisyan Serj Azati, Manukyan Vazgen Mikaeli, Babayan Samvel Andraniki, Balasanyan Vitali Mikaeli, Balayan Zori Hayki, Ohanyan Seyran Musəqi, Qaramyan Arşavir Surenoviç, Melkonyan Monte Çarlz və digərlərinin rəhbərliyi, bilavasitə və dolaylı iştirakları ilə Ermənistan dövləti, o cümlədən sözügedən cinayətkar birlik tərəfindən aparılan təcavüzkar müharibənin gedişində törədilmiş çoxsaylı cinayət faktlarına dair cinayət işi üzrə erməniəsilli 15 təqsirləndirilən şəxs ittiham edilib.

Həmin şəxslər, yəni Harutyunyan Arayik Vladimiri, Qukasyan Arkadi Arşaviri, Sahakyan Bako Sahaki, İsxanyan Davit Rubeni, Manukyan David Azatini, Babayan David Klimi, Mnatsakanyan Levon

Henrikoviç, Beqlaryan Vasili İvani, Qazaryan Erik Roberti, Allahverdiyev Davit Nelsoni, Stepanyan Qurgen Homeri, Balayan Levon Romiki, Babayan Madat Arakeloviç, Martirosyan Qarık Qriqori, Paşayan Melikset Vladimiri Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 100 (təcavüzkar müharibəni planlaşdırma, hazırlama, başlama və aparma), 102 (beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə və ya təşkilatlara hücum etmə), 103 (soyqırımı), 105 (əhalini məhv etmə), 106 (köləlik), 107 (əhalini deportasiya etmə və ya məcburi köçürmə), 109 (təqib), 110 (insanları zorakılıqla yoxa çıxarma), 112 (beynəlxalq hüquq normalarına zidd azadlıqdan məhrum etmə), 113 (işğal), 114 (müddətsizlik), 115 (müharibə qanunlarını və adətlərini pozma), 116 (silahlı münəqaşə zamanı beynəlxalq humanitar hüquq normalarını pozma), 118 (hərbi soyğunçuluq), 120 (qəsdən adam öldürmə), 192 (qanunsuz sahibkarlıq), 214-1 (terrorçuluq), 214-1 (terrorçuluğu maliyyələşdirmə), 218 (cinayətkar birlik (təşkilat) yaratma), 228 (qanunsuz olaraq silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qurğular əldə etmə, başqasına vermə, satma, saxlama, daşıma və gözdərmə), 270-1 (aviasiya təhlükəsizliyinə təhdid yaranan əməllər), 277 (dövlət xadiminin və ya ictimai xadimin həyatına sui-qəsd etmə), 278 (hakimiyyəti zorla ələ keçirmə və onu zorla saxlama, dövlətin konstitusiyaya quruluşunu zorla dəyişdirmə), 279-cu (qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələri və qrupları yaratma) və digər maddələri ilə ittiham olunurlar.

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Sosial Xidmətlər Agentliyi tərəfindən son 5 ildə həssas qruplardan olan şəxslərə 550 mindən çox xidmət göstərilib

Prezident İlham Əliyevin 30 iyun 2020-ci il tarixli fərmanına əsasən, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinin Nizamnaməsinin təsdiq edilərək fəaliyyətə başlaması-nın 5 illiyi ilə əlaqədar mətbuat konfransı keçirilib.

Agentliyin İdarə Heyətinin sədri Vüqar Behbudov bildirib ki, tarixi Zəfərimizlə başa çatan Vətən müharibəsindən sonra Prezident İlham Əliyevin göstərişinə əsasən, şəhid ailələri və müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərin mənzillə təminatı proqramı 5 dəfə genişləndirilib. Postmüharibə dövründə bu kateqoriyalardan olan vətəndaşlara 6,8 min, ümumən ötən dövrdə 16 minədək mənzil təqdim edilib.

Vətən müharibəsindən sonra həmçinin agentlik tərəfindən müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə 567, ümumilikdə ötən dövrdə 7,8 min avtomobil verilib.

2020-2025-ci illər ərzində şəhid ailələri, müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslər, əlilliyi olan digər şəxslər də daxil olmaqla 13,6 min nəfər imtiyazlı şəxs yollayışla təmin olunaraq sanatoriya-kurort və müalicə mərkəzlərinə göndərilib. Onlardan 1200 nəfərə qədəri şəhid ailələrinin üzvləridir.

Qeyd edilən dövrdə agentlik tərəfindən tənha ahi və əlilliyi olan şəxslərdən ibarət 19 minədək vətəndaşa evdə (səyyar) sosial-məişət xidməti göstərilib. Hazırda isə agentliyin müəssisələrində 2242 şəxs dövlət qayğısı ilə əhatə olunur və sosial xidmətlərdən yararlanırlar.

İraq, Suriya və digər ölkələrdən repatriasiya edilmiş şəxslərin sosial-psixoloji adaptasiyası, sosial reinteqrasiyası və sosial-reabilitasiyası məqsədilə ümumilikdə 556 nəfərlik iş aparılıb. Onlardan 489-u uşaq, 65-i qadın, 2 nəfər isə kişidir.

1 noyabr 2019-cu ildən etibarən övladlığagötürmə sahəsində idarəetmə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə həvalə olunub. Həmin vaxtdan ümumilikdə 737 uşaq övladlığa verilib. Onlardan 371-i oğlan, 366-sı qızıdır. Hələ son illərdə ölkəmizdə "Himayədar ailə" qayğı modelinin tətbiqinə başlanılıb və artıq 49 uşaq himayədar ailələrə verilib. Onlardan 30-u qız, 19-u oğlanlardır.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə əmək yarmarkalarında daha 60 vakansiya təqdim edilib

Böyük qayıdış proqramı çərçivəsində Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyi işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə aktiv məşğulluq tədbirlərini davam etdirir.

Agentlik Cəbrayıl, Zəngilan və Laçında növbəti əmək yarmarkaları keçirib. Yarmarkalarda 5 işgötürən tərəfindən 60 vakansiya təqdim olunub. Vakansiyalar, əsasən, tikici, xalçaçı, ofisiy, elektrik, santexnik, operator, təsərrüfatçı peşələri üzrə olub.

Tədbirdə qatılan sakinlərə vakansiyalar və iş öhdəlikləri barədə məlumat verilib, həmçinin vakansiyalara uyğun namizədlərin qeydiyyatı aparılıb.

Xəzər dənizi dünyanın ən böyük qapalı su hövzəsi olmaqla həm ekoloji, həm də iqtisadi baxımdan çox mühüm əhəmiyyətə malikdir. Lakin son illər bu unikal dənizgöl ciddi ekoloji problemlə - dayazlaşma ilə üzləşib. Dəniz səviyyəsinin sürətlə aşağı düşməsi sahilıyanı ölkələr üçün ciddi təhlükələr yaradaraq ekosistemin tarazlığını pozur, iqtisadi fəaliyyətlərə və sosial rifahə mənfi təsir göstərir.

Əgər Xəzərin tamamilə yoxolma ehtimalını göz önünə gətirsək, hansı fəlakətlərin baş verəcəyini təsəvvür etmək çətin deyil. Dənizin tamamilə quruması regionda yaşayan milyonlarla insanın gündəlik həyatına ciddi təsir edər, o cümlədən balıqçılıq sənayesinin çökməsinə səbəb olar. Eyni zamanda torpaqların duzlaşması artar, əkinçilik sahələri dövrüyədən çıxar. Bu isə ərzəq təhlükəsizliyini təhlükə altına qoyar. Xəzərin itirilməsi regional iqlim dəyişmələrini də sürətləndirər. Odur ki, belə bir "ssenari"-nin qarşısını almaq üçün dərhal effektiv tədbirlər görmək, davamlı su idarəçiliyi və ekoloji mühafizə işlərinə önəm vermək vacibdir.

Dayazlaşmanın müxtəlif səbəbləri var. Ən birincisi, qlobal iqlim dəyişmələridir. Bu, son illər Xəzər dənizinə öz təsirini çox güclü göstərir. Havanın orta temperaturunun artması və yağıntıların azalması nəticəsində buxarlanma sürətlənir, dənizə daxil olan suyun miqdarı azalır. Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, Xəzər dənizində axan suyun təxminən 80 faizi Volqa çayından gəlir. Hazırda isə Volqanın da axın gücü xeyli zəifləyib ki, bu da dənizin səviyyəsində azalmalara səbəb olur.

Antropogen amillərə, yəni insan fəaliyyətinin təsirinə gəlincə, onu deyə bilərik ki, təbii resurslardan intensiv istifadə olunması da dayazlaşma prosesini sürətləndirir. Xüsusən kənd təsərrüfatında və sənayedə su ehtiyatlarının həddindən

artıq istifadəsi, Volqa və digər çayların üzərində tikilmiş bəndlər və su anbarları dənizə daxil olan suyun miqdarını əhəmiyyətli dərəcədə azaldıb. Xəzərin dayazlaşması enerji sektorunun ekosistemə müdaxiləsi ilə də birbaşa əlaqədardır. Neft-qaz enerji siyasətinin əsasını təşkil etsə də, dayazlaşmaya da təsirir düşür. Hasilatla bağlı aparılan dəniz əməliyyatları, suyun təbii axın rejiminə və ekosistemə təsir edərək Xəzər dənizinin səviyyəsinin aşağı düşməsinə şərait yaradır, sualtı geoloji strukturların dəyişməsinə səbəb olur.

Hələ 2023-cü ilin oktyabr ayında ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Umayra Tağıyeva bildirmişdi ki, son 10 ildə dənizin səviyyəsi 114, son 5 ildə isə 69 santimetr aşağı enib. Hazırda

Xəzər dənizinin səviyyəsi Baltik dənizi ilə müqayisədə -28,78 metr təşkil edir. Bu səviyyə tarixdə qeydə alınan ən aşağı həddə yaxındır. Son 30 ildə dəniz səviyyəsi təxminən 2,5 metr azalıb və son illərdə illik azalma 20-30 santimetr çatıb. Əgər bu tendensiya davam edərsə, yaxın 10-15 ildə Xəzər dənizinin səviyyəsinin daha da azalması qaçılmaz olacaq. Bütün proseslər dənizin dibində geoloji vəziyyətin dəyişməsinə, bəzən də təbii fəlakətin baş verməsinə yol açır. Belə halda suda yaşayan nadir canlı növləri, o cümlədən nərə balıqları və suitilər təhlükə altına düşür.

Xəzərin səviyyəsinin aşağı düşməsinə səbəb olan amillərdən biri də buxarlanmadır. Buxarlanma suyun səthindən atmosfərə keçən su buxarının miqdarındır

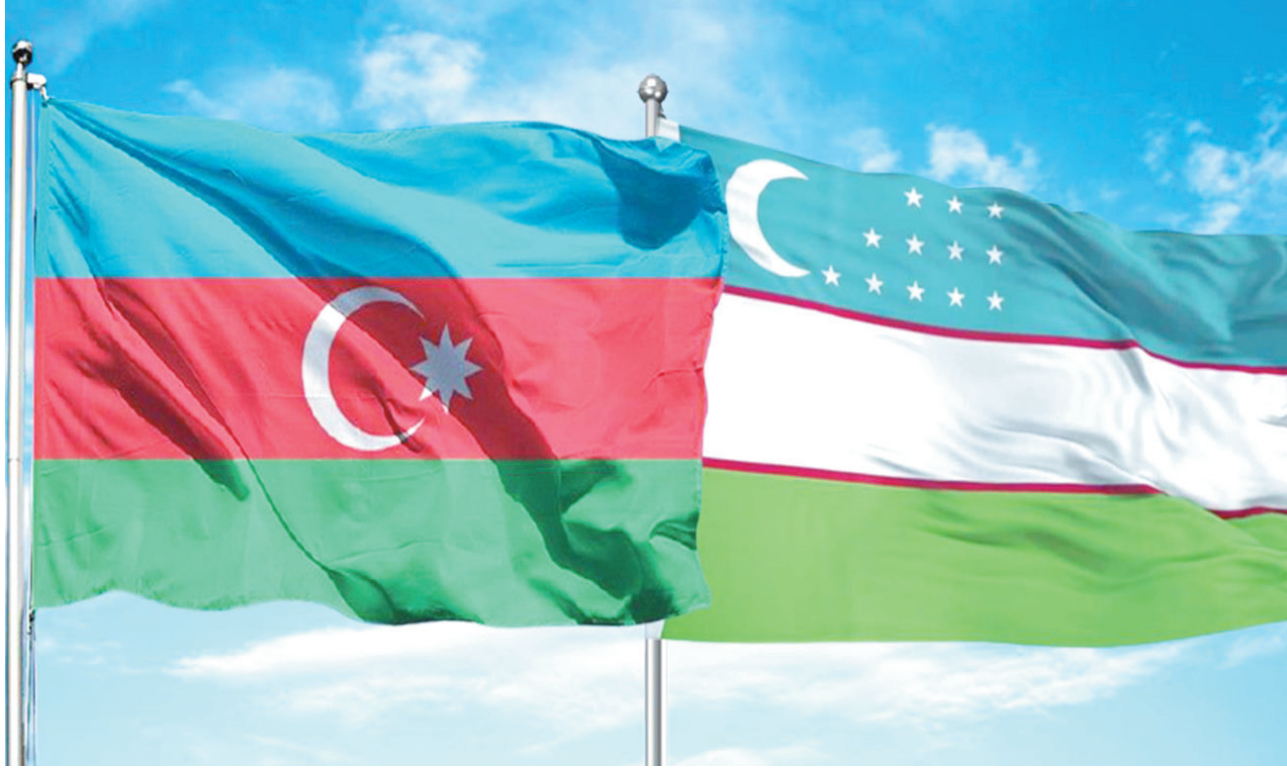
və bu proses dəniz səviyyəsinin azalması əsas amillərdən sayılır. İqlim dəyişmələri, yüksək temperatur və küləklər buxarlanmanın sürətini artıraraq dənizin su ehtiyatlarını tədricən azaldır. Xüsusən yay aylarında buxarlanmanın artması dəniz səviyyəsində kəskin azalmaya səbəb olur. Mütəxəssislər deyirlər ki, buxarlanmanın artması dənizdə duz konsentrasiyasının yüksəlməsinə gətirib çıxarır ki, bu da suyun kimyəvi tərkibini dəyişir və canlıların yaşaması üçün əlverişsiz şərait yaradır. Eyni zamanda buxarlanma ilə suyun azalması sahilboyu ekosistemlərdə torpağın qurumasına, bitki örtüyünün zəifləməsinə və ətraf mühitdə digər mənfi dəyişmələrə səbəb olur.

BMT-nin Ətraf Mühit Proqramının (UNEP) hesabatında qeyd olunub ki, Xə-

zər dənizində su səviyyəsinin azalması dənizin unikal ekosistemini təhdid edir və bunun qarşısını almaq üçün qlobal iqlim siyasəti ilə yanaşı, regional tədbirlər də zəruridir. Bu günlər Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin ənənəvi Sankt-Peterburq Beynəlxalq İqtisadi Forumu çərçivəsində beynəlxalq informasiya agentliklərinin rəhbərləri ilə görüşündə bu məsələyə də toxunaraq vurğulayıb ki, Xəzərdə suyun səviyyəsinin azalmasının səbəblərini axtarmaq və geridönməz proseslərin qarşısını almaq üçün bütün tədbirləri görmək lazımdır: "Xəzərin dayazlaşması ilə bağlı məsələ Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən qaldırılıb və mən dərhal onu dəstəkləmişəm. Çünki sözsüz ki, problem çox böyük, hətta deyirdim, qlobal

Azərbaycanla Özbəkistan arasında iqtisadi əlaqələrin dinamikaı yüksəkdir

İki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi 8 ildə 8 dəfə artıb

qeydiyyatı alınıb, Azərbaycanda isə özbək kapitalı ilə 70-ə yaxın müəssisə fəaliyyət göstərir.

Əməkdaşlıq çərçivəsində əldə olunan təcrübə əsasında avtomobil istehsalı sahəsində birgə layihələr həyata keçirilir, Azərbaycanda tekstil və ipəkçilik klasterləri yaradılır. Həmçinin Özbəkistanda iki ölkə əməkdaşlığı çərçivəsində gipsokarton və zərgərlik məmulatlarının istehsalı müəssisələri qurulub. Son 5 ildə iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi üç dəfə artaraq 255 milyon dollara çatıb, hədəf isə bu rəqəmi 1 milyard dollara çatdırmaqdır.

Keçən il Bakı və Daşkənd arasında "yaşıl energetika" sahəsində birgə istehsal və Avropaya ixracı da daxil olmaqla 20 əsas istiqamət üzrə əməkdaşlıq proqramı razılaşdırılıb. Bundan əlavə, hər iki ölkə üçün

strateji əhəmiyyət daşıyan nəqliyyat-logistika dəhlizlərinin inkişafı əsas hədəflərdən biridir.

2023-cü ilin avqustunda iki ölkə prezidentləri tərəfindən imzalanmış Mütəfiqlik Mənasibətləri Haqqında Saziş xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Bu sənəd iki dövlət arasında tarixi səciiyyə daşıyır və təkə Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiyaya deyil, bütövlükdə Avrasiyadakı proseslərə müsbət təsir göstərir.

Ölkələrimiz arasında olan iqtisadi əlaqələrin inkişafının statistikasına diqqət yetirdikdə görürük ki, son 8 il ərzində Azərbaycanla Özbəkistan arasında ticarət dövriyyəsi 8 dəfə, birgə istehsal həcmi isə 5 dəfə artıb.

Azərbaycan və Özbəkistan iki ölkə arasında iqtisadi əməkdaşlığın daha da inkişafına xüsusi önəm ve-

rir. Prioritet istiqamətlər sırasında üçüncü ölkələrdən idxalın əvəzlənməsi və bununla bağlı iki ölkənin iqtisadiyyatının qarşılıqlı tamamlayıcı imkanlarının səfərbər edilməsi dayanır. Bu, xüsusən global qeyri-sabitlik və logistika zəncirlərindəki pozuntular şəraitində mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Digər bir vacib istiqamət - sənaye kooperasiyasının dərinləşdirilməsidir. Artıq avtomobil, tekstil və baramaçılıq sahələrində birgə klasterlər fəaliyyətə başlayıb. Bu isə yalnız başlanğıcdır. İki ölkə əməkdaşlığın genişləndirilməsi və yeni perspektiv sahələrin mənimənilməsi istiqamətində birgə sayələri davam etməkdə qərarlıdır.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

xarakter daşıyır. Aral dənizi və digərləri ilə bağlı faciəvi nümunələr bizə məlumdur. Vaxtında razılaşdırılmış tədbirlər görülməlidir. Hökumətə lazımi tapşırıqlar verilib. Bilirəm ki, Rusiya hökuməti Azərbaycan hökuməti ilə birlikdə bu istiqamətdə çalışır və variantlar axtarılır. Burada başlıcası odur ki, heç bir sıçrayışsız, israrla, amma daimi əsasda fəaliyyət göstərək".

Problemin həlli üçün birgə monitorinq, məlumat mübadiləsi və ekoloji problemlərin həyata keçirilməsi, su itkisini azaldan texnologiyaların tətbiqi, sahil zolaqların qorunması, süni su hövzələrinin yaradılması kimi tədbirlərin həyata keçirilməsi zəruridir. Xəzər hövzəsinə daxil olan çayların, xüsusən Kür, Araz və digər əsas su mənbələrinin su axını nəzarət altına alınmalı, suyun səmərəli istifadəsi təmin edilməlidir. Çayların suyunun həddindən artıq istifadəsinin və çirklənməsinin qarşısı alınmalıdır. Suvarma texnologiyalarının yenilənməsi, eləcə də suya qənaət edən kənd təsərrüfatı üsullarının tətbiqi də iqlim dəyişmələri nəticəsində yaranan buxarlanma və su itkisini azaltmaq üçün qabaqlayıcı tədbirləndir.

Bunlardan əlavə, neft hasilatı və digər sənaye fəaliyyətləri zamanı yaranan çirklənmənin qarşısı alınmalı, tullantıların dənizə axıdılması minimuma endirilməlidir. Ən əsası isə Xəzəryanı ölkələr arasında ekoloji əməkdaşlıq gücləndirilməli, ortaqlayihələr həyata keçirilməli, su ehtiyatlarının idarə olunması və dənizin qorunması üçün birgə strategiyalar hazırlanmalıdır. Mütəmadi olaraq dənizin qorunması ilə bağlı maarifləndirmə işləri aparılmalı, KİV-də, sosial mediada bu mövzunu əhatə edən yazıların, proqramların sayı artırılmalıdır. Bu tədbirlər sistemli və koordinasiyalı şəkildə həyata keçirilsə, Xəzərin səviyyəsinin azalmasının qarşısını almaq və ekosistemin bərpasına nail olmaq mümkündür.

Züleyxa ƏLİYeva,
"Azərbaycan"

الکسی

Azərbaycan Milli Mətbuatı - 150

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 25 aprel 2025-ci il tarixli sərəncamı ilə milli mətbuatımızın 150 illik yubileyi ölkəmizdə geniş şəkildə qeyd olunacaq. Sərəncamda qeyd olunan fikirlər 150 yaşlı mətbuatımıza verilən qiymət və dəyərdir. XIX əsrin ikinci yarısında dünyanın neft və sənaye mərkəzlərindən birinə çevrilməsi və iqtisadi yüksəliş dövrünü yaşayan Azərbaycanın ictimai-siyasi və mədəni həyatında əsaslı dəyişikliklər baş vermiş, maarifçilik hərəkatı genişlənməyə başlamış, milli mətbuatın yaranması zərurəti meydana çıxmışdır. Məhz buna görə də 150 il əvvəl - 1875-ci il iyulun 22-də görkəmli ziyalı, maarifçi-publist Həsən bəy Zərdəbinin Azərbaycan dilində nəşr etdirdiyi "Əkinçi" qəzeti milli mətbuatımızın ilk nümunəsi və ölkəmizin həyatında mühüm hadisə kimi tarixə düşmüşdür. Cəmi iki il fəaliyyət göstərən qəzet maarifçi ideyaların qarçısı olmuş, cəhəlatə və xurafata qarşı kəskin məqalələr dərc etmiş, milli özünüdərkini, ictimai, siyasi və bədii fikrin inkişafına, mütərəqqi jurnalist nəslinin yetişməsinə önəmli töhfə vermişdir.

"Əkinçi"dən sonra onun ənənələrini davam etdirən çoxsaylı nəşrlər dövrün vətənpərvər ziyalılarını, maarifçilərini eyni məslək ətrafında birləşdirərək, milli oyanış prosesinin aparıcı vasitələrindən biri kimi ümummilli məqsədlərin gerçəkləşməsində mühüm rol oynamışlar.

Azərbaycan milli mətbuatının bünövrəsini qoyan "Əkinçi" qəzeti sadə xalq dilində yazılmış məqalələri ilə insanları maarifləndirmək, elmi və praktik biliklər vermək məqsədi güdürdü. Həsən bəy Zərdəbinin rəhbərliyi ilə nəşr olunan "Əkinçi", milli oyanışın əsas təkanverici qüvvələrindən biri oldu. Bu qəzetin nəşri ölkəmizdə maarifçilik hərəkatının ilhamvericisi, ölkə mətbuatının bütöv bir dövrünü əhatə edən geniş jurnalistika platformasının məhkəmə daşı oldu.

Bu günlərin prizmasından keçilən mərhələyə nəzər salanda Azərbaycan milli mətbuatının ölkəmizin inkişafı və qarşılaşdığı problemlərlə mübari-

azadlığı, fikir plüralizmi və mətbuat azadlığı Konstitusiyada rəsmən təsbit edildi. Bu müddət ərzində yüzdən çox qəzet və jurnal nəşr olunurdu. Bunların arasında "Azərbaycan" (rəsmi hökumət qəzeti), "İstiqlal", "Açıq söz", "İqbal", "Əhrar", "Ədalət", "Bəsirot", "Məktəb", "Qurtuluş" kimi nəşrlər xüsusilə diqqət cəkirdi.

Cümhuriyyət dövründə qəzetlər dövlətin fəaliyyətini izah edən, ictimai islahatları dəstəkləyən və tənqid edən yazılar dərc edir, xalqı maarifləndirmək, milli birliyi gücləndirmək və dünyada baş verən siyasi hadisələri şərh etmək funksiyasını yerinə yetirirdi. Bu dövr, həm də milli jurnalistikanın peşəkarlaşdığı, redaksiya mədəniyyətinin formalaşdığı, yazı üslublarının zənginləşdiyi bir mərhələ kimi qiymətləndirilir.

Təəssüf ki, bu inkişaf uzun sürmədi. 1920-ci ilin aprelində bolşeviklərin Azərbaycana işğal etməsi ilə mətbuat azadlığına son verildi və müstəqil fikir-

kar institutları da inkişaf edirdi - Bakı Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsi yetişməkdə olan jurnalistlərin əsas təhsil ocağı idi.

1985-ci ildən sonra baş verən "yenidənqurma" (perestroika) siyasəti nəticəsində mətbuatda müəyyən canlanma başladı. Qorbaçovun rəhbərliyi ilə tətbiq olunan aşkarlıq (glasnost) siyasəti jurnalistlərin sosial problemlərdən, korrupsiyadan, ekoloji fəlakətlərdən (məsələn, Sumqayıt hadisələri, Çernobıl qəzası və s.) yazmasına şərait yaratdı. Bu, Azərbaycan mətbuatında cəmiyyətin aktual problemlərinin daha açıq müzakirəsinə yol açdı.

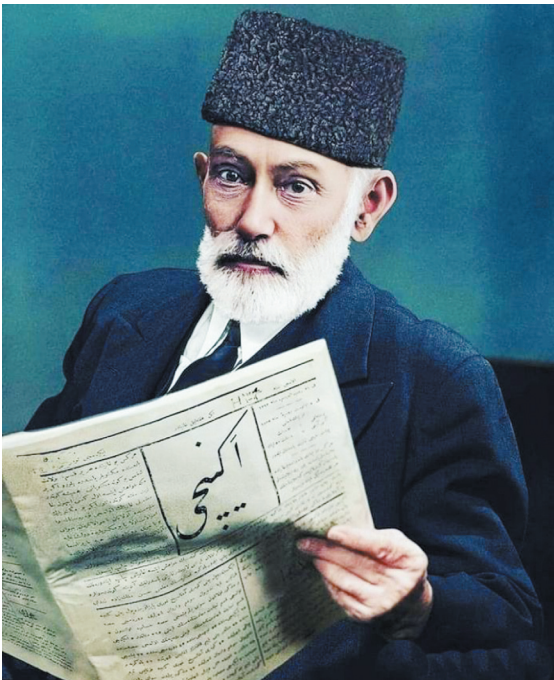
1990-cı illərin əvvəllərində, SSRİ-nin süqutuna yaxın mətbuat, demək olar ki, senzurasız fəaliyyət göstərməyə başladı. Milli Azadlıq Hərəkatının informasiya təminatında mətbuat əsas rol oynadı. "Azadlıq", "Yeni Musavat", "Aydınlıq" kimi qəzetlər həmin dövrdə azad sözün qarçısına çevrildilər. Bu dövr həm də milli şöhrət yüksəldiyi, müstəqillik ideyasının kütlələrə aşılacağı mərhələ oldu. 1990-cı illərdə mətbuat böyük ideoloji və siyasi gərginlik fonunda fəaliyyət göstərirdi. "Azadlıq", "Azərbaycan", "Yeni Musavat", "525-ci qəzet", "Ayna", "Zerkalo", "Exo", "Bizim yol", "Zaman" kimi qəzetlər cəmiyyətin informasiya ehtiyaclarını ödəmək, ictimai rəy formalaşdırmaq və hökumətə ictimai nəzarəti təmin etmək baxımından mühüm rol oynadı. Bu dövrdə müstəqil qəzetlər, əsasən, siyasi polemika, ictimai tənqid və sosial problemlərin işıqlandırılması ilə məşğul idilər. Beləliklə, sovet dövrü Azərbaycan mətbuatı üçün ziddiyyətli bir

rin "Azərbaycan" Nəşriyyatına olan bocalarının dondurulmasını həyata keçirməsi mətbuata qaşığı baxımından əhəmiyyətli və yaddaqalan olmuşdur.

Ulu Öndər, eyni zamanda media sahəsindəki qabaqcıl təcrübənin tətbiqi ilə bağlı jurnalistlər tərəfindən irəli sürülmüş fikirləri də dinləyir, dəstəyini əsirgəməzdi. 2003-cü ildə bütövlükdə postsovet məkanında ilk dəfə olaraq Azərbaycanda medianın özünütənzimləmə modeli kimi Mətbuat Şurasının yaradılması da bu dəstəyin sayəsində ərsəyə gəlmişdi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin ölkəyə rəhbərliyi dövrü, bir çox sahələrdə olduğu kimi, media sahəsində də bir sıra real tədbirlərin görülməsi və aktual islahatların reallaşması dövrüdür. Dövlətimizin başçısı əsas Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş mediaya dövlət dəstəyi ənənəsini daha da inkişaf etdirdi, onu yeni səviyyəyə çatdırdı.

Müstəqillik illərində ilk dəfə milli mətbuatımızın 130 illik yubileyində qələm sahiblərinin bir qrupu dövlət təltiflərinə - orden-medallara və fəxri adlara layiq görüldü. Bu baxımdan "Əməkdar jurnalist" fəxri adının bərpası xüsusi qeyd edilməlidir. Ümumən, milli mətbuatımızın 135, 140, 145 illik ill-dönümlərinin tənənlə şəkildə qeyd edilməsi, tək-

zədə diqqətləyiq bir inkişaf tarixi keçdiyini yəqin edirik. Milli mətbuatın 150 illik yubileyi ərəfəsində həmin tarixin səhifələrini vərəqləmək yerinə düşürdi.

1875-1900-cü illərin yaradıcılıq axtarışlarından sonra təcridi inkişaf yoluna çıxan milli mətbuat da dünyada baş verən tərəqqi proseslərinə fokuslandı. Həmin ərəfədə 1905-ci il rus inqilabı çar imperiyasında mətbuata müəyyən qədər sərbəstlik gətirdi. Bu azadlıqdan Azərbaycan ziyalıları da geniş şəkildə faydalandılar. Nəticədə Bakıda, Tiflisdə və digər şəhərlərdə Azərbaycan dilində qəzet və jurnallar nəşr olunmağa başladı. Bu dövrdə mətbuat siyasi fikrin formalaşmasında, azadlıq ideyalarının yayılmasında, cəmiyyətin təhsilə, elmə və milli birliyə təşviq edilməsində əsas vasitəyə çevrildi. Sözügedən zaman kəsiyində fəaliyyət göstərən əsas mətbu orqanlardan biri, heç şübhəsiz ki, "Molla Nəsrəddin" jurnalı idi. 1906-cı ildə Cəlil Məmməd-quluzadənin redaktorluğu ilə nəşr olunmağa başlayan bu jurnal yalnız Azərbaycan deyil, bütün müsəlman Şərqiində satirik jurnalistikanın banisi oldu. "Molla Nəsrəddin" karikaturlar, şeirlər, hekayələr və ictimai tənqidi yazılar vasitəsilə cəmiyyətin problemlərini - rüşvət, savadsızlıq, dini fanatizm, qadın hüquqlarının pozulması və sosial bərabərsizlik kimi problematik mövzuları cəsarətlə gündəmə gətirirdi.

Bu dövrdə yazıb-yaradan və mətbuatla sıx əlaqədə olan bir sıra ziyalılar Azərbaycan milli fikrinin, məfkürəsinin əsas daşıyıcıları oldular. Əli bəy Hüseynzadə "Türkləşmək, islamlaşmaq, müasirləşmək" ideyasını irəli sürərək həm mətbuatda, həm də siyasətdə yeni bir düşüncə cərəyanına öncüllük etdi. Onun rəhbərliyi altında nəşr olunan "Füyuzat" jurnalı (1906-1909) Azərbaycan mətbuatının elmi və fəlsəfi səviyyəsinin yüksəldilməsində əvəzsiz rol oynadı.

Əhməd bəy Ağaoğlu da dövrün nüfuzlu mətbuat xadimlərindən idi. O, təkcə yazıçı və publist deyil, eyni zamanda siyasi ideoloq kimi çıxış edirdi. Onun yazılarında milli müstəqillik, qadın hüquqları, vətəndaş azadlığı kimi mövzular ön planda yer alırdı. Onun "Tərəqqi" və digər mətbu orqanlardakı çıxışları dövrün maarifçilik ruhunu əks etdirirdi.

1905-1918-ci illər arasında nəşr olunan mətbu orqanlar içərisində "İrşad", "Həyat", "Tərəqqi", "Füyuzat", "Yeni Füyuzat" kimi qəzet və jurnallar öz ideoloji xəttinə və ictimai nüfuzuna görə seçilirdi. Bu nəşrlər, təkcə xəbərləri yaymaqla kifayətlənmirdi - onlar fikir tribunası, siyasi diskussiya platforması idi. Parlamentarizm ideyalarının, konstitusional monarxiyanın, vətəndaş cəmiyyəti anlayışlarının təbliğində bu nəşrlər mühüm rol oynayırdı.

1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti yaradıqdan sonra mətbuat yeni bir inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu. Cümhuriyyət dövründə söz

li qəzet və jurnallar bir-bir bağlandı. Bir çox mətbuat xadimləri təqiblərə məruz qaldı, bəziləri isə mühacirətə getməyə məcbur oldu.

1905-1920-ci illər Azərbaycan mətbuatının qızıl dövrələrindən biri sayılır. Bu dövr həm forma, həm məzmun, həm də peşəkarlıq baxımından milli mətbuatın ən yüksək nailiyyətlərinin əldə olunduğu zaman kəsiyi olmuşdur.

1920-ci ildə sovet hökumətinin Azərbaycanda hakimiyyətə gəlməsi ilə mətbuat tamamilə yeni bir mərhələyə qədəm qoydu. Bu dövrdə mətbuat dövlətin ideoloji alətinə çevrildi və təəssüf ki, müstəqil düşüncə, azad fikir ifadəsi ciddi şəkildə məhdudlaşdırıldı. Kommunist ideologiyasına əsaslanan senzura sistemi, mətbuatın məzmununu, istiqamətini və hədəf auditoriyasını mərkəzdən müəyyənləşdirirdi. 1920-1930-cu illər repressiyalar dövründə bir çox mətbuat xadimi həbs edildi, sürgünə göndərildi və ya repressiya olundu. Bu dövr Azərbaycan jurnalistikasında kəskin itkilər və qırılmalara yadla qaldı. Lakin az sonra yeni yaranan sovet mətbuatı struktur baxımından təşkilatlanmağa başladı: "Kommunist" qəzeti Azərbaycan KP MK-nın rəsmi orqanı kimi fəaliyyət göstərirdi. Onun əsas məqsədi sovet ideologiyasının təbliği, beşillik planların icrası, əmək qəhrəmanlarının tərənnümü və sosialist həyat tərzinin təşviqi idi.

1930-cu illərdən etibarən mətbuat orqanlarının sayında artım müşahidə olundu. "Bakinskiy raboçiy", "Gənc işçi", "Azərbaycan pioneri", "Ədəbiyyat və incəsənət" kimi qəzet və jurnallar vasitəsilə ictimai-siyasi və mədəni ideologiyalar formalaşdırıldı. Bu nəşrlərdə partiyanın qərarları, Stalinin çıxışları və kommunist ideologiyasına xidmət edən yazılar əsas yer tuturdu.

1941-1945-ci illərdə, İkinci Dünya müharibəsi dövründə mətbuatın əsas funksiyası vətənpərvorlik ruhunun yüksəldilməsi, cəbhə və arxa cəbhədə çalışan insanlara dəstək olmaq, düşməne nifrəti artırmaq idi. Bu dövrdə qəzetlərdə cəbhə xəbərləri, qəhrəmanlıq nümunələri və təbliğat yazıları geniş yer alırdı.

1950-1960-cı illər "İlqlaşma dövrü" kimi tanınır və bu mərhələdə senzura müəyyən dərəcədə yumşaldıldı. Jurnalistlər sosial problemləri qismən tənqid edə bildilər. Bu dövrdə mədəniyyət və ədəbiyyat mövzularında yazan publisistlərin fəaliyyəti genişləndi. "Azərbaycan", "Ulduz", "Elm və həyat" kimi jurnallar vasitəsilə milli ədəbiyyat və elmi biliklər ictimaiyyətə çatdırılırdı. 1970-1980-ci illər sovet mətbuatının struktur baxımından zirvəyə çatdığı, lakin məzmun baxımından yenidən dərğünluğa girdiyi dövrdür. Qəzet və jurnallar yüksək tirajla nəşr olunsada, yazılarda stereotiplər və partiya dili üstünlük təşkil edirdi. Yalnız bədii-publistik yazılar və elmi-kütləvi məqalələrdə nisbi sərbəstlik müşahidə edilirdi. Bu dövrdə jurnalistikanın peşə-

mərhələ idi. Bir tərəfdən, total nəzarət və ideoloji basqılar, digər tərəfdən isə mətbuatın təşkilatlanması, peşəkar jurnalistikanın formalaşması və informasiya yayımının genişlənməsi kimi proseslər baş verdi. Bu dövrdə yaradılmış texniki baza və fəxri potensialı sonrakı mərhələdə müstəqil medianın formalaşmasına zəmin yaratdı. 1991-ci ildə Azərbaycanın müstəqilliyini bərpa etməsi ilə ölkənin ictimai-siyasi həyatında olduğu kimi, mətbuat sahəsində də əsaslı dəyişikliklər baş verdi. Sovet senzura sistemi ləğv olundu və söz, fikir və mətbuat azadlığı ölkə Konstitusiyasında təsbit edildi. Bu, yeni nəşrlərin yaranmasına, jurnalistlərin azad fəaliyyəti üçün hüquqi və ictimai mühitin formalaşmasına şərait yaratdı.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin respublikamıza ikinci dəfə rəhbərliyə başlamasından sonra bütün sahələrdə olduğu kimi, jurnalistikada da pozitiv mənzərə nəzərə çarpdı, ardınca konkret irəliləyişlər şahidlik etdik. Azərbaycan dövləti 1990-cı illərin ortalarından başlayaraq, informasiya sahəsində hüquqi islahatlara başladı. 1998-ci ildə senzuranın rəsmi olaraq ləğv edilməsi, mətbuat azadlığı istiqamətində mühüm addım oldu. Eyni zamanda Kütləvi İnformasiya Vasitələri (KİV) haqqında qanunlar, "Informasiya azadlığı haqqında" qanun və digər normativ aktlar jurnalistikanın hüquqi əsaslarını gücləndirdi. Heydər Əliyev şəxsiyyəti dövlət idarəçiliyində mətbuatın güclündən istifadəsinin örnəyi kimi də daim tariximizdə qalacaq. O, mətbuatımızın ictimai fikir tarixindəki roluna yüksək qiymət verirdiyindən, həmçinin cəmiyyətdə söz azadlığı və plüralizmin dərinləşməsinin vacibliyinə həssas yanaşdığından, mediaya dövlət dəstəyini gücləndirdi. Heydər Əliyev respublikamıza ikinci rəhbərliyi zamanı mətbuata və jurnalistikaya təşkilati və mənəvi dəstək tədbirlərini reallaşdırdı. İlk növbədə, qeyd etdiyimiz kimi, 1998-ci ildə senzuranın ləğvi vurğulanmalıdır. Müharibə şəraitində olan ölkə üçün belə bir qərarın verilməsi böyük cəsarət nümunəsi idi.

Ümummilli Lider, bütövlükdə, mətbuatın qanunvericilik bazasının formalaşdırılması istiqamətində müstəsna tədbirlər reallaşdırdı, fərman və sərəncamlar imzaladı ki, bunlar da mətbuata dövlət dəstəyinin institutionalıqını təmin etdi. Digər tərəfdən, müstəqillik illərində milli mətbuatımızın yubileylərinin keçirilməsi ənənəsinin əsasını qoyan məhz Prezident Heydər Əliyev olmuşdu. Ulu Öndərin mətbuat azadlığının təminatı baxımından həyata keçirdiyi ən böyük tədbirlərdən biri də Mətbuat və İnformasiya Nazirliyinin ləğvi idi. Bunun özü də tamamilə yeni mərhələnin, belə demək mümkünsə, mətbuatın dövlətsizləşdirilməsi yolunun başlanğıcı idi.

Heydər Əliyev jurnalistlərlə mütəmadi olaraq görüşlər keçirir, onların problem və çətinlikləri ilə maraqlanırdı. Məhz Ulu Öndərin o dönmə qəzetlə-

cə jurnalist cameəsində deyil, ümumən cəmiyyətdə də böyük hörmət və ehtiramla qarşılandı.

Bu dövrdə televiziya və radio yayımı sahəsində də əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verdi. Dövlət televiziyaşının yanında özəl televiziya kanalları (ANS, Space, Lider, ATV və s.) fəaliyyətə başladı. ANS televiziya kanalı Azərbaycanın ilk müstəqil televiziya orqanı kimi çıxış edərək yeni jurnalistika ənənələrinin formalaşmasında aparıcı rol oynadı.

Azərbaycanda 2000-ci illərdən etibarən internet medianın sürətli inkişafı müşahidə olundu. Onlayn xəbər portalları - "APA", "Report", "Oxu.az", "Modern.az", "Qafqazinfo" və digərləri ölkə və dünya xəbərlərini real vaxt rejimində yaymağa başladılar. Bu dəyişiklik mətbuatın strukturunda və jurnalistika peşəsində ciddi transformasiyaya səbəb oldu. Ənənəvi qəzet tirajlarının azalması və çap medianın oxucu auditoriyasının azalması müşahidə olunsada, jurnalistikanın bütövlükdə rəqəmsallaşma prosesinə yol açdı. Sosial media platformalarının yayılması ("Feysbuk", "Tviter", "Yutub" və s.), bu mühitdə fəaliyyət göstərən yeni nəsil jurnalistlər və bloqlar informasiya məkanını daha da rəngarəng etdi. Həm rəsmi, həm də qeyri-rəsmi informasiya mənbələrinin artması cəmiyyətin məlumat əldə etmək imkanlarını genişləndirdi. Medianın inkişafı Agentliyinin (MEDIA) yaradılması və jurnalistlərin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində atılan addımlar bu baxımdan qeyd olunmalıdır.

İndiyədək davamlı olaraq jurnalistikanın təhsili və peşəkarlıq səviyyəsinin artırılması üçün bir sıra layihələr reallaşdırılıb. Universitetlərdə jurnalistika ixtisasının inkişaf etdirilməsi, beynəlxalq təlim proqramlarına çıxış imkanlarının genişlənməsi, media etikası və informasiya təhlükəsizliyi ilə bağlı maarifləndirmə tədbirləri jurnalistikanın keyfiyyətinin artırılmasına yönəlib. 2020-ci illərdə medianın fəaliyyətini tənzimləyən hüquqi çərçivənin yenilənməsi, informasiya təhlükəsizliyi, kibertəhlükələr və sosial şəbəkələrin təsiri kimi çağırışlar dövlət-media münasibətlərində yeni yanaşmaları tələb edir. 2021-ci ildə qəbul olunan "Media haqqında" yeni qanun da bu ehtiyacları cavab vermək məqsədi daşıyır.

1991-2025-ci illər arası dövr Azərbaycan mətbuatı üçün həm azadlıq imkanlarının genişləndiyi, həm də yeni çağırışların meydana çıxdığı bir mərhələ olmuşdur. Bu müddət ərzində mətbuatın funksiyası təkcə informasiya yayımı ilə məhdudlaşmayaraq, ictimai nəzarət, maarifləndirmə və cəmiyyətin demokratikləşməsi prosesində iştirak funksiyalarını da əhatə edirdi.

Azərbaycan mətbuatı tarixində bir sıra nəşrlər öz dövrlərinə və ictimai funksiyalarına görə xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bu nəşrlər, təkcə informasiya daşıyıcısı olmaqla kifayətlənməyib, həm də milli şöhrət formalaşması, ictimai düşüncənin inkişafı,

azad sözün təşviqi və maarifçilik ideyalarının yayılmasında aparıcı vasitələr olmuşlar. Bu nəşrlər birgə şəkildə Azərbaycanın ictimai həyatında müxtəlif dövrlərdə özünəməxsus iz buraxmış, cəmiyyətin maariflənməsi, milli-mənəvi dəyərlərin qorunması və demokratik mədəniyyətin təşviqi istiqamətində mühüm rol oynamışlar.

Azərbaycan mətbuatı 150 illik tarixi ərzində cəmiyyətin maariflənməsi və ictimai-siyasi həyatında mühüm funksiyalar yerinə yetirmişdir. Hər dövrün mətbuatı mövcud siyasi hakimiyyətin və ictimai zərurətlərin diktəsi ilə formalaşsa da, onun maarifləndirici və istiqamətləndirici rolu həmişə dəyişməz qalmışdır.

Azərbaycan mətbuatında maarifçilik missiyası ilk növbədə XIX əsrin sonu və XX əsrin əvvəllərində özünü göstərmişdir. "Əkinçi", "Ziya", "Kəşkül" kimi nəşrlər sadə və anlaşıqlı dildə yazılmış yazılarla savadsızlığın aradan qaldırılmasına və xalqın təhsilə marağının artırılmasına xidmət edirdi. Bu qəzetlər vasitəsilə oxucular kənd təsərrüfatı, gigiyena, ailə həyatı və vətəndaş məsuliyyəti haqqında faydalı məlumatlar əldə edirdilər. Bu da maarifçi ziyalıların əsas məqsədlərindən biri olan xalqın intellektual səviyyəsinin yüksəldilməsinə şərait yaradırdı.

XX əsrin əvvəllərində yaranan milli ideoloji nəşrlər - "Molla Nəsrəddin", "Füyuzat", "İrşad", "Tərəqqi" və digərləri ictimai düşüncənin formalaşmasında, milli özünüdərkini inkişafında və ictimai-siyasi hərəkatların təşkilində aparıcı rol oynadı. Bu nəşrlərdə xalqın hüquq və vəzifələri, qadın azadlığı, islahatlar, təhsil və sosial ədalət məsələləri müzakirə olunurdu. Bu dövr mətbuatı, eyni zamanda ictimai diskussiyanın təşəkkül tapdığı əsas məkanə çevrildi.

Müstəqillik dövründə mətbuat maarifçilik funksiyasını daha geniş və sərbəst şəkildə həyata keçirməyə başladı. Mətbuat ictimaiyyətə demokratiya, hüquq dövləti, azad bazar iqtisadiyyatı və vətəndaş cəmiyyəti prinsipləri haqqında məlumat verir, dövlət idarəçiliyi və siyasi proseslərə dair ictimai şöhrət inkişafında rol oynayırdı. Xüsusilə seçki kampaniyaları, parlament müzakirələri, sosial problemlər və beynəlxalq münasibətlərə dair yayılan informasiyalar ictimai rəyin formalaşmasında mühüm əhəmiyyət daşıyır.

İnternet və sosial media platformaları mətbuatın ictimai funksiyalarını daha da genişləndirdi. Bloqlar, vətəndaş jurnalistikası və alternativ media resursları vasitəsilə məlumat əldə etmək imkanlarını artırdı, informasiya təkcə jurnalistlərdən deyil, istənilən vətəndaşdan qəbul edilirdi. Bu, ictimai müzakirə imkanlarını genişləndirdi və medianın maarifləndirmə missiyasını kütləviləşdirdi.

Mətbuat həm də cəmiyyətin siyasi aktivliyini təşviq edən bir vasitədir. Sosial ədalətsizlik, insan hüquqları pozuntuları, korrupsiya halları və digər ictimai problemlər barədə jurnalist araşdırmaları və reportajlar cəmiyyətdə həm fərdi, həm də kollektiv məsuliyyət hissinin formalaşmasına kömək edir. Hazırda Azərbaycan mətbuatı həm keçmişdə, həm bu gün cəmiyyətin təkamülündə, maariflənməsində və siyasi iştirakının artırılmasında ayrılmaz və əvəzolunmaz bir institut kimi çıxış edir.

Azərbaycan mətbuatının 150 illik tarixi - yalnız qəzet və jurnalların deyil, eyni zamanda xalqın oyanışı, milli kimliyin formalaşması, siyasi şöhrət inkişafı və demokratik dəyərlərin təbliği tarixidir. "Əkinçi" ilə başlanan bu yol, hər bir dövrdə öz spesifikasi çətinliklərini yaşasa da, daim cəmiyyətin irəliləməsinə xidmət etmişdir. Azərbaycan mətbuatı tarixində Həsən bəy Zərdəbidən başlayaraq, Cəlil Məmməd-quluzadə, Əli bəy Hüseynzadə, Əhməd bəy Ağaoğlu, Üzeyir bəy Hacıbəyli, Əmər Faiq Nəmanzadə, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, Əli Nəzmi, Məmməd Səid Ordubadi, Əliqulu Qəmküsər kimi tarixi şəxsiyyətlərdən tutmuş bizi günlərin peşəkar jurnalistlərinə - Şirməmməd Hüseynov, Nəsir İmanquliyev, Nəcəf Nəcəfov kimi onlarla məşhur publistin, maarifpərvər və ictimai xadimin izi qalır. Bu irs, təkcə keçmişin deyil, həm də gələcəyin sərvətidir.

Zaman keçdikcə texnologiyalar dəyişir, informasiya vasitələrinin formatı yenilənir, ancaq mətbuatın əsas vəzifəsi - cəmiyyətə xidmət, həqiqətin müdafiəsi və ictimai şöhrət inkişafına töhfə vermək - dəyişməz qalır. Yeni texnologiyalar jurnalistika sahəsində yeniliklər gətirir. Mətbuatın gələcəyində süni intellekt, interaktiv kontentlər və fərdi informasiya təqdimatı kimi tendensiya əsas rol oynayacaq. Bu şəraitdə gənc nəslin mətbuata olan marağını artırmaq üçün innovativ yanaşmalara ehtiyac duyulur.

Azərbaycan mətbuatının 150 illik yubileyi bu möhtəşəm tarixi yenidən nəzərdən keçirmək, qiymətləndirmək və gələcək nəsillərə ötürmək üçün əvəzsiz bir fürsətdir. Bu yubiley həm də çağdaş medianın qarşısında duran məsuliyyəti - peşəkar, dürüst, vicdanlı və cəmiyyət yönümlü olmaq borcunu bir daha xatırladır.

Tofiq YUSİFOV,

Bakı Slavyan Universitetinin Jurnalistika kafedrasının professoru, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

Mədəniyyət

• Musiqi dünyamız

İfa etdiyi mahnıların sanki adamın ruhuna lay-lay deyirdi. Həzin səsi könülləri oxşayırdı. Elə bir insan tapılmazdı ki, o, "Ay qız", "Ana Kür", "Oxu, gözəl", "Şeir deyilmi", "Mənim qızım" mahnılarını ifa edərkən onu dinləməsin, səsinin, avazının sehrinə düşməsin.

Söhbət Xalq artisti Gülağa Məmmədovdan gedir. O müğənnidən ki, musiqi sənətinə gəlişinin də nağıl kimi tarixəsi var. Hələ kiçik yaşlarından qonşu uşaqları başına yığıb onlara mah-

tıracqısı olur. Böyük Teatrın səhnəsində maestro Niyazinin müşayiətilə Koroğlunun "Səni gördüm, aşiq oldum" ariasını ifa edərək uğur qazanır.

Üzeyir bəy Hacıbəyli Gülağanın ailəsi, yaşam tərzində bütün məlumatları da öyrənir, onun Moskvadan gümüş medal və fəxri formanla qayıtdığını eşidəndə isə anası ilə birgə yanına çağırır və tapşır ki, xoşlarına gələn evi seçib ünvanı desinlər. Mirzəgə Əliyev küçəsində yerləşən ikiotaqlı həyət evi onların xoşuna gəlir.

da çalışıb. 1952-ci ildən ömrünün sonuna qədər Azərbaycan Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsinin (hazırda Səid Rüstəmov adına) Xalq Çalğı Alətləri Ansamblının solisti olub.

İkinci Dünya müharibəsi zamanı Gülağa Məmmədov oddan, alovdan keçərək Şövkət Ələkbərova ilə birgə döyüşçülərin qarşısında konsert proqramları ilə çıxış edir. Müharibə qurtarıldan sonra isə Gülağa evlənmək qərarına gəlir. Müğənninin ailə qurmasının da qərribə, özünəməxsus tarixəsi var. Gülağa məktəbdə oxuyan zaman bir həyətdə böyüdüüyü Aliyev adlı qonşu qıza aşiq olur. Amma qızın valideynləri Gülağanın ali savadı olmadığını üçün onların evlənməsinə razı olmur. Sərt də bu olur ki, Gülağa ali təhsil aldıqdan sonra

İtaliya, Almaniya, hətta Afrikayadək gedib çıxıblar".

1982-ci ildən Xalq artisti olan Gülağa Məmmədov 600-dən artıq xalq və bəstəkar mahnıları oxuyub. 15-dən çox bədii filmə, teatr tamaşalarında musiqi nömrələri ifa edib. "Nəsimi" filmində Nəsiminin səhrada dərvişlərin əhatəsində gözərkən oxunan "İstəmə" qəzəlini də Gülağa Məmmədov ifa edib. "Dəli Kür" bədii filmindəki "Ana Kür" mahnısı ilə müğənni musiqisevərlərin yaddaşına öz adını əbədi həkk edə bilib. Deyiləndə görə, efrədə muğam oxumayan sənətkarın yaxşı muğamat oxumağı da olub. Bu barədə ona sual verəndə "oxuyacağam" cavabını vermiş. 1942-ci ildən radionun Bədii Şurasının üzvü olan sənətkar şit, bayağı

• İncəsənət xadimləri

Tanınmış alimin zəngin irsi

Azərbaycan sənətsünəşliq məktəbinin tanınmış simalarından olan professor Cəmilə Novruzova XX əsr Azərbaycan heykəltaraşlıq sənətinin layiqli tədqiqatçısı kimi adını incəsənət tariximizə yazıb. Uzunmüddətli səmərəli pedaqoji fəaliyyəti zamanı bir sıra tanınmış sənətsünəş mütəxəssislər yetişdirən alimin bu il 95 yaşı tamam olur.

(Mürsəl Nəcəfovla birlikdə, 1960), "Azərbaycan sovet incəsənəti" (həmmüəllif, rus dilində, Moskva, 1970), "Tokay Məmmədov" (rus dilində, 1973), "Azərbaycan sovet heykəltaraşlığı" (1973), "Fuad Əbdürrəhmanov" (1974), "Azərbaycan SSR təsviri incəsənəti" (N.Həbibovla birlikdə, 1978), "İbrahim Zeynalov" (1981, 1998), "Heykəltaraşlıq" (rus dilində, 1983), "Fuad Əbdürrəhmanov" (rus dilində, 1988), "Fuad Əbdürrəhmanov" (2006) və başqa kitablarını qeyd etmək olar. O, həmçinin "SSRİ xalqları incəsənəti tarixi" çoxcildliyinə hazırlanmasında iştirak etmişdir. Sənətsünəş alimin kitab və monoqrafiyaları haqqında ayrı-ayrılıqda bəhs olunmağa layiq elmi-tədqiqat əsərləridir.

Cəmilə Həsən qızı Novruzova qədim və zəngin mədəniyyətə malik Naxçıvan torpağında dünyaya göz açmışdır. O, A.S.Puşkin adına Leningrad Dövlət Universitetinə daxil olmuş, sonra təhsilini Bakıda davam etdirmiş və Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki BDU) Sənətsünəşliq fakültəsini bitirmişdir. C.Novruzova 1962-ci ildə AMEA-nın Memarlıq və İncəsənət İnstitutunda böyük elmi işçi vəzifəsində işləməyə başlamış, XX əsr Azərbaycan heykəltaraşlıq sənətinin formalaşması və inkişafı istiqamətində aparmış olduğu dərin araşdırma və tədqiqatları nəticəsində əvvəlcə namizədlik (1956), daha sonra doktorluq (1977) dissertasiyalarını uğurla müdafiə etmişdir. C.Novruzova uzun müddət səmərəli pedaqoji fəaliyyət göstərmiş, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti və Azərbaycan Dövlət Rossamliq Akademiyasın-

da tələbələrə Azərbaycan incəsənət tarixini öyrətməmişdir. Sənətsünəş alim 1990-cı ildə professor elmi dərəcəsinə layiq görülmüşdür. Professor C.Novruzovanın elmi fəaliyyət dairəsini XX əsr Azərbaycan heykəltaraşlıq sənətinin yaranması və inkişaf xüsusiyyətləri, heykəltaraşlıq problemləri və tanınmış heykəltaraşların yaradıcılığının araşdırılması və tədqiqi əhatə edirdi. Sənətsünəş alim Azərbaycan heykəltaraşlıq məktəbinin məşhur simaları Piyotr Sabsay, Fuad Əbdürrəhmanov, Cəlil Qaryağdı, Mirəli Mirqasımov, Elmira Hüseynova, Tokay Məmmədov, Ömər Eldarov, Fuad Bakıxanov və başqalarının həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş 10 monoqrafiyanın, 200-ə qədər elmi məqalənin müəllifi olmuşdur. Bu sıradan onun "Sovet Azərbaycanının monumental heykəltaraşlığı" (rus dilində, 1960), "Heykəltaraşlıq haqqında"

Əsəd QULİYEV,
Azərbaycan Rossamları İttifaqının üzvü, sənətsünəş

Oxuduğu mahnıları səsinin sehrinə salırdı

nılar oxuyan Gülağa 12 yaşındaykən adətli üzrə həmyaşıdlarına "konsert" verərək təsadüfən küçələrindən keçən bəstəkar Üzeyir bəy Hacıbəyli sehirli uşaq səsinə eşidib ayaq saxlayır. Sən demə, Üzeyir bəy Moskvada keçiriləcək Azərbaycan Mədəniyyəti və İncəsənəti ongunlüyünə Koroğlunun ariasını ifa etmək üçün elə bu yaşda istedadlı uşaq axtarırmış. Gülağanın səsinə valeh olan bəstəkar o gün balaca istedadlı Opera Teatrında keçiriləcək müsabiqəyə dəvət edir. Kim nə deyir desin, bu, alın yazısı, Tanrının Gülağanın qarşısına çıxardığı bir qismət idi.

Gülağa Məmmədov 1925-ci il iyunun 28-də Lənkəranın Kiçik Bazar məhəlləsində olduqca kasıb ailədə anadan olub. Pinaç işləyən Allahverdi kişi cüzi qazancı ilə ailəsinə çətin dolandırır. Bir tərəfdən də ailənin kirayədə yaşaması vəziyyəti daha da ağırlaşdırır.

Üzeyir bəyin dəvəti ilə Bakıya gələn Gülağa Üzeyir bəyin özündən, Bül-bül, Səid Rüstəmov kimi görkəmli sənətkarlardan ibarət münisiflər heyətinin olduğu müsabiqədə iştirak edir və səsi bəyənilir. Beləliklə, 13 yaşlı Gülağa 1938-ci ildə Moskvada keçirilən Azərbaycan mədəniyyəti ongunlüyünün iş-

Beləliklə, ailə Üzeyir bəy Hacıbəylinin dəstəyi ilə ikiotaqlı mənzilə köçür. Gülağa həminin 250 manat da təqəddir ayrılır.

15 yaşı olanda Gülağa Məmmədov Səid Rüstəmovun ansamblına qəbul edilir. Konservatoriyada ali musiqi təhsili alan müğənni 20 yaşından Musiqili Komediya Teatrında çalışmağa başlayır. "Arşın mal alan", "Bəşmənatlıq gəlin" və digər tamaşalarda baş rolları oynayır. Konservatoriyada oxuduğu illərdə Gülağa vokal dərsləri Bül-bülə, muğamın sirlərini isə Sarabskidən öyrənir. Oxuduğu mahnıların çoxu isə Səid Rüstəmovla məxsus idi. Görkəmli bəstəkar Səid Rüstəmov mahnılarının əksəriyyətini Gülağa Məmmədovun səsi təmrinə uyğun yazırdı. Bir qayda olaraq Tofiq Quliyevin və Cahangir Cahangirovun da əsərlərini ilk səsləndirən Səid Rüstəmov olub. 15-dən çox bədii filmə, teatr tamaşalarında xarakterik musiqiləri ifa edən müğənni respublikada fəaliyyət göstərən əksər xalq çalğı alətləri ansambları və simfonik orkestrləri ilə birgə çıxışlar edib.

Korifey sənətkar bir müddət Məslum Maqomayev adına Dövlət Filarmoniyasının mahnı və rəqs ansamblında

evlənsinlər. Bir tərəfdən də gənclərin sevgi macerasından xəbər tutan Aliyevnin dayısı onlara göz verib, işiq vermir. Gülağa bir gün Aliyevə deyir ki, evlər idarəsinin müdirinin tapşırığı ilə bütün qonşuların pasportlarını yığram, sən də öz pasportunu mənə ver. Bir qədər sonra Aliyev öz pasportunu geri alanda pasportunda evli olması barədə qeydi görüb təəccüblənir.

Gülağa Məmmədovla Aliyev xanımın uzun illər övladları olmayıb. Hətta həkimlər onlara Aliyevin uşaq dünyaya gətirə bilməyəcəyini də deyiblər. 1956-cı ildə evlənen cütlüyün 10 il sonra yeganə övladları - Gülarə dünyaya gəlib. Gülarə xanım atasıyla bağlı xatirələrini mətbuata danışarkən deyib: "Atam sürpriz etməyi xoşlayırdı. Onun bu ailədə ən böyük sürprizi anamın pasportuna evlənmələri barədə vurduduğu möhür olmuşdu. Sonralar da anama həmişə sürprizlər edib. Heç nə demədən evdən anamın şəklini, pasportunu aparıb, bir müddət sonra "hazırlaş, xaricə gedirik", - deyərəldi putyovkanı ona uzadıb. Onlar birlikdə demək olar dünyanın az qala yarısını gəziblər. Anam özü deyirdi ki, ərəb ölkələri,

mahnıları efrə götürmək istəyən olanda öz fikrini qəti şəkildə "Efrə buraxmaq olmaz!" - deyirmiş.

Müğənninin qızı atasının son günlərini xatırlayaraq deyib: "1994-cü il iyunun 7-də səhər yeməyini yedikdən sonra atamın halı pisləşib. Anam nə qədər təkid etsə də, onu işə getmək fikrindən dəşdirmə bilməyib. İşə getmək üçün evdən çıxıb. Həyətdə düşəndə halı daha da pisləşib. Qonşular atamı çətinliklə pilləkənlərdən qaldıraraq evə aparıb. Təcili yardım gəlib müğənnini infarkt diaqnozu ilə xəstəxanaya yerləşdirib. Həkimlər anamla oğlum Ramizə palatadan çıxarıblar. Deyiblər ki, siz bizə mane olursunuz. Palatada çoxlu həkim, tibb bacısı olduğundan anam gö-rüb ki, doğrudan da onlara maneçilik törədən bilərəm. Ramizlə birgə qapıdan çıxmaq istəyəndə atam onu səsləyib: "Aliyev getmə, sən yanımda qal". Amma həkimlər etiraz ediblər. Anam otaqdan çıxarkən onu arxayın edib: "Heç yerə getmirəm. Qapının ağzında gözləyirəm". Bir müddət sonra palatadan çıxan tibb bacısı anama "o vəfat etdi", - deyib.

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Mahmud Kaşqari adına Beynəlxalq Fondun yeni nəşrləri ictimaiyyətə təqdim edilib

Bu günlərdə Mahmud Kaşqari adına Beynəlxalq Fondun layihələrinin uğurlu nəticəsi kimi işiq üzü görən, respublikamızın tanınmış pedaqoqu, alim, şair, tərcüməçi Vaqif Aslanın 75 illik yubileyinə həsr olunmuş "Ruhlarla danışan adam" məqalələr toplusu, şair Qadir Hüseynovun "Mənim dünyam..." şeirlər toplusu və gənc tədqiqatçı Tural Adışirinin "Publisistik və poetik düşüncələr" kitabı Prezident kitabxanasına, M.F.Axundzadə adına Milli Kitabxanaya, şəhər və rayon kitabxanalarına və ictimaiyyətə təqdim olunub.

Yasamal rayon Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemində M.Ş.Vazeh adına Mərkəzi Kitabxanasından Vaqif Aslanın 75 illik yubileyinə ərməğan olaraq nəşrə hazırlanan "Ruhlarla danışan adam" kitabının Şəki şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində, habelə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında təqdimatı keçirilib.

Əsasən yubiley təbriklərinin yer aldığı "Vaqif Aslan - 75", "Vaqif Aslan yaradıcılığı haqqında yazılanlar", "Müsa-

həbələr", "Vaqif Aslanın avtobiografiyası" fəsilələrində bütövləşən, söz ustasının yaradıcılığını müxtəlif aspektlərdən işıqlandıran bu kitab monumental tədqiqat əsərini xatırladır və ədəbi elmi, ədəbi və pedaqoji fəaliyyətinə qiymətli töhfədir.

Fondun yeni nəşrlərindən biri də şair Qadir Hüseynovun "Mənim dünyam..." şeirlər toplusudur. Kitabda müəllifin Vətənimiz Azərbaycana, Zəfərimizə, Qarabağ fətəhi Ali

Baş Komandanımıza, türk dünyasına həsr etdiyi şeirlər xüsusilə diqqət cəkməkdədir.

Fondun gerçəkləşdirdiyi növbəti layihə isə Şəki ədəbi mühitinin təmsilçisi, gənc tədqiqatçı Tural Adışirinin Azərbaycanın şimal-qərb bölgəsinin folkloruna aid orijinal elmi araşdırmaları, müasir ədəbi prosesin ayrı-ayrı nümayəndələri haqqında publisistik məqalələri toplanmış "Publisistik və poetik düşüncələr" kitabıdır. "Elm və

Təhsil" nəşriyyatında səhifə dizayn və nəfis tərtibatla işiq üzü görən bu kitablar geniş oxucu auditoriyası üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Qeyd edək ki, Mahmud Kaşqari adına Beynəlxalq Fondun layihəsi əsasında ümumrespublika və beynəlxalq konfransların təşkili, elmi simpoziumların keçirilməsi, nəzəri-təcrübi əhəmiyyətli dərslərlərin, tərcümə əsərlərinin, elmi monoqrafiyaların nəşri artıq ənənə halını alıb.

Stokholmda "Türk dünyasının milli mədəniyyəti" adlı konsert proqramı keçirilib

İsveçin paytaxtı Stokholm şəhərində "Türk dünyasının milli mədəniyyəti" adlı konsert proqramı keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, müxtəlif türkdilli icmaları bir araya gətirdi tədbir Özbəkistanın "Hicran" Mədəniyyət Dərnəyi tərəfindən təşkil olunub.

Tədbirdə Azərbaycanı SAF - İsveç Azərbaycan Birliyi təmsil edib. SAF-ın sədri Sevdə Dadaşovanın təşəbbüsü ilə təşkil olunan sərgidə Azərbaycan atributları, milli aksesuarları, geyimləri, kitabları və digər mədəni nümunələri tədbir iştirakçılarına təqdim olunub. Sərgi vasitəsilə Azərbaycanın zəngin mədəni irsi tamaşaçılarla bölüşüldü.

Konsertdə özbək, qazax, türk və Azərbaycan sənətkarları çıxış ediblər. Tədbir çərçivəsində opera müğənnisi Burcu Kurru, İsveçdə yaşayan azərbaycanlı pianoçu Aynur Məlikova və tar ifaçısı Fərid Xankişiyev Azərbaycan və türk musiqisinin incilərini ifa edərək proqramın zənginləşməsinə töhfə veriblər. Onların ifasında Üzeyir bəy Hacıbəylinin "Arşın mal alan" operettasından "Qızlar xoru", Tofiq Quliyevin "Sən də qalmaz", Vəlif Adıgözləvün "Qorənfil" kompozisiyası və "Ay Laçın" xalq mahnısı səsləndirilib.

Tədbirin əsas məqsədi Stokholmda yaşayan türkdilli icmalar arasında birlik və həmrəyliyi təşviq etmək, eləcə də bu xalqların mədəniyyətini daha geniş auditoriyaya tanımaq olub.

Hədəf miqrantlardır

Yaxud öz gözündə tiri görməyən Rusiya

Rusiyada miqrantlara qarşı nifrət ovqatı artır. Çoxları hesab edir ki, gəlmələrin hamısı qanunları pozur və ucuz miqrant işçi qüvvəsi olaraq rusların daha çox qazanmasına mane olur. Deputatlar mütəmadi olaraq miqrantların hüquqlarını məhdudlaşdırmaq üçün daha sərt qanunlar qəbul edirlər.

Rusiyada miqrantların həyatı mürəkkəb və çoxşəxəlidir və onlar üçün məşhur "Rusiyada kim yaxşı yaşayır" sualı aktual olaraq qalır. Miqrantların yaşayış və iş şəraiti çox vaxt aşağı əməkhaqqı, ayrı-seçkilik və adaptasiya problemləri ilə müşayiət edilir. Buna baxmayaraq, bəzi miqrantlar Rusiyada öz ölkələrindən daha çox qazandıqlarından bütün bunlara dözməli olurlar.

Müxtəlif hesablamalara görə, Rusiyada 6,5 milyondan 12,3 milyona qədər xarici vətəndaş var. Onların təxminən 3-3,5 milyonu qeyri-qanunlu miqrantdır. Ən çox onəvi Özbəkistan, Tacikistan, Qazaxıstan, Çin, Qırğızıstan, Ermənistan və Belarus vətəndaşlarıdır. BBC yazır ki, Rusiyada miqrantlar sort tənzimləyən sistemdə mövcud olmağa məcburdurlar və onların hüquqi statusu bilavasitə iş icazəsi, qeydiyyat, miqrasiya kartı və digər sənədlərdən asılıdır. İstənilən kiçik səhv onların statusunun ləğvinə və deportasiyaya səbəb ola bilər.

Mülk sahibləri çox vaxt miqrantlara mənzil kirayə vermirlər və bir çoxları öz elanlarında açıq şəkildə "yalnız slavyanlar

üçün" qeyd edirlər. Bu və digər hüquqları pozulduqda miqrantlar ədalətə çatmaqda çətinlik çəkirlər. Hər gün bir çoxları ksenofobiya ilə üzləşir, övladları "yer çatışmazlığına görə" uşaq bağçalarına və məktəblərə qəbul olunmur, özləri də iş yerlərində maskalıların reydlərinə məruz qalırlar. Hüquq müdafiəçiləri daim deyirlər ki, təhlükəsizlik qüvvələri deportasiya təhlükəsi ilə miqrantlardan rüşvət alır.

Hətta Rusiyanın Ukraynaya genişmiqyaslı müdaxiləsi miqrantlara təzyiq vasitəsinə çevrilib. Miqrantlar, məsələn, ölkəyə giriş qadağasının ləğvi, vətəndaşlığın alınmasının sürətləndirilməsi və ya deportasiyanın ləğvi kimi vədlər əvəzində müharibədə iştirak etməyə məcbur edirlər. Kiçik cinayətlərə görə həbs edilən miqrantlar Müdafiə Nazirliyi ilə müqavilə

bağladılar halda azadlığa çıxıb mühərriyə yollana da bilərlər.

Son bir il ərzində Rusiya hakimiyyəti nikah yolu ilə yaşayış icazəsinin alınmasını məhdudlaşdırıb. Yəni sadələşdirilmiş prosedür ləğv edilib və əcnəbilər təkcə nikah faktını deyil, həm də uzunmüddətli birgə yaşayış faktını təsdiqləməlidirlər. İndi də rus dilini baza səviyyəsində bilməyən uşaqların məktəblərə qəbuluna qadağa qoyulub. Digər düzəlişlər Daxili İşlər Nazirliyinə miqrantları Rusiyadan məhkəməsiz deportasiya etməyə imkan verir.

Amma təkcə deportasiyayı? Yekaterinburqda həmyerlilərimizin başlarına gətirilənlər göstərdi ki, yox!

Rizvan HİLAŁOĞLU,
"Azərbaycan"

OXUCULARIN VƏ MƏTBUAT YAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

“AZƏRBAYCAN” qəzetinə

2025-ci il üçün abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

“Azərpoçt” MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
“Azərmatbuatıyayımı” ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
“Qaya” firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
“Region Press” MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
“Səma-M” MMC	(012) 594-09-59
“Ziya” LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
“Pressinform” MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
“City press” MMC	(055) 819-09-26

1 illik -187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) **manat**

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) **manat**

3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) **manat**

1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) **manat**

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Streslə gələn təhlükə

"Qəlb qırığılığı" ifadəsi, demək olar ki, hər birimizə tanışdır. Çoxlarımız bu ifadənin məcazi mənada işləndiyini düşünürük. Əslində isə, nə qədər romantik səslənsə də, təbii "sınıq qəlb sindromu" adlandırılan vəziyyət ciddi sağlamlıq problemidir.

Yapon aliminin adı daşıyan "takotsubo kardiomiopatiya", xalq arasında "sınıq qəlb sindromu" kimi tanınan xəstəliyin yaranma səbəbi qəfil güclü fiziki və emosional stres, kədərdir. Sevdinin birinin vəfat etməsi, boşanma, qəza, iflas, ayrılıq, təbii fəlakət, müharibə kimi böyük travmalardan sonra yaranan bu sindrom ürək əzələsinin müvəqqəti olaraq zəifləyir. Orqanizmin kortizol və adrenalin hormonlarının bol ifrazı ürəyin fəaliyyətini pozur.

Əlamətləri infarkta bənzəyir

"Takotsubo kardiomiopatiya"sı ürəyin əsas nasos kamerasının formasını dəyişdikdə baş verir. Bu zaman ürək qan pompalama funksiyasını yerinə yetirməkdə çətinlik çəkir, nəticədə ürəyin bir hissəsi fəaliyyətini davam etdirərkən digər hissəsində axsamalar baş verir, qan dövranı pozulur. Normal koronar damar quruluşuna sahib şəxslərdə travmalar və ya mənfi emosional vəziyyətlərdən sonra ürək önündəki damarda ani spazm və ciddi daralma baş verə bilər. Bu vəziyyət həmin bölgədə ürək toxumasının ödəm yaratmasına səbəb olur.

"Sınıq qəlb sindromu" təkcə emosional stres deyil, həm də cərrahiyyə və ya insult kimi fiziki stres nəticəsində yaranı bilər. Adətən keçici xarakter daşıyan bu sindrom vaxtında müalicə edilmədikdə digər xəstəlikləri tətikləyir və həyatı risk yarada bilər. Ritm pozuntusu, sol qolda keyimə və ağrı, panik hissi, diqqət çatışmazlığı, şiddətli baş ağrısı, stres və həlsizlik, nəfəs darlığı, sinədə təzyiq hissi, hushunu itirmə narahatlığın əsas əlamətləridir. Bu simptomların əksəriyyəti infarkt əlamətlərinə bənzəyir. Lakin elektrokardiogramma nəticələri infarkt keçirən xəstələrlə müqayisədə fərqlidir. Qan analizlərində infarktda olduğu kimi ürək zədəsi əlamətləri müşahidə olunmur, ürəyi qidalandıran damarlarda tıxanma əlaməti yoxdur. Ancaq müalicə edilmədikdə və ya

gecikdirildikdə həyatı təhlükə yarada bilər. "Sınıq qəlb sindromu"nda sağalma müddəti infarkt olan xəstələrlə müqayisədə xeyli qısadır.

"Sınıq qəlb sindromu" kişilər üçün daha təhlükəlidir

Mütəxəssislər bildirirlər ki, "Sınıq qəlb sindromu" kişilərə nisbətən qadınlarda, xüsusən 50 yaşdan yuxarı qadınlarda daha çox müşahidə olunur. Belə ki, ABŞ-nin

qədər sosial dəstəyin olmamasının bu fərqlilikdə rol oynaya biləcəyini bildirir.

Tədqiqat həm də yaşla bağlı təəccüblü tendensiya ortaya qoyub. Tədqiqatçılar 31-45 yaş qrupu ilə müqayisədə 46-60 yaş qrupunda bu sindromun qəfil artdığını aşkar ediblər. Bu yaş qrupunda olan fərdlərdə, gənclərə nisbətən vəziyyəti inkisaf etdirmək ehtimalı 2,6-3,25 dəfə çoxdur. Alimlərin fikrincə, bu artımın səbəbləri arasında stres səviyyəsi, hormonal dəyişikliklər, alkoqol, siqaret, yüksək təzyiq, xolesterin və digər sağlamlıq problemləri var.

Erkən mərhələdə aşkarlanarsa, xəstə üç ay ərzində sağalır

Kədər və stres kimi mənfi emosiyalarla yanaşı, həddindən artıq sevinc və həyəcan kimi intensiv emosional vəziyyətlər də sindromun yaranmasına səbəb ola bilər. Anı və sürətli dəyişən emosional vəziyyətlərin ürəkdə yaratdığı problemlər onun yalnız fiziki zədələrə deyil, psixoloji faktorlarla da zərər görə biləcəyini göstərir. Vaxtında diaqnoz qoyulmadıqda "sınıq qəlb sindromu"qəfil ölümlə səbəb ola bilər. Lakin erkən mərhələdə aşkarlanarsa, xəstə üç ay ərzində sağalır.

Xəstəyə "sınıq qəlb sindromu" diaqnozu qoyularsa, adətən, dəstəkləyici müalicə təbii olur. Müalicə pasiyentin vəziyyətinə görə dəyişə bilər, adətən, sindromun təkrarlanma ehtimalından qorunmaq məqsədi daşıyan dərmanların tətbiqi ilə kəskin simptomların aradan qaldırılmasını nəzərdə tutur. Qan dövranının normallaşması üçün dərmanlarla yanaşı, stress, kədər, panik və həddindən artıq həyəcan kimi anı nəbz yüksəldən vəziyyətlərdən çəkinmək lazımdır. Bəzi hallarda peşəkar psixoloji dəstək almaq da müalicə prosesinə müsbət təsir göstərir.

Xüsusilə ilk 1-5 gündə ani başlayan döş qəfəsində ağrı, nəfəs darlığı, ürək döyüntüsü, baş gicəllənməsi və hushunu itirmə kimi əsas simptomlarla psixoloji və ya fiziki gərginlik yaşayanlar gecikmədən kardioloqa müraciət etməlidirlər. Ən önəmli isə bu sindromun gələcəkdə təkrarlanma riskinin azaldılması üçün həyat tərzi dəyişdirilməlidir. Stresin azaldılması, psixoloji dayanıqlılığın artırılması və müntəzəm tibbi nəzarət vacibdir.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

Ermənistanda vəziyyət gərginləşir

Belə şəraitdə Paşinyan rusiyapərəst qüvvələrə gücünü göstərir

Ermənistan və Rusiya arasında münasibətlərin kəskinləşməsi, iki ölkənin əlaqələrinin kəskin ziddiyyətlər mərhələsinə qədəm qoyması müşahidə olunmaqdadır. Göründüyü qədər Ermənistan Qərbin verdiyi vədlərə arxayın olaraq müttəfiqi Rusiyaya qarşı çıxır. Paşinyan hakimiyyətinin nümayiş etdirdiyi xarici siyasət onun konkret seçim etdiyini göstərir. O, Rusiyanın maraqlarına uyğun gəlməyən davranışlar sərgiləyir.

Baş verən son hadisələr onu göstərir ki, Ermənistan hakimiyyəti konservativ və Rusiyapərəst qüvvələrə qarşı kampaniyasını davam etdirir. Arxiyepiskop Baqrat Qalstanyanın həbsi Ermənistan Apostol Kilsəsinin zəiflədilməsi və daxili müxalifətin sirdən çıxarılması cəhəddir. Hazırda Ermənistan hakimiyyəti Qərbə yaxınlaşma kursunu gücləndirib. Lakin bu, ölkə daxilində ciddi narazılıqlara səbəb olub. Bu narazılığın əsas mənbələrindən biri isə erməni kilsəsidir. Tarixən bu qurum Rusiya ilə müttəfiqliyin qorunmasını tərəfdarı olub.

"Müqəddəs mübarizə" hərəkatına rəhbərlik edən arxiyepiskop Baqrat ictimai müqavimətin əsas simasıdır. Onun və iş adamı, Rusiya vətəndaşı Samvel Karapetyanın həbsi müxalif qüvvələrə qarşı nümayişkarana addım kimi qiymətləndirilir. Samvel Karapetyan hakimiyyəti ələ keçirməyə çağırışda ittiham olunur, lakin müdafiə tərəfi bu təqibi siyasiləşdirir və bunu onun kilsəyə dəstək verməsi ilə əlaqələndirir.

Xatırladaq ki, iyunun 28-də Ecmiadzin şəhərində yerləşən Bütün Ermənilərin Katolikosunun iqamətgahına hüquq-

mühafizə orqanlarının əməkdaşları daxil olarkən din xadimləri və dindarlarla qarşıdurma yaşanıb. Müqəddəs Ecmiadzin tərəfindən yayılan bəyanatda 27 iyun Ermənistanın müasir tarixi üçün "milli rüsvayçılıq günü" adlandırılıb. Bildirilib ki, arxiyepiskopun saxlanılması kilsəyə qarşı həyata keçirilən sistemli təzyiqlərin davamıdır.

Qeyd edək ki, Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan ölkənin dini rəhbərliyi arasında münasibətlər son illərdə xeyli gərginləşib. 2020-ci ildə Müqəddəs Ecmiadzin Paşinyanın Qarabağ siyasətinə etiraz edərək onun itfəsinə töhlə etmişdi. Sonrakı dövrdə hökumət və kilsə arasında qarşılıqlı ittihamlar və açıq qarşıdurmalar baş vermişdi.

Iyunun 25-də isə Ermənistan İstintaq Komitəsi "Müqəddəs Mübarizə" hərəkatının lideri, arxiyepiskop Baqrat Qalstanyanın hökuməti devirmək məqsədilə terror aktları planlaşdırmaqda ittiham edərək, onun barəsində iki aylıq həbs qətimkan tədbiri seçib. Erməni Apostol Kilsəsinin arxiyepiskopu Mikael Aqapaxyan da hökuməti devirmək məqsədilə çağırışlar etməkdə ittiham olunaraq saxlanılıb. Arxiyepisko-

pa qarşı Ermənistan Cinayət Məcəlləsinin 422-ci maddəsinin 2-ci hissəsi ilə (hakimiyyətin devrilməsi məqsədilə açıq çağırış) cinayət işi açılıb. Artıq istintaq orqanları onun barəsində həbs-qətimkan tədbirinin seçilməsi üçün məhkəməyə müraciət ediblər. Məhkəmənin 24 saat ərzində qərar verməsi gözlənilir. Aqapaxyan ona qarşı irəli sürülən ittihamları rədd edib. Onun vəkili Ara Zozrabyan yerli mediaya açıqlamasında ittihamın hüquqi əsasları sükutunu bildirdi.

Bu arada Ermənistanın "Hraparak" nəşri yazıb ki, prokurorluq Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin (MTX) keçmiş direktoru Karlos Petrosyanın omlakına əl qatıb. Nəşr qeyd edib ki, iyunun 26-da Ermənistan Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Üzrə Mülki Məhkəməsi Baş Prokurorluğun tələbi ilə MTX-nin keçmiş direktoru, general Karlos Petrosyanın qohumlarına və əlaqəli şəxslərə məxsus əmlakla bağlı qanunsuz əmlakın müsadirəsi üzrə icraat başlanıb: "Cavab verənlər arasında xarici işlər nazirinin sabiq müavini, İspaniya Krallığının sabiq səfir Avet Adonts (o, Pet-

rosyanın qohumudur), onun iki oğlu (onlardan biri Narek Adonts Karlen Petrosyanın kürəkənidir), Karlos Petrosyanın qızı Astgik Petrosyan və bir sıra digər şəxslər var. İşə baxan hakim isə Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Məhkəməsinin hakimi, Vahe Qriqoryanın dostu, Hranuş Xaratyannın qızının əri Karapet Badalyandır".

Xatırladaq ki, Karlos Petrosyan məxməri inqilabı alqışlayanlardan biri idi və 2004-cü ildə onu vəzifədən azad edən şəxs Robert Koçaryan olmuşdu. Parlamentə son seçkilərdən - 2021-ci il 20 iyun tarixindən əvvəl verdiyi müsahibələrdə o, Nikol Paşinyanın qarşıdakı seçkilərdə qalib gələcəyini proqnozlaşdırırdı və deyirdi: "Ögər cəmiyyət keçmişlərin hakimiyyətə cəldiğini görürsə, o zaman Paşinyanın xeyrinə səs verəcək".

Mövcud vəziyyət Ermənistanın üzvləşdiyi siyasi böhranın daha da dərinləşəcəyindən xəbər verir. Belə bir şəraitdə ölkədə iqtisadi və sosial vəziyyətin daha da kəskinləşəcəyi proqnozlaşdırılır.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Hesablama Palatasının kollektivi palatanın sabiq əməkdaşı

QILMAN HACI OĞLU
MƏMMƏDOVUN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Veysələli Şirkətlər Qrupunun rəhbərliyi və kollektivi Türkiyə-Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçiləri Birliyinin İdarə Heyətinin sədri Hüseyn Büyükfırata oğlu

EBRAR BÜYÜKFIRATIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Bakı İnzibati Məhkəməsinin kollektivi məhkəmənin hakimi Bəhlul Cəlalova atası

MƏMMƏDCƏFƏR

MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADİQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman və	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86, 539-72-39	informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
Məsul katib	- 539-43-23,	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60, 434-55-58
Məsul katib müavinləri	- 539-44-91,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompüter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühəssisatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə

azreklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 2922
Sifariş 1349

Qiyməti 60 qəpik